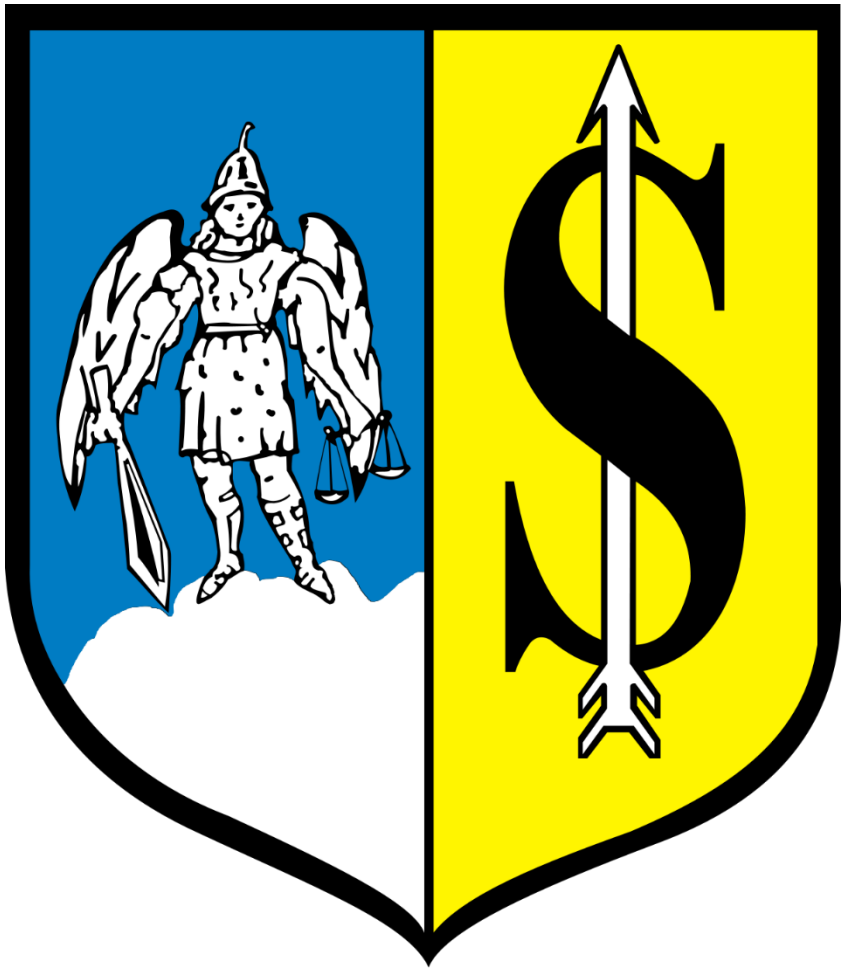
STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA LATA 2022 -2026

Gmina Strzelin

SPIS TREŚCI

WSTĘP 4
ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI 6
CHARAKTERYSTYKA GMINY 12
Informacje ogólne 12
Struktura demograficzna mieszkańców 13
Infrastruktura społeczno- techniczna 16
Oświata 16
Opieka Zdrowotna 20
Bezpieczeństwo 26
Kultura 31
Sport i rekreacja 35
Turystyka 37
Rynek pracy 39
Gospodarka 40
DIAGNOZA ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY STRZELIN 42
Problemy w obszarze pomocy społecznej 44
Bezrobocie 48
Bezdomność 49
Problem uzależnień od substancji psychoaktywnych 50
Alkoholizm 50
Narkomania 56
Problemy osób starszych, niepełnosprawność i długotrwała choroba 58
Ubóstwo 67
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego 69
Przemoc w rodzinie 71
Problemy w środowisku szkolnym 79
Używanie substancji psychoaktywnych 79
Przemoc rówieśnicza 86

Cyberprzemoc ... 88
Gry hazardowe ... 90
Wpływ pandemii COVID-19 na życie społeczno- gospodarcze ... 91
ANALIZA MOCNYCH ORAZ SŁABYCH STRON, SZANS I ZAGROŻEŃ ... 94
CELE STRATEGICZNE ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ ... 102
MISJA ROZWOJU POLITYKI SPOŁECZNEJ GMINY ... 114
ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII ... 115
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA ... 116
MONITORING I EWALUACJA STRATEGII ... 117
ZMIANY W STRATEGII ... 118
WNIOSKI I PODSUMOWANIE ... 119
SPIS TABEL ... 120
SPIS RYSUNKÓW ... 121
SPIS WYKRESÓW ... 121
BIBLIOGRAFIA ... 124
Spis publikacji ... 124
Źródła internetowe ... 125

WSTĘP

Obowiązek opracowania strategii rozwiazywania problemów społecznych wynika bezpośrednio z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 z późn. zm.). Art. 17 ust. 1 pkt 1 tejże ustawy jednoznacznie wskazuje, iż do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy m.in.: *„opracowanie i realizacja gminnej Strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”*. Ponadto art. 16b ust. 2 w/w ustawy wskazuje elementy, jakie powinna zawierać strategia, tj.:

- diagnozę sytuacji społecznej,
- prognozę zmian w zakresie objętym strategią,
- cele strategiczne projektowanych zmian,
- kierunki niezbędnych działań,
- sposób realizacji Strategii oraz jej ramy finansowe,
- wskaźniki realizacji działań.

Jak zostało wspomniane powyżej, na treść i realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ma wpływ Ustawa o pomocy społecznej, ale także m.in.:
– Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowywaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.);
– Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2020, poz. 2050 z późn. zm.);
– Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.);
– Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1409 z późn. zm.);
– Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 426 późn. zm.);
– Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 z późn. zm.).

Celem poniższej Strategii Rozwiązania Problemów Społecznych na lata 2022-2026 jest zdiagnozowanie kwestii społecznej, wyznaczenie celów strategicznych, operacyjnych i działań, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować skutki negatywnych zjawisk występujących na terenie gminy Strzelin. Dokument stanowi podstawę do realizacji działań rozwojowych w obszarze pomocy społecznej, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie Strzelin przeprowadzona na potrzeby opracowania strategii, została oparta na badaniu tzw. źródeł zastanych, danych pozyskanych z instytucji oraz danych pozyskanych w wyniku diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych, przeprowadzonej w okresie od lipca do września 2021 roku. W badaniach ankietowych wzięło łącznie 627 dorosłych mieszkańców Gminy Strzelin, w tym: 143 mieszkańców, 352 rodziców uczniów, 89 nauczycieli, 23 pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej oraz 20 sprzedawców w punktach sprzedaży napojów alkoholowych z terenu gminy. Ponadto w badaniu wzięło udział 279 uczniów szkół podstawowych (84 uczniów klas piątych i szóstych oraz 195 uczniów klas siódmych i ósmych), jak również 303 uczniów szkół ponadpodstawowych z terenu gminy.

Prezentowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strzelin na lata 2022- 2026 składa się z trzech zasadniczych części:

Część diagnostyczna zawiera analizę sytuacji społeczno-gospodarczej na terenie gminy Strzelin wraz z rozpoznaniem negatywnych zjawisk występujących na terenie gminy. Część ta została oparta na analizie źródeł zastanych, danych z instytucji oraz danych pozyskanych w wyniku diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych. Ponadto w ramach analizy SWOT zidentyfikowano mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia.

Część programowa zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej Gminy Strzelin na najbliższe lata. Są one ujęte w formie celów strategicznych, celów operacyjnych oraz działań.

Część wdrożeniowa obejmuje kwestie finansowe oraz instytucjonalne związane z realizacją założeń strategicznych, a także monitoring i ewaluację działań realizowanych w ramach Strategii.

ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Strategia Rozwiazywania Problemów Społecznych Gminy Strzelin na lata 2022-2026 zgodna jest z innymi dokumentami strategicznymi i programowymi opracowanymi na szczeblu europejskim, krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Są to między innymi dokumenty takie jak:

- **Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju *(Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development)***

Agenda została przyjęta przez 193 państwa członkowskie Organizacji Narodów Zjednoczonych podczas Zgromadzenia Ogólnego ONZ w Nowym Jorku we wrześniu 2015 r. Dokument wskazuje 17 celów oraz powiązanych z nimi 169 zadań, które oddają trzy wymiary zrównoważonego rozwoju – gospodarczy, społeczny i środowiskowy. Jest to program działań o bezprecedensowym zakresie i znaczeniu, definiujący model zrównoważonego rozwoju na poziomie globalnym. Zgodnie z Agendą 2030 współczesny wysiłek modernizacyjny powinien koncentrować się na wyeliminowaniu ubóstwa we wszystkich jego przejawach, przy równoczesnej realizacji szeregu celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych.[1]

- **Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju**

Dokument określający główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju. Strategia powstawała w latach 2011-2012. Uwzględnia uwarunkowania wynikające ze zdarzeń i zmian w otoczeniu społecznym, politycznym i gospodarczym Polski w tym okresie. Opiera się również na diagnozie sytuacji wewnętrznej, przedstawionej w raporcie Polska 2030. Wyzwania rozwojowe z 2009 roku, w stosunku do diagnozy z lat 2008-2009 uzupełnione zostały o elementy, które wiążą się z trwającym na świecie i w Europie kryzysem finansowym i spowolnieniem gospodarczym.

Głównym celem określonym w dokumencie jest poprawa jakości życia Polaków mierzona zarówno wskaźnikami jakościowymi, jak i wartością oraz tempem wzrostu PKB w Polsce. Z diagnozy przedstawionej w 2009 r. wynika, że rozwój Polski powinien odbywać się w trzech obszarach strategicznych równocześnie.

[1] https://www.gov.pl/web/rozwoj/agenda-2030

Do każdego z obszarów przedstawiono również kierunki interwencji, czyli działań do podjęcia w perspektywie do 2030 r. służących osiągnięciu celu głównego Strategii.

I. Konkurencyjność i innowacyjność gospodarki (modernizacja):
   1.1 Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna
   1.2 Polska Cyfrowa
   1.3 Kapitał ludzki
   1.4 Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko
II. Równoważenie potencjału rozwojowego regionów Polski (dyfuzja):
   2.1 Rozwój regionalny
   2.2 Transport
III. Efektywność i sprawność państwa (efektywność)
   3.1 Kapitał społeczny
   3.2 Sprawne państwo[2]

- **Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030)**

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, przyjęta przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 roku, jest kluczowym dokumentem państwa polskiego w obszarze średnio- i długofalowej polityki gospodarczej.

Głównym celem Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

Oczekiwanym efektem realizacji Strategii w perspektywie długookresowej dla obywateli będzie wzrost ich dochodów oraz poprawa jakości życia, rozumiana jako stworzenie przyjaznych warunków bytowych, przede wszystkim dla rodzin; zapewnienie odpowiedniej jakości edukacji i szkoleń, podwyższających kwalifikacje i kompetencje obywateli; wzrost zatrudnienia i lepsze jakościowo miejsca pracy; poprawa dostępu do infrastruktury; zapewnienie odpowiedniej opieki medycznej, poprawiającej zdrowotność obywateli; satysfakcjonującego stanu środowiska oraz poczucia bezpieczeństwa.

[2] https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/czym-jest-zarzadzanie-rozwojem

Najważniejsze efekty długookresowe dla gospodarki to przede wszystkim zmiana struktury PKB Polski w wyniku zwiększenia roli innowacji w jego tworzeniu. Przyczyni się to do szybszej konwergencji dochodów Polaków do poziomu średniej Unii Europejskiej. W sferze instytucjonalnej efektem realizacji Strategii będzie państwo bardziej przyjazne dla obywateli i przedsiębiorców, co będzie przejawiało się w poprawie jakości funkcjonowania jego organów i poszczególnych instytucji służących rozwojowi. W sferze społecznej efekty realizacji Strategii to ograniczenie wykluczenia społecznego i ubóstwa oraz wszelkiego rodzaju nierówności społecznych, a także budowa silnego kapitału społecznego i zwiększenie jego roli w rozwoju.[3]

- **Projekt Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030**

Dokument stanowi odpowiedź na wyzwania, jakie stoją przed Polską, w zakresie lepszego wykorzystania potencjału ludzkiego i zapewnienia spójności społecznej. Do wyzwań tych należy uczynienie z Polski bardziej atrakcyjnego miejsca do życia, rozwijania wiedzy i podejmowania pracy, a w konsekwencji lokowania inwestycji oraz tworzenie większej liczby trwałych miejsc pracy. Rozwój kapitału ludzkiego i spójności społecznej przyczynia się do pełniejszego wykorzystania zasobów pracy oraz wsparcia wzrostu konkurencyjności gospodarki.

Celem głównym strategii jest wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce. Strategia wyznacza cztery cele szczegółowe do realizacji, których osiągnięcie powinno przyczynić się do rozwiązania najważniejszych problemów, których doświadcza polska gospodarka i polskie społeczeństwo, tj. niedostatecznych kompetencji, niewystarczającej opieki zdrowotnej, problemów demograficznych oraz ubóstwa.

Cel 1: Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych.
Cel 2: Poprawa zdrowia obywateli oraz systemu opieki zdrowotnej.
Cel 3: Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy.
Cel 4: Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.[4]

[3] https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/informacje-o-strategii-na-rzecz-odpowiedzialnego-rozwoju
[4] https://www.gov.pl/web/rodzina/projekt-strategii-rozwoju-kapitalu-ludzkiego-do-roku-2020--z-perspektywa-do-2030-r

- **Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030**

W dokumencie określono wizję przyszłościowego rozwoju regionu jako: Dolny Śląsk 2030 regionem równomiernego rozwoju, regionem przyjaznym, nowoczesnym i konkurencyjnym. Jej osiągnięciu służyć ma realizacja celu nadrzędnego, którym jest harmonijny rozwój regionu i wysoka jakość życia dolnośląskiej społeczności oraz przyporządkowanych mu pięciu celów strategicznych:

1. Efektywne wykorzystanie gospodarczego potencjału regionu;
2. Poprawa jakości i dostępności usług publicznych;
3. Wzmocnienie regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego;
4. Odpowiedzialne wykorzystanie zasobów i ochrona walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego;
5. Wzmocnienie przestrzennej spójności regionu.[5]

- **Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Strzelińskim na lata 2021-2026**

Cel strategiczny nr 1- Sprawny i efektywny system wspierania rodziny.

1.1 Podniesienie poziomu i jakości funkcjonowania rodzin oraz wzmocnienie ich kompetencji opiekuńczo-wychowawczych.
1.2 Wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży zgodnie z ich potrzebami oraz integracja rodzin.
1.3 Rozwój systemu rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz wsparcie wychowanków opuszczających pieczę zastępczą w usamodzielnieniu się.

Cel strategiczny nr 2 – Stworzenie warunków służących zaspokajaniu potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych.

1.1 Poprawa funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych oraz wzrost ich jakości życia.
1.2 Wzrost aktywności i integracji społecznej seniorów oraz osób niepełnosprawnych, a także kształtowanie pozytywnych postaw mieszkańców Powiatu wobec osób starszych i niepełnosprawnych.

[5] http://www.umwd.dolnyslask.pl/fileadmin/user_upload/Rozwoj_regionalny/SRWD/projekt_strategii/SRWD_2030.pdf

Cel strategiczny nr 3 – Kompleksowa i profesjonalna pomoc osobom doznającym przemocy w rodzinie.

1.1 Podniesienie dostępności do specjalistycznej osobom doznającym przemocy oraz rozwój istniejącego systemu wsparcia.
1.2 Identyfikowanie środowisk dotkniętych problemem przemocy oraz tworzenie warunków ograniczających zjawisko przemocy domowej w Powiecie, poprzez poprawę dostępu do usług oraz tworzenie i rozszerzanie ofert dla osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy.

Cel strategiczny nr 4 – Aktywizacja osób pozostających bez pracy.

1.1 Wspieranie zatrudnienia i reintegracji osób bezrobotnych, w tym zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Cel strategiczny nr 5 – Ograniczenie marginalizacji społecznej osób zagrożonych ubóstwem.

1.1 Poprawa sytuacji życiowej osób i rodzin, żyjących w niewystarczających warunkach materialnych i socjalnych.

Cel strategiczny nr 6 – Intensyfikacja działań profilaktycznych w zakresie walki z uzależnieniami oraz ryzykownego używania substancji psychoaktywnych, a także podnoszenie świadomości społeczności lokalnej w zakresie problematyki uzależnień oraz promowanie postaw abstynenckich.

1.1 Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin oraz prewencja w stosunku do osób we wczesnej fazie choroby alkoholowej.
1.2 Podejmowanie działań profilaktycznych dotyczących uruchamiania mechanizmów społecznych, prawnych oraz edukacyjnych, sprzyjających promowaniu abstynencji

i przeciwdziałaniu uzależnieniom mieszkańców Powiatu, w szczególności dzieci i młodzieży.[6]

- **Strategia Rozwoju Gminy Strzelin na lata 2016-2022**

Obszar strategiczny 1: Atrakcyjna i bezpieczna przestrzeń do życia i wypoczynku.

1.1 Poprawa dostępności komunikacyjnej gminy Strzelin.

1.2 Kształtowanie atrakcyjnej przestrzeni do życia w pobliżu Wrocławia.

1.3 Poprawa jakości i dostępności usług publicznych.

1.4 Kształtowanie atrakcyjnego miejsca do wypoczynku i rekreacji.

1.5 Ochrona środowiska i zasobów przyrodniczych.

Obszar strategiczny 2 : Przedsiębiorcza, zintegrowana oraz otwarta na region i świat społeczność lokalna.

2.1 Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości, otwartości oraz zaangażowania mieszkańców w sprawy publiczne i społeczne.

2.2 Kształtowanie wysokiej jakości usług społecznych.[7]

[6]https://powiatstrzelinski.pl/aktualnosci/ogloszenie-konsultacji-spolecznych-w-sprawie-projektu-strategii-rozwiazywania-problemow-spolecznych-dla-powiatu-strzelinskiego-na-lata-2021-2026-z-organizacjami-pozarzadowymi-oraz-podmiotami-wymienionymi-w-art-3-ust-3-ustawy-o-dzialalnosci-pozytku-publicz.html

[7] https://bip.gmstrzelin.finn.pl/bipkod/026/005

CHARAKTERYSTYKA GMINY

Informacje ogólne

Gmina Strzelin, to gmina miejsko-wiejska, położona w województwie dolnośląskim, w powiecie strzelińskim. Położona jest ok. 37 km na południe od Wrocławia. Geograficznie gmina leży na krawędzi Wzgórz Strzelińskich, stanowiących część Przedgórza Sudeckiego i Równiny Wrocławskiej, wchodzącej w skład Niziny Śląskiej. Powierzchnia gminy wynosi 171,64 km^2. Gmina ma charakter rolniczo- przemysłowy. Gmina Strzelin sąsiaduje z gminami:

- ✓ powiatu strzelińskiego: Borów, Kondratowice, Przeworno, Wiązów;
- ✓ powiatu oławskiego: Domaniów;
- ✓ powiatu ząbkowickiego: Ziębice, Ciepłowody.

W skład gminy wchodzi 36 sołectw: Biały Kościół, Biedrzychów, Bierzyn, Brożec, Chociwel, Częszyce, Dankowice, Dębniki, Dobrogoszcz, Gębczyce, Gębice, Gęsiniec, Głęboka, Gościęcice, Górzec, Karszów, Karszówek, Kazanów, Krzepice, Kuropatnik, Ludów Polski, Mikoszów, Muchowiec, Nieszkowice, Nowolesie, Pęcz, Piotrowice, Pławna, Skoroszowice, Strzegów, Szczawin, Szczodrowice, Trześnia, Warkocz, Wąwolnica oraz Żeleźnik.

Rysunek 1. Zarys terytorialny gminy Strzelin w powiecie strzelińskim

Struktura demograficzna mieszkańców

Zgodnie z danymi GUS na dzień 31 grudnia 2020 r. Gmina Strzelin liczyła 22 026 mieszkańców; z czego 51,34% stanowią kobiety (11 309), a 48,66% mężczyźni (10 717). Współczynnik feminizacji dla gminy Strzelin wynosi 106 (na 100 mężczyzn przypadają 106 kobiety). Na przestrzeni lat 2016-2020 liczba mieszkańców nieco zmalała.

Wykres 1. Podział mieszkańców na płeć- statystyki na rok 2020

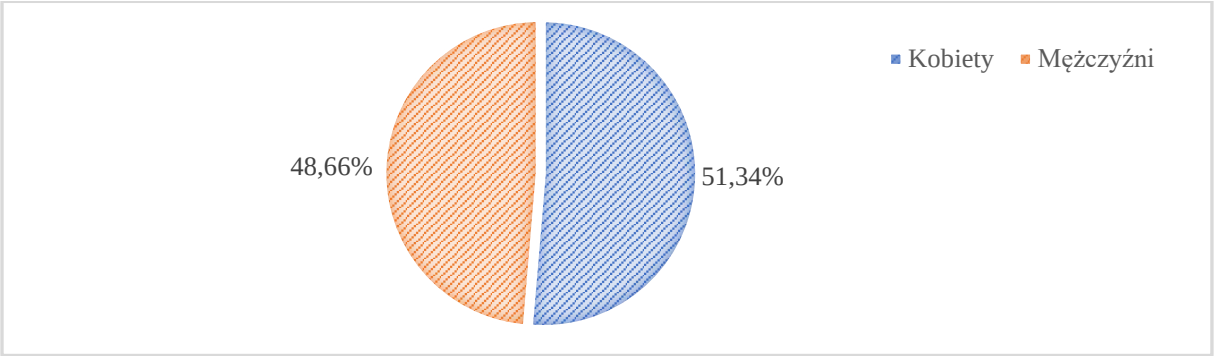

Tabela 1. Liczba mieszkańców gminy Strzelin w latach 2016-2020

Liczba mieszkańców	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem; w tym:	22 168	22 178	22 153	22 167	22 026
Kobiety	11 362	11 348	11 330	11 353	11 309
Mężczyźni	10 806	10 830	10 823	10 814	10 717
Strzelin– miasto; w tym:	12 475	12 423	12 435	12 474	12 383
Kobiety	6 489	6 455	6 483	6 516	6 476
Mężczyźni	5 986	5 968	5 952	5 958	5 907
Strzelin - obszar wiejski; w tym:	9 693	9 755	9 718	9 693	9 643
Kobiety	4 873	4 893	4 847	4 837	4 833
Mężczyźni	4 820	4 862	4 871	4 856	4 810

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 2. Ludność w wieku przedprodukcyjnym (14 lat i mniej), produkcyjnym i poprodukcyjnym.

	2016	2017	2018	2019	2020
W wieku przedprodukcyjnym - 14 lat i mniej	3 185	3 266	3 262	3 297	3 271
W wieku produkcyjnym: 15-59 lat kobiety, 15-64 lata mężczyźni	14 383	14 160	14 001	13 792	13 565
W wieku poprodukcyjnym	4 600	4 752	4 890	5 078	5 190

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2020 roku w gminie zarejestrowano 249 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 279 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi -30. W tym samym roku w gminie odnotowano 6 zameldowań z zagranicy oraz zarejestrowano 2 wymeldowania za granicę, w związku z czym saldo migracji zagranicznych wynosi 4.

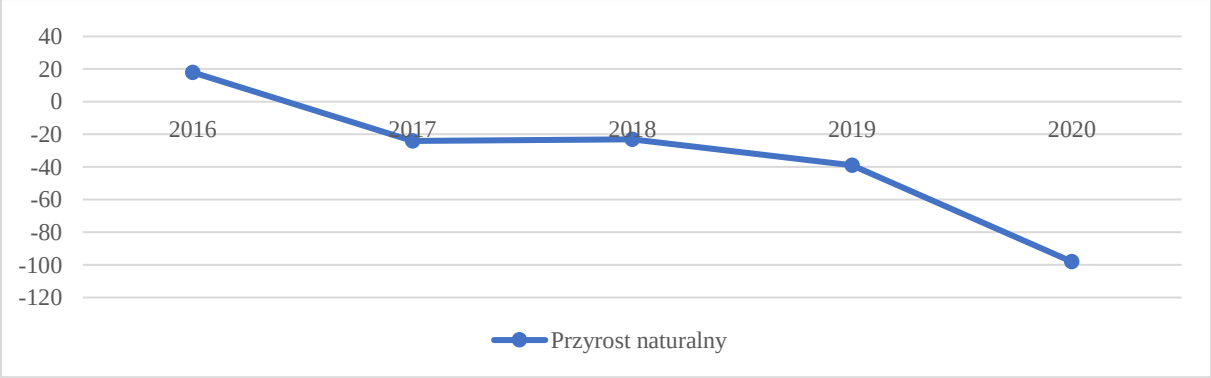
Gminę Strzelin cechuje ujemny przyrost naturalny, który na koniec 2020 roku wyniósł -98. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -4,43 na 1000 mieszkańców. Uściślając, w 2020 roku w gminie odnotowano 189 urodzeń dzieci, w tym 108 dziewczynek i 81 chłopców. W tym samym czasie doszło do 287 zgonów, co odpowiada 12,97 zgonom na 1000 mieszkańców. Na przestrzeni ostatnich lat, utrzymuje się ujemny przyrost naturalny za wyjątkiem roku 2016 kiedy odnotowano przyrost dodatni.

Tabela 3. Przyrost naturalny w latach 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Przyrost naturalny, ogółem w tym:	**18**	**-24**	**-23**	**-39**	**-98**
Kobiety	4	-27	-15	-13	-36
Mężczyźni	14	3	-8	-26	-62
Urodzenia żywe ogółem, w tym:	**249**	**236**	**205**	**187**	**189**
Kobiety	111	112	96	84	108
Mężczyźni	138	124	109	103	81
Zgony ogółem, w tym:	**231**	**260**	**228**	**226**	**287**
Kobiety	107	139	111	97	144
Mężczyźni	124	121	117	129	143

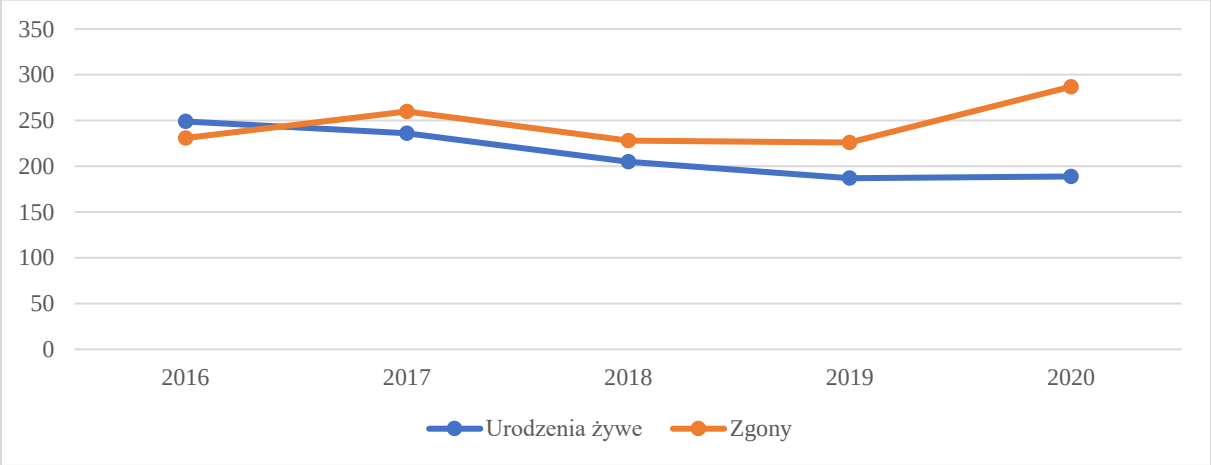
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 2. Przyrost naturalny w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

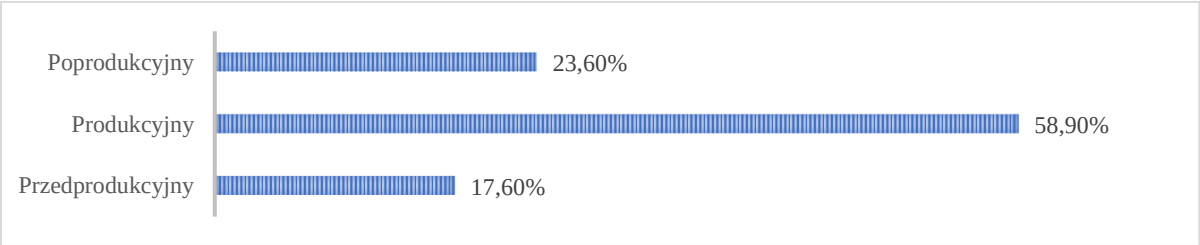
Wykres 3. Urodzenia żywe oraz zgony na przestrzeni lat 2016-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Dane statystyczne na koniec roku 2020 wskazują, że 58,90% mieszkańców gminy Strzelin jest w wieku produkcyjnym, 17,60% w wieku przedprodukcyjnym, a pozostałe 23,60% w wieku poprodukcyjnym.[8]

Wykres 4. Produkcyjne grupy wieku- statystyki na rok 2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

[8] https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/kategoria/620#

Infrastruktura społeczno- techniczna

Oświata

Na terenie gminy Strzelin funkcje opiekuńczo- wychowawczą sprawuje przedszkole miejskie "Kolorowa Kraina" oraz niepubliczne przedszkola i punkty przedszkolne.

W roku 2018 w gminie Strzelin mieściło się 8 przedszkoli, w których do 44 oddziałów uczęszczało 729 dzieci (334 dziewczynki oraz 395 chłopców). Dostępnych było 849 miejsc. Dla porównania w 2008 roku w gminie Strzelin mieściły się 4 przedszkola, w których do 18 oddziałów uczęszczało 414 dzieci (195 dziewczynek oraz 219 chłopców). Dostępnych było 440 miejsc. W 2018 roku na jedno miejsce w przedszkolu przypadało 0,73 dzieci.

Tabela 4.Placówki wychowania przedszkolnego na terenie gminy

	2017	2018	2019
Placówki wychowania przedszkolnego: w tym przedszkola	15 8	15 8	14 8
Oddziały ogółem: W tym oddziały w przedszkolach	51 41	53 44	54 47
Miejsca ogółem	879	869	-
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego ogółem	838	869	900

Źródło; opracowanie własne na podstawie danych GUS

Aktualnie na terenie gminy Strzelin funkcjonują cztery żłobki oraz jeden klub dziecięcy.

Na terenie gminy Strzelin funkcjonuje dziewięć szkół podstawowych:

- Publiczna Szkoła Podstawowa w Białym Kościele,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Kuropatniku,
- Publiczna Szkoła Podstawowa nr 3 w Strzelinie,
- Publiczna Szkoła Podstawowa nr 4 im. Tadeusza Kościuszki,
- Publiczna Szkoła Podstawowa nr 5 im. Bolka I Świdnickiego,
- Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Mikoszowie,
- Szkoła Podstawowa Przysposabiająca w Strzelinie,
- Szkoła Podstawowa Przysposabiająca w Skoroszowicach,
- Stowarzyszenie Św. Celestyna- Szkoła Podstawowa.

Na jeden oddział w szkole podstawowej przypada 16 uczniów. W roku szkolnym 2019 w szkołach podstawowych na terenie gminy uczyło się łącznie 1 736 uczniów. Na przestrzeni lat 2017-2019 liczba uczniów szkół podstawowych wzrosła.

Wzrost liczby uczniów w szkołach podstawowych spowodowany był m.in. reformą oświaty, w wyniku której od 1 września 2017 r. gimnazja zostały włączone do szkół podstawowych. W rezultacie powstały szkoły podstawowe z oddziałami gimnazjalnymi.

Tabela 5. Szkoły podstawowe na terenie gminy

	2017	2018	2019
Szkoły podstawowe ogółem	9	9	9
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych; ogółem; prowadzone przez jednostki samorządu gminnego	5	5	5
oddziały w szkołach	80	97	106
Liczba uczniów	1 468	1 684	1 736

W gminie Strzelin znajdują się 3 licea ogólnokształcące, w których w 17 oddziałach uczyło się 460 uczniów (239 kobiet oraz 221 mężczyzn). W 2018 zarejestrowano 188 absolwentów.

W gminie Strzelin znajdują się 2 Technika, w których w 28 oddziałach uczyło się 668 uczniów (261 kobiet oraz 407 mężczyzn). W 2018 zarejestrowano 162 absolwentów.

W gminie Strzelin znajdują się 3 Branżowe szkoły I stopnia, w których w 6 oddziałach uczyło się 94 uczniów (23 kobiety oraz 71 mężczyzn).

Na terenie gminy Strzelin funkcjonuje również Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia, która rozpoczęła swoją działalność jako Samorządowa Szkoła Muzyczna I st. w Strzelinie 1 września 2014 r. Powstała w odpowiedzi na potrzebę lokalnej społeczność posiadania miejsca, w którym dzieci mogłyby się uczyć muzyki na wysokim poziomie oraz otrzymać państwowy dokument potwierdzający ich umiejętności i otwierający drogę do dalszej edukacji muzycznej. Z inicjatywy władz miasta Strzelina powstała publiczna szkoła muzyczna, która oferuje bezpłatne nauczanie.

W ofercie placówki jest nauka gry na skrzypcach, fortepianie, gitarze, flecie, trąbce i klarnecie. Realizowany jest także blok zajęć teoretyczno– muzycznych, takich jak kształcenie słuchu, rytmika i audycje muzyczne. W szkole funkcjonuje także chór "Canto veloce" oraz zespoły muzyczne i instrumentalne.

Szkoła prowadzi edukację w dwóch cyklach nauczania:

- Sześcioletnim – uczniowie rozpoczynają naukę w wieku od 6 do 10 lat.
- Czteroletnim – uczniowie rozpoczynają naukę w wieku od 8 do 16 lat.

Szkoła rozwija zdolności muzyczne w zakresie podstawowym przygotowując do dalszego kształcenia w szkole muzycznej II stopnia.[9]

W gminie Strzelin działa również filia Wyższej Szkoły Humanistyczno- Ekonomicznej w Brzegu, która kształci studentów w dwóch kierunkach: pedagogika wczesnoszkolna z terapią pedagogiczną oraz pedagogika resocjalizacyjna z interwencją kryzysową.

Poza wymienionymi wyżej placówkami na terenie gminy działają również szkolne placówki niepubliczne oraz Ochotnicze Hufce Pracy. Położenie gminy w bliskiej odległości od Wrocławia zapewnia gminie wysoką dostępność szkolnictwa na poziomie wyższym.

W ramach przygotowania dokumentu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przeprowadzono badanie ankietowe wśród 143 dorosłych mieszkańców gminy Strzelin, w tym: 110 kobiet oraz 33 mężczyzn. Najliczniejszy przedział wiekowy stanowiły osoby w wieku 31-60 lat. Najliczniejszą grupę stanowiły osoby z wykształceniem zawodowym, a kolejno wyższym i średnim. Zdecydowana większość respondentów była aktywna zawodowo. Wśród badanych mieszkańców, najliczniejszą grupę stanowiły osoby reprezentujące trzyosobowe gospodarstwa domowe.

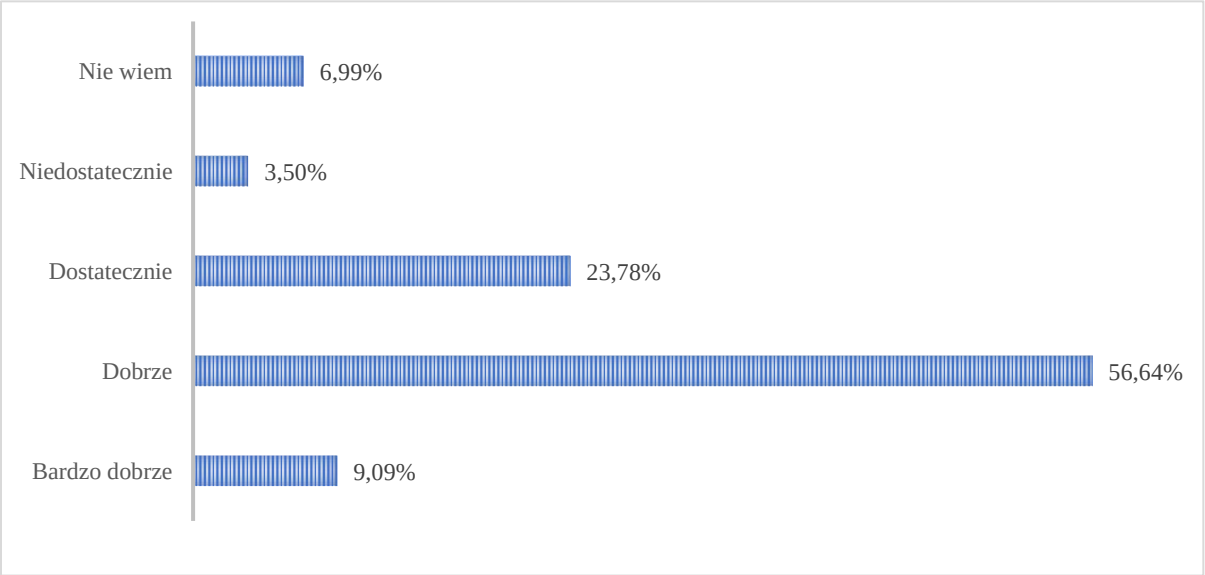
Gdy zapytano ich czy oferta opieki nad dziećmi do lat 3 w gminie zaspokaja potrzeby mieszkańców, 37,06% badanych udzieliło odpowiedzi twierdzącej, natomiast 20,28% stwierdziło, że oferta gminy w tym zakresie nie jest wystarczająca. Pozostałe 42,66% nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi. W przypadku oferty opieki przedszkolnej, 62,94% ankietowanych przyznało, że zaspokaja ona potrzeby mieszkańców, natomiast 5,59% wyraziło zdanie przeciwne. Pozostałe 31,47% respondentów nie wyraziło swojej opinii. Ponadto, zdecydowana większość mieszkańców oceniła na poziomie dobrym ofertę edukacyjną szkół w gminie.

[9] https://szkolamuzycznastrzelin.edupage.org/about/

Tabela 6. Oferta gminy w zakresie opieki nad dziećmi

Czy oferta gminy w zakresie opieki nad dziećmi zaspokaja potrzeby mieszkańców?	Tak	Nie	Nie wiem
Opieka na dziećmi do lat 3	37,06%	20,28%	42,66%
Opieka przedszkolna	62,94%	5,59%	31,47%

Wykres 5. Jak ocenia Pani/Pan ofertę edukacyjną szkół w gminie?

Opieka Zdrowotna

Do placówek świadczących usługi medyczne na rzecz mieszkańców gminy Strzelin należą:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Strzelińskie Centrum Medyczne;
- Publiczny Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego, w tym: Przychodnia Rejonowo-Specjalistyczna w Strzelinie oraz Wiejski Ośrodek Zdrowia w Białym Kościele;
- Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Strzelinie;
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Stomatologiczna w Strzelinie;
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MEDICUS" w Strzelinie;
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „PRAXI-DENT" w Strzelinie;
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Strzelinie;
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Praktyka Lekarza Rodzinnego w Strzelinie;
- Centrum Rehabilitacji i Neuropsychiatrii „Celestyn" Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Mikoszowie;
- Stacja Opieki Caritas Archidiecezji Wrocławskiej w Strzelinie;
- Przychodnia lekarsko-stomatologiczna „EMA-MED".

1 stycznia 2021 r. Strzelińskie Centrum Medyczne stało się częścią Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego we Wrocławiu.

W strukturach szpitala znajdują się następujące oddziały:

- Oddział wewnętrzny
- Oddział dziecięcy
- Oddział neonatologiczny
- Oddział ginekologiczno-położniczy
- Oddział chirurgiczny

Oraz:

- Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy
- Zakład Opiekuńczo-Leczniczy
- Dział Anestezjologii
- Izby Przyjęć
- Bloki Operacyjne
- Apteka

- Dział Diagnostyki Laboratoryjnej i Obrazowej
- Sekcja Rehabilitacji
- Sterylizatornia[10].

W roku 2019 udzielono łącznie 178 403 porad w ramach podstawowej opieki zdrowotnej.[11]

Publiczny Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego w Strzelinie świadczy następujące usługi specjalistyczne:

- Alergologiczne;
- Laryngologiczne;
- Neurologiczne;
- Okulistyczne;
- Urologiczne;
- Skórno- wenerologiczne;
- Zdrowia psychicznego,
- Psychologiczne;
- Terapii uzależnień od alkoholu;
- Gruźlicy i chorób płuc;
- Chirurgii ogólnej;
- Chirurgii urazowo- ortopedycznej;
- Ginekologiczno- położnicze.[12]

Na obszarze gminy działała 8 aptek ogólnodostępnych oraz jeden punkt apteczny, w których pracuje 15 magistrów farmacji. Na jeden obiekt przypada więc 2 771 osób, , a co za tym idzie mieszkańcy mają relatywnie dobry dostęp do leków.

[10] http://www.szpitalstrzelin.pl/podstrony-O-Szpitalu-92

[11] https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica

[12] *Strategia Rozwoju Gminy Strzelin na lata 2016-2022*

Jak możemy zauważyć na przestrzeni lat 2018-2020 wzrosła liczba osób przebywających pod opieką lekarzy POZ, jak również pod opieką pielęgniarek.

Tabela 7. Liczba osób objętych opieką PZLA w Strzelinie

	2018	2019	2020
Liczba osób przebywających pod opieką lekarzy POZ	7774	7712	8935
Liczba osób przebywających pod opieką pielęgniarek	7766	7731	8945

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PZLA w Strzelinie

Tabela 8. Programy profilaktyczne realizowane na terenie gminy w latach 2018-2020

Programy profilaktyczne	
Rok 2018	➢ Akcja stomatologiczna „piękny uśmiech”- liczba uczestniczących osób: 1 214
Rok 2019	➢ Profilaktyka układu krążenia - liczba osób uczestniczących: 2 805 ➢ Program przeciwdziałania nawrotom w uzależnieniu od alkoholu – liczba konsultacji: 121
Rok 2020	➢ Szczepienia przeciw grypie - liczba osób uczestniczących: 368

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PZLA w Strzelinie

Tabela 9. Wykaz świadczonych usług w PZLA w Strzelinie

Wykaz świadczonych usług	
Rok 2020	**W ZAKRESIE PODSTAWOWEJ OPIEKI ZDROWOTNEJ**: • profilaktykę chorób, w tym badania i porady w ramach profilaktyki wieku rozwojowego oraz szczepienia ochronne, • świadczenia profilaktyki chorób układu krążenia, • udzielanie porad w leczeniu schorzeń, w tym zapewnienie diagnostyki laboratoryjnej oraz obrazowej i nie obrazowej (EKG, RTG, USG) zgodnie z obowiązującym wykazem, • wykonywanie zabiegów w gabinecie zabiegowym i w domu pacjenta, • orzekanie o stanie zdrowia, • inne świadczenia wynikające z potrzeb populacji objętej opieką, w tym: kierowanie do poradni specjalistycznych i na leczenie szpitalne, kierowanie na rehabilitację i leczenie uzdrowiskowe, kwalifikowanie doświadczeń transportu sanitarnego w POZ i wystawianie zleceń przewozów, wystawianie zleceń na realizację świadczeń pozostających w zakresie zadań pielęgniarki POZ, wystawianie zaświadczeń dotyczących stanu zdrowia pacjenta.

	Świadczenia pielęgniarki POZ obejmują kompleksową opiekę pielęgniarską nad osobą, rodziną, społecznością w środowisku zamieszkania, z uwzględnieniem miejsca udzielania świadczeń, takie jak: • świadczenia profilaktyczne u dzieci w wieku **0-6 r.ż.**, w tym: ✓ wizyty patronażowe w **3-4.**(trzecim-czwartym) miesiącu życia i - o ile w czasie tej wizyty zostały stwierdzone zaburzenia stanu zdrowia dziecka - także w **9.** (dziewiątym) miesiącu życia dziecka, ✓ testy przesiewowe w **12. (dwunastym)** miesiącu życia dziecka oraz w wieku **2**, **4** i **5** lat; • świadczenia profilaktyki gruźlicy; • świadczenia lecznicze, w tym: wykonywanie iniekcji i zabiegów na podstawie zleceń lekarzy ubezpieczenia zdrowotnego w gabinecie pielęgniarki POZ i w domu pacjenta; • świadczenia diagnostyczne, w tym: pobieranie materiałów do badań diagnostycznych na podstawie zlecenia lekarza POZ, w sytuacji gdy pobranie z przyczyn medycznych powinno być zrealizowane w domu pacjenta; • świadczenia pielęgnacyjne i rehabilitacyjne, w szczególności dla osób, u których występuje ograniczenie sprawności psychofizycznej w wyniku choroby. ***Świadczenia położnej POZ obejmują kompleksową pielęgnacyjną opiekę położniczo-neonatologiczno-ginekologiczną nad populacją objętą opieką, w tym***: • edukację w zakresie planowania rodziny; • opiekę w okresie ciąży, porodu i połogu, w tym edukację przedporodową realizowaną u kobiet w ciąży (w tym w ciąży wysokiego ryzyka), począwszy od **21**. (dwudziestego pierwszego) tygodnia ciąży do terminu rozwiązania; • opiekę nad kobietą, noworodkiem i niemowlęciem do ukończenia **2**. (drugiego) miesiąca życia, realizowaną w ramach wizyt patronażowych; • opiekę w chorobach ginekologicznych, w tym opiekę pielęgnacyjną nad kobietą po operacji ginekologicznej lub onkologiczno-ginekologicznej obejmującą okres od momentu wypisu ze szpitala do całkowitego zagojenia się rany pooperacyjnej, realizowane na podstawie skierowania lekarza oddziału, który wykonał operację; • wykonywanie zgodnie z posiadanymi kompetencjami, iniekcji i zabiegów na podstawie zleceń innych lekarzy ubezpieczenia zdrowotnego, w gabinecie położnej POZ i w domu pacjenta; • pobieranie materiału z szyjki macicy do przesiewowego badania cytologicznego w ramach Programu profilaktyki raka szyjki macicy, o ile umowa świadczeniodawcy z Funduszem obejmuje powyższe świadczenie; • opiekę nad kobietą w każdym okresie jej życia. ***Świadczenia pielęgniarki/higienistki szkolnej obejmują:*** • świadczenia profilaktyczne, w tym wykonywanie i interpretowanie testów przesiewowych u dzieci w wieku szkolnym, w terminach badań bilansowych,

	• świadczenia grupowej profilaktyki fluorkowej u dzieci klas I-VI szkoły podstawowej, • kierowanie postępowaniem przesiewowym oraz sprawowanie opieki nad uczniami z dodatnimi wynikami testów, • czynne poradnictwo dla uczniów z problemami zdrowotnymi oraz sprawowanie opieki nad uczniami z chorobami przewlekłymi i niepełnosprawnością, • udzielanie pomocy przedlekarskiej w przypadku nagłych zachorowań, urazów, zatruć, • doradztwo dla dyrektora szkoły zgodnie z posiadanymi kompetencjami, • udział w planowaniu, realizacji i ocenie edukacji zdrowotnej. **USŁUGI W ZAKRESIE SPECJALISTYCZNEJ OPIEKI ZDROWOTNEJ:** • świadczenia w zakresie alergologii; • świadczenia w zakresie kardiologii; • świadczenia w zakresie dermatologii i wenerologii; • świadczenia w zakresie neurologii; • świadczenia w zakresie gruźlicy i chorób płuc; • świadczenia w zakresie położnictwa i ginekologii; • świadczenia w zakresie chirurgii ogólnej; • świadczenia w zakresie ortopedii i traumatologii narządu ruchu; • świadczenia w zakresie okulistyki; • świadczenia w zakresie otolaryngologii; • świadczenia w zakresie urologii. **USŁUGI W ZAKRESIE OPIEKI PSYCHIATRYCZNEJ I LECZENIA UZALEŹNIEŃ:** • świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych; • świadczenia terapii uzależnień i współuzależnienia od alkoholu.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PZLA w Strzelinie

Tabela 10. Tendencje w funkcjonowaniu rodzin według PZLA w Strzelinie

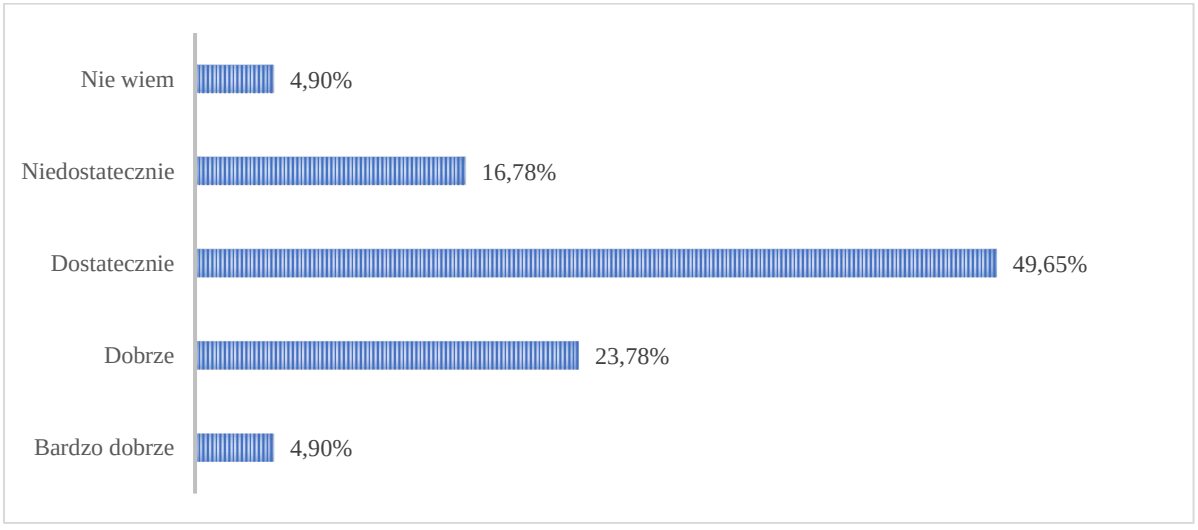
Tendencje w funkcjonowaniu rodzin:	
Rok 2018	➢ nasilający się problem przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym i innych zaburzeń psychicznych – tym samym zwiększająca się liczna interwencji kryzysowych wobec rodzin; ➢ rosnący problem depresji u dzieci, młodzieży i dorosłych; ➢ przeważająca grupa pacjentów psychiatrycznych z diagnozą zaburzeń lękowych i depresji; ➢ nasilająca się liczba pacjentów z podwójną diagnozą, tj. alkohol + zaburzenia psychiczne.

Rok 2019	➢ nasilający się problem przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym i innych zaburzeń psychicznych – tym samym zwiększająca się liczna interwencji kryzysowych wobec rodzin; ➢ rosnący problem depresji u dzieci, młodzieży i dorosłych; ➢ przeważająca grupa pacjentów psychiatrycznych z diagnozą zaburzeń lękowych i depresji; ➢ nasilająca się liczba pacjentów z podwójną diagnozą, tj. alkohol + zaburzenia psychiczne.
Rok 2020	➢ nasilający się problem przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym i innych zaburzeń psychicznych – tym samym zwiększająca się liczna interwencji kryzysowych wobec rodzin; ➢ rosnący problem depresji u dzieci, młodzieży i dorosłych; ➢ przeważająca grupa pacjentów psychiatrycznych z diagnozą zaburzeń lękowych i depresji; ➢ nasilająca się liczba pacjentów z podwójną diagnozą, tj. alkohol + zaburzenia psychiczne.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PZLA w Strzelinie

49,65% mieszkańców, biorących udział w badaniu ankietowym oceniło na poziomie dostatecznym ofertę gminy w zakresie ochrony zdrowia. Kolejno 23,78% ankietowanych przyznało, że gmina jest dobrze przygotowana w tym zakresie, natomiast 16,78% stwierdziło, że oferta usług medycznych jest niedostateczna. Pozostałe 4,90% oceniło ją na poziomie bardzo dobrym oraz tyle samo nie wyraziło swojej opinii.

Wykres 6. Jak ocenia Pani/Pan poziom opieki zdrowotnej w gminie?

Bezpieczeństwo

Główne zadania w zakresie ochrony bezpieczeństwa mieszkańców oraz utrzymania porządku publicznego realizuje Straż Miejska w Strzelinie. Ponadto na terenie gminy Strzelin mieszczą się siedziby Komendy Powiatowej Policji w Strzelinie oraz Komendy Straży Powiatowej, jak również 4 jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej: OSP Kuropatnik, OSP Nieszkowice, OSP Nowolesie oraz OSP Brożec.

Straż Miejska w Strzelinie:

Straż Miejska w Strzelinie jest samorządową, umundurowaną formacją powołaną do ochrony porządku publicznego na terenie miasta i gminy Strzelin. Straż spełnia służebną rolę wobec społeczności lokalnej, wykonując swe zadania z poszanowaniem godności i praw obywateli. Straż wykonuje zadania w zakresie ochrony porządku publicznego wynikające z ustaw i aktów prawa miejscowego. Straż Miejska współdziała z właściwymi podmiotami w zakresie ratowania życia i zdrowia obywateli, pomocy w usuwaniu awarii technicznych i skutków klęsk żywiołowych oraz innych miejscowych zagrożeń. Straż współdziała z organizatorami i innymi służbami w ochronie porządku podczas zgromadzeń i imprez publicznych. Do momentu przybycia właściwych służb, Straż Miejska zabezpiecza miejsca przestępstwa, katastrofy lub innego podobnego zdarzenia - albo miejsc zagrożonych takim zdarzeniem - przed dostępem osób postronnych lub zniszczeniem śladów i dowodów, a także ustala wstępnie świadków zdarzenia.[13]

Komenda Powiatowa Policji w Strzelinie:

Komenda Powiatowa Policji w Strzelinie realizuje zadania ustawowe wynikające z ustawy o Policji. Jest jednostka podległą Komendzie Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu. Struktura Komendy składa się z następujących wydziałów:

- Wydział Prewencji i Ruchu Drogowego;
- Wydział Kryminalny;
- Posterunek Policji w Wiązowie;
- Komórki wspomagające- logistyka.

[13] http://www.strzelin.pl/archiwum/www.strzelin.pl/Podstawowe-Informacje.html

W 2020 roku w gminie Strzelin stwierdzono szacunkowo (w oparciu o dane powiatowe) 416 przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 18,78 przestępstw. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa dolnośląskiego oraz nieznacznie mniejsza od średniej dla całej Polski.

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w gminie Strzelin wynosi 68,60% i jest nieznacznie większy od wskaźnika wykrywalności dla województwa dolnośląskiego oraz mniejszy od wskaźnika dla całej Polski.

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy Strzelin najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym - 13,42 (wykrywalność 64%) oraz przeciwko mieniu - 8,49 (wykrywalność 41%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa drogowe - 2,32 (99%), o charakterze gospodarczym - 2,09 (51%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,37 (100%).[14]

Analizując szczegółowe dane można zauważyć, iż na przestrzeni lat 2017-2020 wzrosła ogólna liczba odnotowanych przestępstw na terenie gminy Strzelin. W 2020 roku odnotowano najwięcej przestępstw o charakterze kryminalnym.

Tabela 11. Przestępstwa odnotowane na terenie gminy w latach 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem	**396**	**308**	**357**	**386**	**416**
Kryminalne	243	193	246	244	297
Gospodarcze	60	36	41	55	46
Drogowe	57	49	45	59	51
Przeciwko życiu i zdrowiu	10	10	11	11	8
Przeciwko mieniu	213	136	135	167	188

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Bezpieczeństwo stanowi nieodłączny element funkcjonowania społeczności lokalnych, wyraża się ono w zaspokojeniu podstawowych jego potrzeb w tym potrzeby bycia bezpiecznym w sensie podmiotowym jak i przedmiotowym. Szczególne zadania w tym obszarze pełni samorząd terytorialny, którego zasadniczym celem jest między innymi zapewnianie bezpieczeństwa na swoim obszarze działania. Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców danej

[14] https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Strzelin#poziom-przestepczosci

jednostki terytorialnej są jednym z czynników rozwojowych i zarazem jej atrakcyjności. Z kolei brak zaspokojenia potrzeby bezpieczeństwa odczuwany przez mieszkańców i przedsiębiorców, to główny powód ich odpływu[15].

Z danych przedstawionych przez Policję wynika, iż najczęściej dochodzi do interwencji z powodu zakłócenia porządku publicznego. Na przestrzeni lat 2018- 2020 możemy zaobserwować wzrost takich sytuacji. Prowadzenie pojazdów na drodze publicznej po spożyciu alkoholu było najwyższe w 2020 roku. W 2018 i 2020 roku zatrzymano najwięcej osób do wytrzeźwienia.

Tabela 12. Liczba interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu.

Liczba interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu w roku:	**2018 rok**	**2019 rok**	**2020 rok**
Prowadzenie pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości	134	144	245
Prowadzenie pojazdów na drodze publicznej po spożyciu alkoholu	16	16	12
Zakłócanie porządku publicznego	387	318	466
Podejmowanie czynności zawodowych pod wpływem alkoholu	4	4	4
Liczba wypadków pod wpływem alkoholu	4	5	5
Przestępstwa popełnione przez nieletnich pod wpływem środków odurzających	0	0	2
Osoby zatrzymane do wytrzeźwienia ogółem	304	183	272
Osoby nieletnie zatrzymane do wytrzeźwienia	0	1	0

Najczęstszym przestępstwem na terenie gminy Strzelin była kradzież mienia, jednak na przestrzeni lat 2019-2020 możemy zaobserwować spadek takich incydentów.

[15]https://docplayer.pl/66317434-Bezpieczenstwo-spolecznosci-lokalnych-wybrane-zagadnienia-zapewnienia-bezpieczenstwa-i-porzadku-publicznego.html

Tabela 13. Przestępstwa na terenie gminy Strzelin

Przestępstwa na terenie gminy	2018 rok	2019 rok	2020 rok
kradzież z włamaniem	33	42	73
fizyczne i psychiczne znęcanie się nad rodziną	13	21	29
pobicie	9	36	24
uszkodzenie mienia	28	59	47
kradzież pieniędzy wraz z dokumentami	5	4	1
kradzież mienia	87	156	128

Artykuł KK Kwalifikacja prawna wszczętych / stwierdzonych / zakończonych:

- **2018 np**.:

Znęcanie się nad rodziną – 18 / 18 / 18

Groźba karalna – 33 / 33 / 33

Uchylanie się od płacenia alimentów – 144 / 144 / 144

- **2019 np.:**

Znęcanie się nad rodziną - 28 / 28 / 28

Groźba karalna – 40 / 40 / 40

Uchylanie się od płacenia alimentów – 76 / 76 / 76

- **2020 np.:**

Znęcanie się nad rodziną – 39 / 39 / 39

Groźba karalna – 25 / 25 / 25

Uchylanie się od płacenia alimentów – 72 / 72 / 72

Poniższe statystyki Komendy Powiatowej Policji w Strzelinie wskazują, że ofiarami przemocy w rodzinie są najczęściej kobiety, a mężczyźni jej sprawcami. Liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie była najniższa w 2018 roku.

Tabela 14. Liczba interwencji związanych przemocy w rodzinie:

	2018 rok	2019 rok	2020 rok
Liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie:	**115**	**591**	**253**
Kobiety	53	335	131
Mężczyźni	17	107	41
Nieletni	45	149	81
Liczba sprawców przemocy w rodzinie:	**57**	**279**	**135**
Kobiety	2	7	12
Mężczyźni	55	272	123
Nieletni	0	0	0
Liczba sprawców przemocy w rodzinie pod wpływem alkoholu (ogółem), w tym:	**46**	**236**	**97**
Kobiety	0	3	6
Mężczyźni	46	233	91
Nieletni	0	0	0

W związku z procedurą „Niebieskie Karty”:

- 2018 wszczęcie procedur - 57
- 2019 wszczęcie procedur - 273
- 2020 wszczęcie procedur - 107

Kultura

Jednostkami prowadzącymi działalność kulturalną na terenie gminy jest Strzeliński Ośrodek Kultury oraz Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna.

Strzeliński Ośrodek Kultury

Zajmuje się:

- organizacją imprez na terenie gminy Strzelin;
- wspomaganiem działalności amatorskiego kabaretu „Drzazgi"
- prowadzeniem zajęć w ramach sekcji i warsztatów:
  - ✓ sekcja tańca nowoczesnego;
  - ✓ sekcja plastyczna;
  - ✓ sekcja rozwojowych gier planszowych;
  - ✓ sekcja gry na perkusji oraz zespół perkusyjny;
  - ✓ warsztaty gry na gitarze;
  - ✓ warsztaty literackie;
  - ✓ warsztaty emisji głosu;
  - ✓ koło filozoficzne;
  - ✓ nauka gry na pianinie.

Obiekt posiada nowoczesną, wielofunkcyjną salę widowiskową pełniącą funkcję kinową oraz sceny teatralnej, kabaretowej, muzycznej. Obiekt wyposażony jest również w sale konferencyjne i pracownie, w których organizowane są m.in. zajęcia sekcji muzycznej, tanecznej oraz plastycznej. W siedzibie Strzelińskiego Ośrodka Kultury działa Izba Muzealna. Ekspozycja składa się z eksponatów dotyczących historii Strzelina oraz okolic.[16]

Według danych z 2020 w gminie Strzelin działało 1 kino posiadające 1 salę z 280 miejscami na widowni. Odbyło się 380 seansów, na które przyszło 11 226 widzów, w tym 144 seanse filmów produkcji polskiej, na które przyszło 6 121 widzów.

[16] *Strategia Rozwoju Gminy Strzelin na lata 2016-2022*

Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna

Biblioteka posiada filię w Nowolesiu oraz punkt biblioteczny przy Domu Dziennego Pobytu w Strzelinie. Biblioteka przywiązuje duża wagę do działań kulturalnych oraz środowiskowych. Do stałych form działalności należą- Salonik Artystyczny oraz Dyskusyjny Klub Książki.

Według danych z 2020 w gminie Strzelin działały 2 biblioteki i filie publiczne posiadające księgozbiór liczący 39 051 wolumenów. We wszystkich placówkach zatrudnionych było 10 pracowników.

Według danych z 2020 w gminie Strzelin działały 2 biblioteki i filie naukowe posiadające księgozbiór liczący 46 090 wolumenów w tym zbiory specjalne: 162. Odnotowano 604 czytelników (użytkowników aktywnie wypożyczających) w ciągu roku. We wszystkich placówkach zatrudnionych było 6 pracowników.

Działalność kulturalna na terenie gminy prowadzona jest w różnym stopniu natężenia w 24 świetlicach wiejskich: Biały Kościół, Biedrzychów, Bierzyn, Dankowice, Dobrogoszcz, Gębice, Gęsiniec, Karszów, Karszówek, Krzepice, Kuropatnik, Muchowiec, Nieszkowice, Nowolesiu, Pęcz, Piotrowice, Pławna, Skoroszowice, Szczawin, Szczodrowice, Strzegów, Wąwolnica, Żeleźnik.

Gmina Strzelin organizuje, współorganizuje i koordynuje ważne imprezy i wydarzenia. Najważniejsze imprezy i wydarzenia - tzw. wizytówki promocji gminy przez kulturę, to m.in: Jarmark Wielkanocny, Strzelińskie Święto Literatury, Ogólnopolskie spotkania z piosenką stare po nowemu, Ogólnopolski Konkurs Poetycki o Granitową Strzałę, Zlot Motocyklowy w Białym Kościele, Mistrzostwa Polski w Kolarstwie Szosowym, Dożynki gminy Strzelin, Bieg Po Wzgórzach Strzelińskich „Strzelińska Dziesiątka", Święto Patrona Miasta Michała Archanioła, Strzeliński Jarmark Bożonarodzeniowy „Przedsmak Świąt".

Od 25 lat w Strzelinie bardzo prężnie działa Strzelińska Orkiestra Dęta, kontynuująca chlubne tradycje dawnych strzelińskich orkiestr zakładowych - cukrowni oraz kopalni granitu. Orkiestrą, która zapewnia muzyczną oprawę wielu lokalnych wydarzeń, kieruje kapelmistrz Józef Stachowicz. W ostatnich latach, w ramach projektu partnerskiego realizowanego z czeskim miastem Svitavy, Strzelińską Orkiestrę Dętą wyposażono w nowe instrumenty

i umundurowanie. Orkiestrą opiekuje się Strzeliński Ośrodek Kultury, a cykliczne próby odbywają się w świetlicy wiejskiej w Gęsińcu.[17]

Na terenie gminy Strzelin funkcjonuje również Chór Triole, który istnieje już od 1999 roku. „Triole" uświetniają nie tylko szkolne akademie i biorą udział w konkursach. Bardzo ważnym elementem ich działalności są koncerty dawane dla mieszkańców Kuropatnika w szkole, gromadzące z roku na rok coraz większą liczbę słuchaczy z okolicy, ale także przybywających z dalszych stron.

Kolejnym chórem jest Chór Staromiejski, który ma długoletnią tradycję. Działa przy parafii pw. Matki Chrystusa i św. Jana Apostoła i Ewangelisty w Strzelinie. Jest to chór kościelny, w którego składzie od początku występują wyłącznie mężczyźni. Chór w swoim repertuarze ma ponad 100 piosenek. Są to głównie pieśni religijne (utwory wielkopostne, wielkanocne, bożonarodzeniowe, adwentowe).

W 2020 roku na terenie gminy Strzelin zorganizowano łącznie 208 imprez kulturalnych, w których wzięło udział łącznie 35 870 osób.

Tabela 15. Imprezy kulturalne na terenie gminy Strzelin w roku 2020

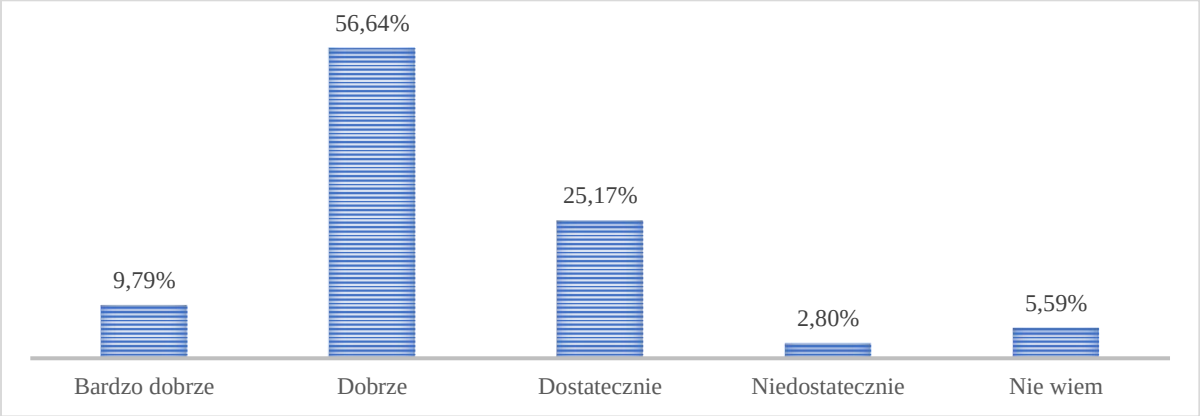
Forma wydarzenia	Ilość	Liczba uczestników
Wystawy	6	100
Koncerty	22	5 00
Seanse filmowe	170	25 000
Festiwale i przeglądy artystyczne	2	2 050
Imprezy turystyczne i sportowo-rekreacyjne	1	2 000
Konkursy	2	20
Pokazy teatralne	2	1 500
Prelekcje, spotkania, wykłady	3	200

Jakość oferty kulturalnej gminy większość mieszkańców uczestniczących w badaniu ankietowym tj. 56,64% oceniło na poziomie dobrym. 25,17% przyznało, że zasoby gminy

[17] https://www.strzelin.pl/asp/pl_start.asp?typ=14&menu=155&strona=1&sub=44

w tym zakresie są dostateczne, 9,79% bardzo dobre, a z kolei 2,80% wyraziło zdanie przeciwne. Pozostałe 5,59% nie wyraziło swojej opinii.

Wykres 7. Jak ocenia Pani/Pan atrakcyjność i jakość oferty kulturalnej w gminie?

Sport i rekreacja

Zadaniami z zakresu kultury fizycznej na terenie miasta i gminy zajmuje się głównie Strzelińskie Centrum Sportowo- Edukacyjne.

Siedziba Strzelińskiego Centrum Sportowo-Edukacyjnego mieści się w obiekcie Aquaparku „Granit" przy ul. Gen. L. Okulickiego 10, gdzie znajduje się kryty basen sportowy i basen rekreacyjny. Na hali basenowej można skorzystać z licznych atrakcji m.in. masaży wodnych i gejzerów, fontanny kaskadowej, leżanek i ławeczek powietrznych, jakuzzi z wodą słodką i słoną oraz 72m zjeżdżalni. W obiekcie mieści się również sauna fińska i parowa, siłowania oraz bar.

Centrum posiada również halę sportową wraz z siłownią przy ul. Staromiejskiej w Strzelinie oraz odkryty Basen Miejski i zespół boisk sportowych w bezpośrednim sąsiedztwie Parku Miejskiego przy ul. Okrzei, a także dwa boiska wielofunkcyjne typu Orlik przy ul. Sienkiewicz oraz ul. Okulickiego.

Pod zarządem Strzelińskiego Centrum jest również Ośrodek Wypoczynku w Białym Kościele, na terenie którego zlokalizowane są domki campingowe i pole namiotowe. Ośrodek położony jest na skrzyżowaniu malowniczych tras wędrówek pieszych i rowerowych, nad dwoma sztucznymi zbiornikami wodnymi stwarzającymi dogodne warunki do wędkarstwa. W sezonie letnim na terenie ośrodka istnieje możliwość wypożyczenia sprzętu wodnego.

Na terenie gminy działają także inne obiekty sportowe będące w zarządzie placówek oświatowych oraz Miejsko-Gminnego Zrzeszenia LZS, należą do nich m.in. :

- boisko wielofunkcyjne przy Zespole Szkół w Kuropatniku;
- kompleks boisk sportowych przy Gimnazjum nr 2 w Strzelinie;
- kompleks lekkoatletyczny przy Publicznej Szkole Podstawowej nr 5 w Strzelinie.
- boisko w Białym Kościele, Brożcu, Chociwelu, Kuropatniku, Pęczu, Pławnej.

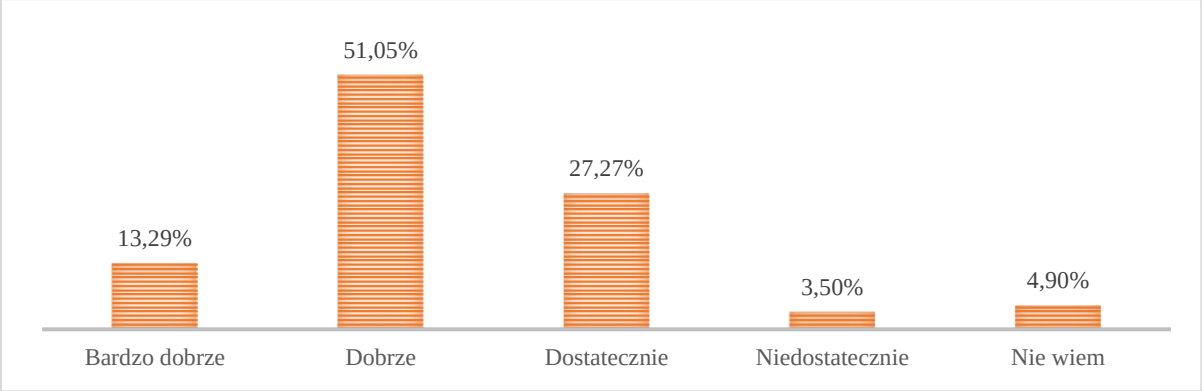
Na terenie gminy działają następujące kluby sportowe:

- Klub Sportowy „Strzelinianka Strzelin" – sekcja piłki nożnej;
- TKS GRANIT Strzelin – sekcja tenisa stołowego;
- UKS Tygrysy Strzelin– sekcja siatkówki;

- Klub Sportowy „STRZELEC” w Strzelinie – podnoszenie ciężarów, piłka nożna oldbojów;
- Strzeliński Klub Taekwon-do;
- Miejsko-Gminne Zrzeszenie Ludowych Zespołów Sportowych w Strzelinie – sekcja piłki nożnej;
- Strzelińskie Stowarzyszenie Sportów Konnych i Przyrody „DRAGON” w Ludowie Polskim;
- Strzeliński Klub Karate Kyokushin.

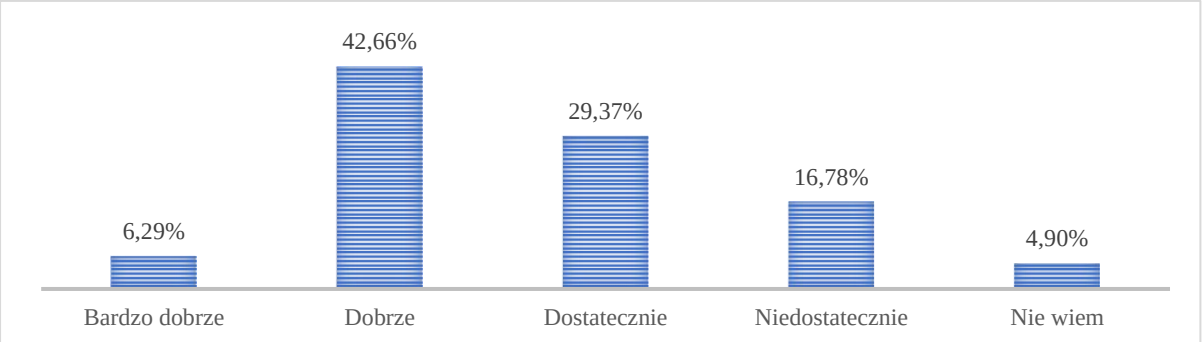
Ofertę gminy w zakresie sportu i rekreacji, większość mieszkańców uczestniczących w badaniu ankietowym oceniło na poziomie dobrym. 22,27% uznało, że zasoby gminy są dostateczne, natomiast 13,29% przyznało, iż oferta sportu i rekreacji na terenie gminy jest bardzo dobra. 3,50% uznało, że zasoby gminy w tym temacie są niewystarczające, a pozostałe 4,90% ankietowanych nie wyraziło swojej opinii.

Wykres 8. Jak ocenia Pani/Pan ofertę gminy w zakresie sportu i rekreacji?

Ponadto 42,66% ankietowanych mieszkańców dobrze oceniła działania gminy w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży.

Wykres 9. Jak Pani/Pan ocenia działania podejmowane w gminie w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży?

Turystyka

Największy potencjał turystyczno-rekreacyjny na terenie gminy Strzelin posiadają Wzgórza Strzelińskie wraz z przebiegającymi przez nie szlakami turystycznymi. Południowa część gminy, to zalesione wzniesienia z wieloma zbiornikami wodnymi. Wspaniałe miejsca dla turystyki pieszej, rowerowej i konnej.

Strzelin to gościnne dolnośląskie miasto położone nad rzeką Oławą, niespełna 40 kilometrów od Wrocławia. Słynie z doskonałego granitu, eksploatowanego w największej kopalni tego kamienia w Europie, a charakterystycznym elementem ziemi strzelińskiej są liczne, nieczynne już kamieniołomy. Wzgórza Strzelińskie to przepiękne i malownicze tereny, które można zwiedzać korzystając z gęstej i dobrze oznakowanej sieci ścieżek rowerowych i pieszych. Na amatorów aktywnego wypoczynku czekają tu wędrówki po malowniczym paśmie podgórskim, którego najwyższym wzniesieniem jest tajemnicze wzgórze Gromnik (393 m n.p.m.). Do najcenniejszych zabytków ziemi strzelińskiej należą: Rotunda Św. Gotarda, Dom Książąt Brzeskich, strzelińskie kościoły: pw. Podwyższenia Krzyża Świętego i pw. Matki Chrystusa i Św. Jana Ewangelisty oraz świątynie w Białym Kościele i Nowolesiu. Na turystów i gości odwiedzających miasto i gminę Strzelin czeka dobrze rozwinięta baza gastronomiczna i noclegowa.

Dzięki linii kolejowej oraz drodze wojewódzkiej 395 miasto jest świetnie skomunikowane z Wrocławiem. Dojazd do Strzelina z Wrocławia – pociągiem lub samochodem – zajmuje ok. 40 minut, a od niedawna znacząco wzrosła liczba pociągów łączących Strzelin ze stolicą Dolnego Śląska.

W sezonie letnim w Białym Kościele działa Ośrodek Wypoczynkowy "Nad Stawami", położony u zbiegu turystycznych szlaków pieszych i rowerowych. Co roku odwiedzają go tysiące turystów i wczasowiczów. Ośrodek oferuje miejsca noclegowe w 22 nowoczesnych i dobrze wyposażonych domkach letniskowych. Do dyspozycji klientów jest dostępny również nowoczesny budynek rekreacyjny, w którym ulokowano przebieralnie, toalety i bar, a także wypożyczalnia rowerów.

Na terenie ośrodka działają punkty gastronomiczne, kąpielisko, a dla młodszych gości przygotowano zmodernizowany basen napełniony wodą wodociągową. Nad bezpieczeństwem pływających czuwają doświadczeni profesjonalni ratownicy WOPR. Ośrodek dysponuje

wypożyczalnią sprzętu wodnego (kajaki i rowery wodne) Można tu wynająć rowery wodne i kajaki. Stawy kuszą nie tylko wędkarzy, ale też rozmaite ptactwo wodne. Miłośnicy przyrody i pasjonaci fotografii przyrodniczej mogą tu zaobserwować m.in. żerujące bociany, czaple, łabędzie, dzikie kaczki i gęsi.

Obowiązkowym punktem turystycznej wizyty na ziemi strzelińskiej jest wyprawa na jej najwyższe wzniesienie - Gromnik (393 m n.p.m.). To najwyżej położony punkt Wzgórz Strzelińskich, szczycący się bogatą i fascynującą historią. Na jego szczycie znajdują się pozostałości po średniowiecznym grodzie, który przed wiekami był m.in. siedzibą budzącego strach groźnego rycerskiego rodu Czirnów. Turyści mogą skorzystać z wieży widokowej.

Sporo atrakcji dla rowerowego i pieszego turystę czeka w okolicach Gębczyc. Duże wrażenie robi częściowo zalana kopalnia granitu, w której nadal wydobywany jest kamień.

Baza noclegowa:

- Ośrodek Wypoczynkowy Nad Stawami w Białym Kościele;
- Hotel Maria;
- Noclegi "Ambrozja";
- Noclegi - Dom Weselny Eden;
- Noclegi 62;
- Noclegi "U Janusza";
- Agroturystyka u Edmunda;
- Gospodarstwo Agroturystyczne "Nietoperek";
- "Pod Sową";
- Noclegi "Dubaniowscy";
- Agroturystyka u Kowalczyka.

Rynek pracy

Zgodnie z danymi GUS na koniec roku 2020, w gminie Strzelin pracowało 5 351 osób, w tym 53,47% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 46,53% mężczyźni. Na przestrzeni lat 2017- 2020 ogólna liczba osób pracujących w gminie zmalała. Szczególnie zauważalny jest spadek liczby pracujących kobiet.

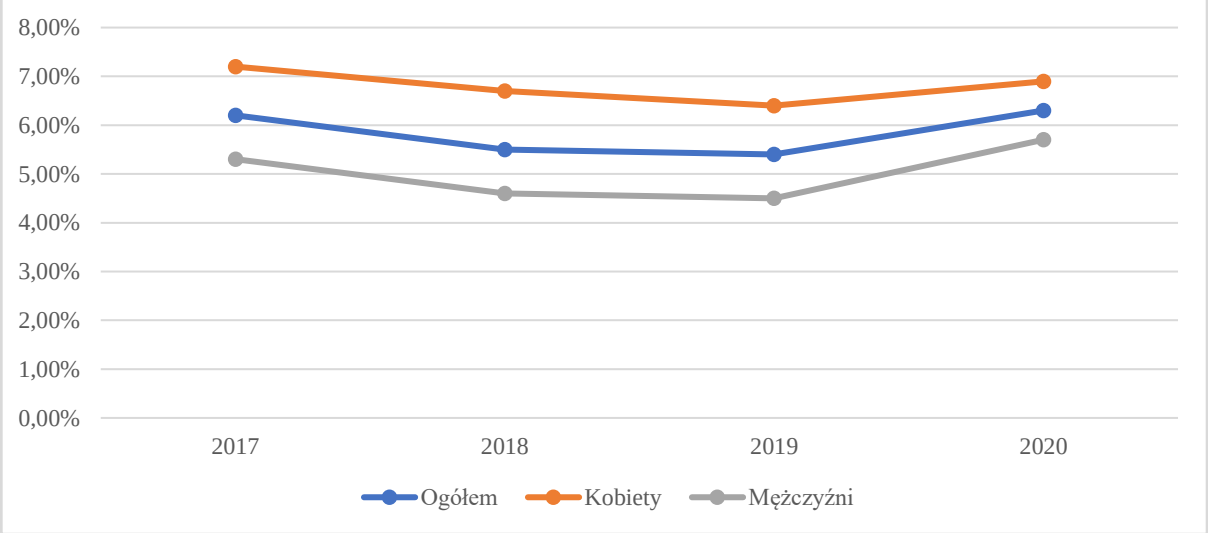
Tabela 16. Liczba osób pracujących w gminie Strzelin w latach 2017-2020

Liczba osób pracujących w gminie	2017	2018	2019	2020
Pracujący ogółem; w tym:	5 298	5 462	5 449	5 351
Kobiety	2 927	3 053	3 001	2 861
Mężczyźni	2 371	2 409	2 448	2 490

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2020 roku ogółem w gminie zarejestrowano 813 osób bezrobotnych, w tym 410 kobiet oraz 403 mężczyzn. Na przestrzeni lat 2017-2019 widoczny jest stały spadek udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. Na koniec roku 2020 współczynnik ten wzrósł i wynosił 6,3% (6,9% wśród kobiet i 5,7% wśród mężczyzn).

Wykres 10. Udział zarejestrowanych osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2017-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Gospodarka

Gmina Strzelin należy do obszarów rozwijających się pod względem liczby podmiotów gospodarczych.

W gminie Strzelin w roku 2020 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 2 508 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 1 675 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 173 nowe podmioty, a 102 podmioty zostały wyrejestrowane. Na przestrzeni lat 2009-2017 najwięcej (255) podmiotów zarejestrowano w roku 2010, a najmniej (155) w roku 2016. W tym samym okresie najwięcej (169) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2014 roku, najmniej (102) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2020 roku.

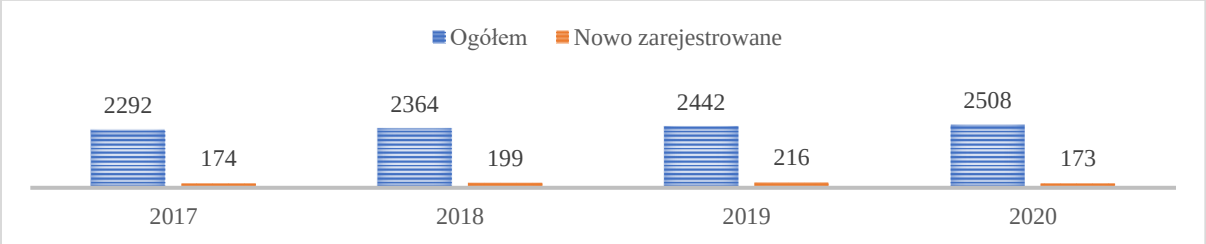
Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w gminie Strzelin najwięcej (174) jest stanowiących spółki cywilne. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (2 404) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników.

1,3% (32) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 21,6% (541) podmiotów, a 77,2% (1 935) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność.

Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie Strzelin najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (24.2%) oraz Budownictwo (18.8%).[18]

Na przestrzeni ostatnich lat obserwuje się stały wzrost ogólnej liczby zarejestrowanych podmiotów.

Wykres 11. Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON w latach 2017-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

[18] https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Strzelin#rejestr-regon

Na podstawie powyższych danych można wnioskować, iż warunki do rozpoczynania i prowadzenia działalności gospodarczej są sprzyjające, a działania gminy w zakresie wspierania i rozwoju przedsiębiorczości przyczyniają się do poprawy stanu gospodarki lokalnej.

DIAGNOZA ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY STRZELIN

Na początku badania mieszkańców poproszono o ocenę ważności różnych problemów społecznych w środowisku lokalnym na terenie gminy Strzelin. Przyjętą w tym pytaniu miarą ważności różnych problemów społecznych była średnia uzyskana w wyniku odpowiedzi respondentów, gdzie waga punktowa wynosiła odpowiednio od 5 przy problemie uważanym za „bardzo istotny" do 1 przy „nieistotnym".

Poniższa tabela przedstawia skalę ważności poszczególnych problemów wskazaną przez mieszkańców w trakcie badania.

Tabela 17. Ocena ważności problemów społecznych występujących na terenie gminy Strzelin

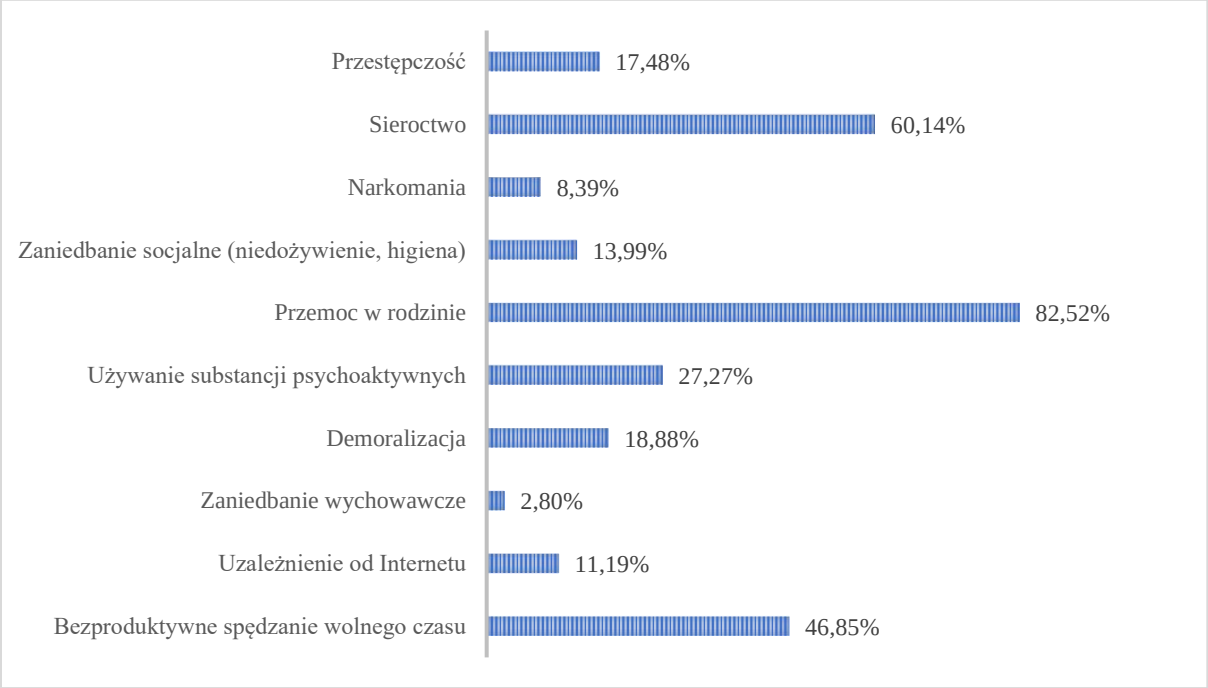
Problemy społeczne	Ważność problemu
Alkoholizm	**3,62**
Narkomania	3,06
Wzrost przestępczości	3,19
Nowe substancje psychoaktywne (dopalacze)	3,20
Bezrobocie	3,23
Ubóstwo	3,23

Jak wynika z badań, ankietowani mieszkańcy w hierarchii problemów najwyżej usytuowali alkoholizm, którego ważność została oceniona na poziomie 3,62. Najwyższa pozycja zjawiska alkoholizmu jednoznacznie wskazuje priorytetowy kierunek działań, jakie powinien podejmować samorząd w ramach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Na kolejnych pozycjach pod względem ważności znalazły się problem bezrobocia oraz ubóstwa. Mieszkańcy mieli również możliwość wpisania innych ważnych problemów. Wśród nich znalazły się: agresja, brak zieleni, brak ekologicznych rozwiązań, prostytucja nieletnich, zły stan dróg, znieczulica społeczna oraz pandemia COVID-19.

Mieszkańcy zostali również zapytani jakie negatywne zjawiska dostrzegają na terenie gminy w odniesieniu do dzieci i młodzieży. Jak wynika z odpowiedzi najbardziej zauważalnym problemem jest przemoc w rodzinie, a kolejno sieroctwo oraz bezproduktywne spędzanie czasu

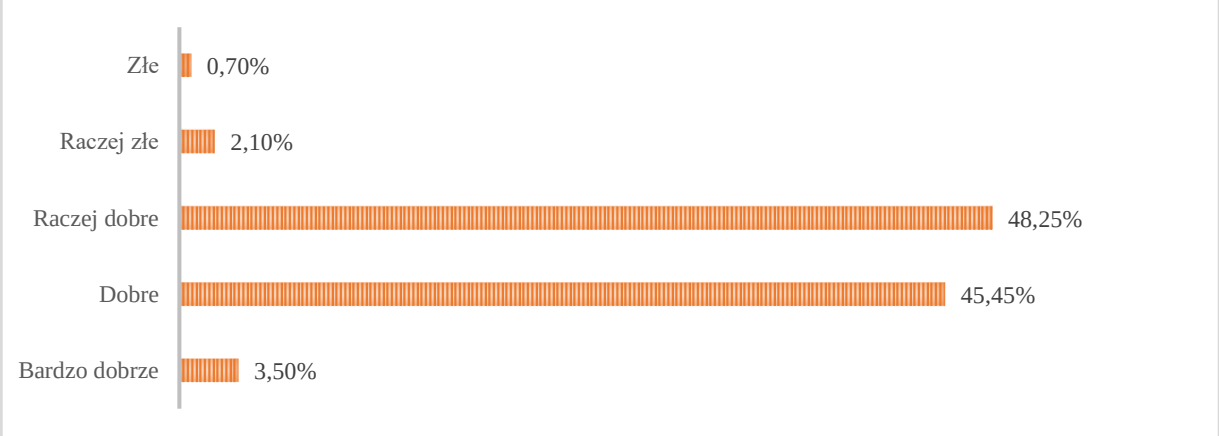
wolnego. Wielu respondentów zwróciło również uwagę używanie substancji psychoaktywnych oraz demoralizację.

Wykres 12. Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży dostrzega Pani/Pan najczęściej?

Ogólne warunki życia w gminie Strzelin mieszkańcy najczęściej oceniali jako raczej dobre lub dobre. Czterech respondentów wystawiło negatywną ocenę warunków życia w gminie.

Wykres 13. Jak ocenia Pani/Pan ogólne warunki życia w gminie?

Problemy w obszarze pomocy społecznej

Zgodnie z art. 2. 1. Ustawy o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Zgodnie z Art. 3. w/w ustawy Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie sytuacjom, o których mowa w art. 2 ust. 1, przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy. Potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej.

GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W STRZELINIE

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej działa na mocy Uchwały Nr V/25/90 Rady Miejskiej w Strzelinie z dnia 23 sierpnia 1990r w sprawie powołania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strzelinie (ze zmianami). Celem działania Ośrodka jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka. Ośrodkiem kieruje Kierownik, który zarządza nim i reprezentuje go na zewnątrz. Bezpośredni nadzór nad prawidłową działalnością Ośrodka sprawuje Burmistrz Miasta i Gminy. Działalność Ośrodka finansowana jest w zakresie zadań własnych ze środków budżetu Gminy, a w zakresie zadań zleconych z budżetu państwa.[19]

Najważniejszymi działaniami ośrodka są:

- rozpoznanie sytuacji socjalno-bytowej osób i rodzin wymagających pomocy;
- analiza i ocena sytuacji życiowej osób bezrobotnych;
- określenie potrzeb i ustalenie planu ich zaspokajania w poszczególnych środowiskach;

[19] https://www.gops-strzelin.pl/statut-gops-prawemenu2-46

- przyznawanie i wypłacanie określonych świadczeń;
- współpraca i koordynacja działań organizacji społecznych w zakresie zaspokajania
- potrzeb występujących w środowisku;
- udzielanie pomocy w postaci pracy socjalnej i poradnictwa;
- aktywizowanie bezrobotnych do samodzielnego funkcjonowania w nowych warunkach gospodarki rynkowej;
- współpraca z samorządem gminnym, stowarzyszeniami o charakterze charytatywnym w celu zaspokojenia potrzeb i rozwiązywania problemów osób i rodzin wymagających pomocy społecznej.

Z danych przekazanych przez Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelinie wynika, iż ogólna liczna rodzin korzystających z pomocy na przestrzeni lat 2018-2020 zmalała.

Tabela 18. Osoby korzystające z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

	2018	2019	2020
Rodziny korzystające ze świadczeń GOPS	602	583	538
Liczba osób w rodzinach	1210	1129	1051
Rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień	2	3	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Strzelinie

Najczęstszą formą udzielanej pomocy są świadczenia pieniężne - choć liczba rodzin korzystających z tego typu pomocy na przestrzeni ostatnich trzech lat nieco zmalała. Wiele osób korzysta z świadczeń pieniężnych oraz rzeczowych, głównie w postaci posiłku.

Istotną formę wsparcia stanowi także pomoc socjalna, która jest ważnym zadaniem własnym o charakterze obowiązkowym. Praca socjalna jest to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w środowisku. Praca socjalna prowadzona jest z osobami i rodzinami w celu rozwiązania lub wzmocnienia aktywności samodzielności życiowej. Prowadzona jest również ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy oraz koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokojenia potrzeb członków społeczności. W ramach pracy socjalnej pracownicy socjalni świadczą pomoc w uzyskaniu różnych świadczeń między innymi: świadczeń emerytalno-rentowych świadczenia uzupełniającego, świadczeń rodzinnych, pisania wniosków itp. Pracę socjalną ciężko przedstawić jest w liczbach, tabelach, trudno jest ją opisać. Zajęcie to jest bardzo czasochłonne. Czasami jedna sprawa wymaga

wykonania wielu telefonów, odwiedzenia wielu instytucji, współpracy z różnymi ludźmi i organizacjami. Podsumowując jest to jedno z najtrudniejszych zadań wyznaczonych przez ustawę o pomocy społecznej.

Tabela 19. Rodzaje świadczeń przyznanych w ramach zadań zleconych i własnych

Rodzaje pomocy udzielanej przez GOPS	**2018**	**2019**	**2020**
	Osoby		
Świadczenia pieniężne	476	460	460
Świadczenia niepieniężne ogółem, w tym: - posiłki	476 370	438 330	392 289
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej ogółem	30	74	21
Usługi opiekuńcze ogółem	109	116	109
Odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	40	44	46

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Strzelinie

W roku 2020 najczęstszym powodem udzielania pomocy społecznej było bezrobocie, niepełnosprawność, a kolejno długotrwała choroba oraz bezradność opieki wychowawczej.

Tabela 20. Powody przyznawania pomocy społecznej

Powody przyznawania pomocy społecznej	**2018**	**2019**	**2020**
niepełnosprawność	229	228	216
bezrobocie	375	353	323
osoby dotknięte klęską żywiołową	0	0	0
ubóstwo	0	0	3
bezradność opieki wychowawczej	223	103	97
długotrwała choroba	81	101	98
przemoc w rodzinie	0	0	0
bezdomność	5	5	4
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	3	7	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Strzelinie

Odbiorcami pomocy społecznej były przede wszystkim osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku oraz osoby nieaktywne zawodowo.

W ramach przygotowania dokumentu Strategii przeprowadzono badanie ankietowe wśród pracowników socjalnych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strzelinie, w którym wzięły udział 23 osoby. Jak wynika z pozyskanych danych, wśród najważniejszych problemów społecznych, które dotykają rodziny z terenu gminy pracownicy socjalni najczęściej wymieniali alkoholizm, a kolejno bezrobocie, nieporadność życiową, przemoc w rodzinie, bezradność opiekuńczo-wychowawczą. Pojawiły się również pojedyncze odpowiedzi wskazujące na ubóstwo, niski poziom wzajemnej pomocy pomiędzy rodzinami, zanikanie tradycyjnych form spotkań rodzinnych, niedostateczny dostęp do poradnictwa psychologiczno- prawnego oraz niepełnosprawność.

Z odpowiedzi pracowników socjalnych wynika również, iż rodziny z dziećmi najczęściej zgłaszają problemy finansowe, a kolejno nadużywanie alkoholu/alkoholizm, konflikty ze współmałżonkiem/partnerem, problemy zdrowotne w rodzinie, bezrobocie, trudności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz uzależnienia dokładniej nieokreślone (uzależnienie dzieci od komputera, uzależnienie od leków, uzależnienie od substancji psychoaktywnych) i przemoc.

Bezrobocie

Zgodnie z danymi GUS, w 2020 roku w gminie Strzelin zarejestrowanych było 813 osób bezrobotnych, a 50,43% z nich stanowiły kobiety. Na przestrzeni lat 2017-2019 ogólna liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w gminie Strzelin zmalała. Natomiast w 2020 roku nastąpił wzrost ogólnej liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych; zarówno osób do 30 roku życia, osób po 50 roku życia jak również osób długotrwale bezrobotnych.

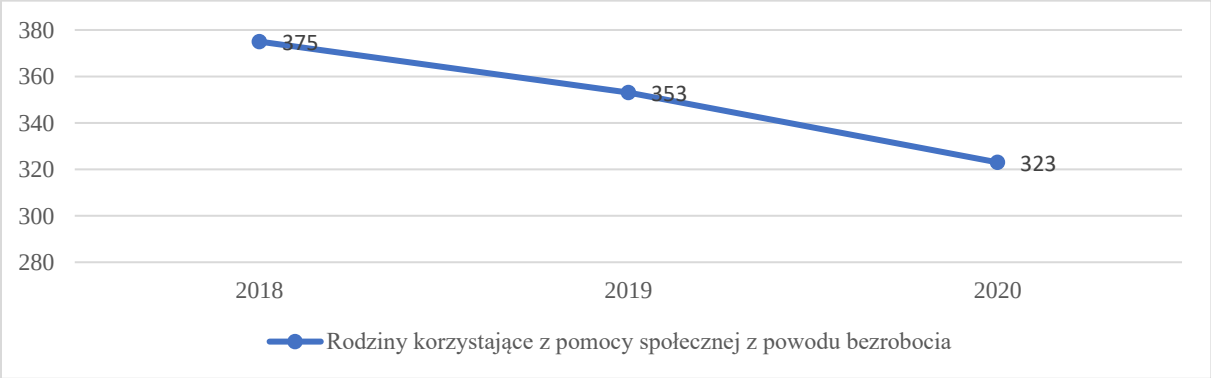
Tabela 21. Stan bezrobocia rejestrowanego w gminie Strzelin w latach 2017-2019

Stan bezrobocia	2017	2018	2019	2020
Bezrobotni zarejestrowani ogółem; w tym:	**842**	**742**	**714**	**813**
Kobiety	451	412	390	410
Mężczyźni	391	330	324	403
Osoby do 30 roku życia	177	150	148	166
Osoby po 50 roku życia	279	237	211	243
Długotrwale bezrobotne	495	433	392	471

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zgodnie z danymi GOPS w Strzelinie, na przestrzeni lat 2018-2020 zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia.

Wykres 14. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezrobocia

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Strzelinie

Bezdomność

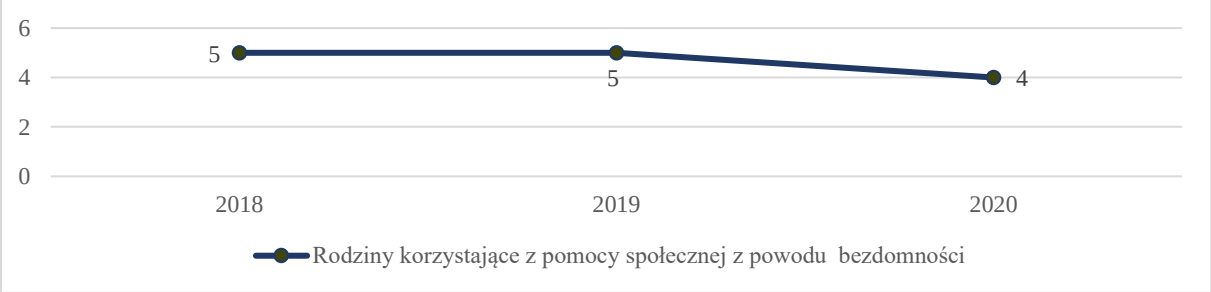
Zdefiniowanie pojęcia bezdomności niewątpliwie nastręcza badaczom coraz to nowszych problemów. Najogólniej, można ją określić jako względnie trwałą sytuację człowieka pozbawionego dachu nad głową albo nieposiadającego własnego mieszkania.[20]

Bezdomność wydaje się być szczególnie bolesnym zjawiskiem, gdyż człowiek, którego ona dotyczy, pozostając bez dachu nad głową, funkcjonuje bez przestrzeni, w której może się schronić przed trudnymi życiowymi sytuacjami. Osobie, która ma dom, bardzo trudno zrozumieć bezdomnych, a przecież jest ich coraz więcej. Dzisiaj można ich spotkać w każdym mieście; do niedawna zaś stanowili zjawisko charakterystyczne jedynie dla dużych aglomeracji. Jest to swego rodzaju znak czasu.

Bezdomność w gminie Strzelin jest jedynie zjawiskiem, nie urasta do rangi problemu społecznego. Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością z gminy świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelinie.

Zgodnie z danymi GOPS w Strzelinie, na przestrzeni lat 2018-2020 zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezdomności.

Wykres 15. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezdomności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Strzelinie

[20] M. Porowski, *Bezdomność – obraz zjawiska i populacji ludzi bezdomnych*, [w:] *Pedagogika społeczna: człowiek w zmieniającym się świecie*, red. T. Pilch, I. Lepalczyk, Żak, Warszawa 1995, s. 433–434

Problem uzależnień od substancji psychoaktywnych

Alkoholizm

Według szacunków Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych co ósmy dorosły Polak nie pije w ogóle alkoholu. Ponadto większość osób pijących alkohol spożywa go w sposób, który nie powoduje negatywnych konsekwencji dla nich i dla osób z ich otoczenia. Jednak kilkanaście procent dorosłych Polaków spożywa alkohol problemowo. Szacuje się, że w grupie tej znajduje się ok. 900 tyś. osób uzależnionych oraz ponad 2 mln osób pijących alkohol ryzykownie lub szkodliwie. Należy podkreślić, że grupa osób najwięcej pijących, stanowiąca 9% ogólnej liczby osób konsumujących alkohol, spożywa aż 43% całego wypijanego alkoholu.[21]

Konkretna liczba osób uzależnionych od alkoholu jest trudna do ustalenia. Posługując się danymi szacunkowymi Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych można natomiast określić przybliżoną liczbę osób wśród danej populacji, u których mogą występować różne kategorie problemów alkoholowych.

Tabela 22. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

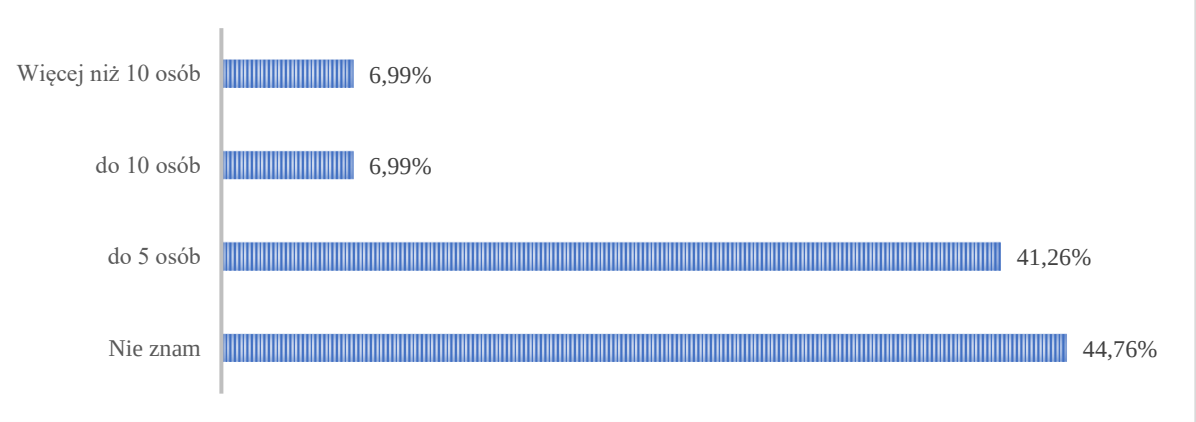
Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych (dane szacunkowe)	Polska 38,6 mln	Gmina Strzelin 22 026 mieszkańców
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 441 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 881 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 881 osób
Osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	ok. 1 101-1 542 osoby
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	ok. 294 osoby dorosłe i 587 dzieci

Źródło: PARPA

[21] http://www.parpa.pl/index.php/szkody-zdrowotne-i-uzaleznienie/picie-ryzykowne-i-szkodliwe

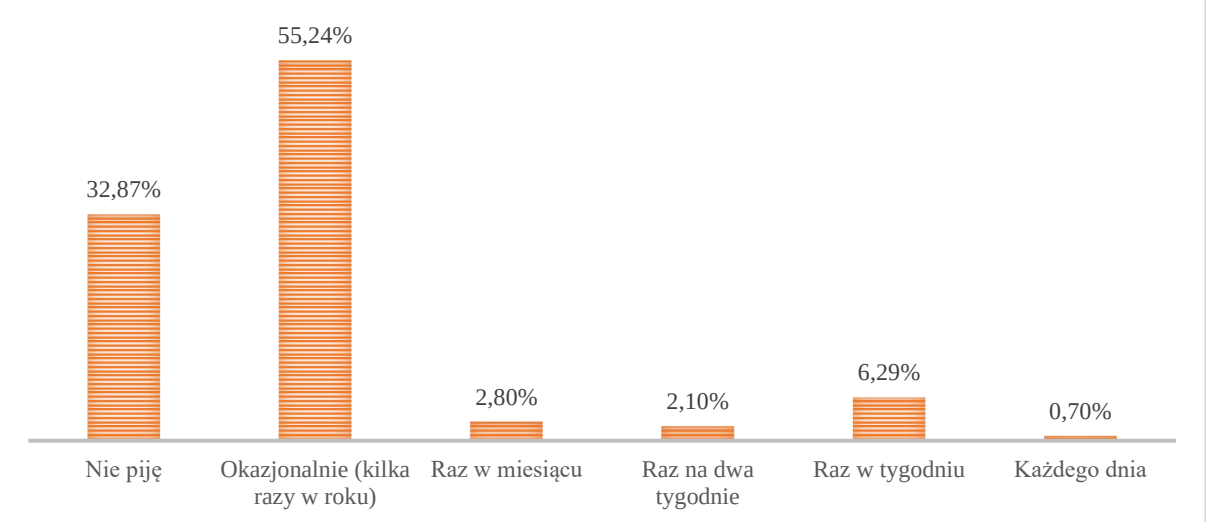
Dane z przeprowadzonej diagnozy społecznej wśród mieszkańców z terenu gminy Strzelin wskazują, iż problem alkoholizmu został usytuowany najwyżej w hierarchii problemów społecznych. 45,45% badanych stwierdziło, że jest to bardzo powszechny problem, z kolei 23,78% uznało, że są to nieliczne przypadki. Idąc dalej, 51,05% uważa, że osoby spożywające alkohol na terenie gminy stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa społeczności lokalnej. Co więcej, problem odnotowany został także w odpowiedziach respondentów potwierdzających znajomość w swoim otoczeniu osób nadużywających alkoholu, ponad 55,00% z nich przyznało, że zna takie osoby.

Wykres 16. Czy zna Pani/Pan w swoim środowisku osoby nadużywające alkohol?

Jak wskazują wyniki pozyskane w trakcie badania, 55,24% respondentów spożywa alkohol okazjonalnie, a najczęściej spożywanym napojem jest piwo, a w dalszej kolejności wino i drinki. 32,87% respondentów zadeklarowało abstynencję, natomiast pozostali ankietowani przyznali się do spożywania alkoholu raz w miesiącu lub częściej.

Wykres 17. Jak często spożywa Pani/Pan napoje alkoholowe?

Prawie 31,00% ankietowanych potwierdziło, że spotkało się ze zjawiskiem nietrzeźwości wśród kierowców. Nieco niepokojącym jest, iż ponad 15,00% badanych było świadkami spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży. Mieszkańcy zwrócili również uwagę na nasilenie zjawiska spożywania alkoholu przez osoby nieletnie. 32,17% badanych przyznało, że spotkało się z przypadkami sprzedaży alkoholu osobom nieletnim. Uwagę zwraca wynik wskazujący, iż tylko 24,48% respondentów zna instytucje działające na terenie gminy, które pomagają osobom uzależnionym, a wśród nich wskazują Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Poradnię Uzależnień w PZLA w Strzelinie, Stowarzyszenie Promienie, Klub AA oraz Punkt Konsultacyjny i Służbę Zdrowia. Pozostałe 75,52% badanych przyznało się do braku wiedzy w tym zakresie.

Problem spożywania napojów alkoholowych przez młode osoby potwierdzają także wyniki badania przeprowadzonego wśród uczniów szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych z terenu gminy Strzelin.

Z pozyskanych danych wynika, iż 3,57% uczniów klas piątych i szóstych oraz 23,59% uczniów klas siódmych i ósmych miało już kontakt z alkoholem. Niepokojącym jest również fakt, iż obniża się wiek inicjacji alkoholowej, która według deklaracji badanych uczniów najczęściej przypada na wiek 11 lat. Pierwszym kontaktom z alkoholem sprzyja zazwyczaj okres wakacyjny, a młode osoby najczęściej sięgają po alkohol dla towarzystwa. Osoby, które przyznały się do picia alkoholu najczęściej deklarowały, że spożywały alkohol tylko raz. Warto zaznaczyć, iż 23,91% klas siódmych i ósmych piło za namową osób trzecich. Wielu uczniów biorących udział w badaniu zadeklarowało, że zna osoby niepełnoletnie mające do czynienia z substancjami psychoaktywnymi. Pozyskane w trakcie badania dane wskazują, iż takie znajomości zazwyczaj poszerzają się wraz z wiekiem badanych. Uczniowie prezentują dość wysoki poziom znajomości konsekwencji zdrowotnych picia alkoholu.

Idąc dalej, 63,37% tj. 108 uczniów szkół ponadpodstawowych przyznało, iż miało już kontakt z alkoholem. Ponad połowa uczniów mających za sobą inicjacje alkoholową przyznała, że zdarzyło im się upić napojem alkoholowym. Niepokojącym jest również, iż 41,67% (45 osób) przyznało, że zdarzyło im się silne upicie i stracili kontrolę nad własnym zachowaniem. W trakcie badania uczniowie szkół ponadpodstawowych zostali poproszeni o ocenę swojego stanu nietrzeźwości w efekcie ostatniego spożywania alkoholu przy użyciu skali, na której minimalna wartość 1 oznaczała tzw. „lekki rausz”, a maksymalna wartość 10- bardzo silne upicie. Jak się okazało średnia dla badanych uczniów zamieszkujących gminę Strzelin wyniosła 5,66.

Problem alkoholizmu potwierdzają także odpowiedzi uczestniczących w badaniu sprzedawców napojów alkoholowych. 10,00% potwierdziło, iż zdarzyło się nieprzyjemne zajście związane z alkoholem w obrębie sklepu. 85,00% badanych przyznało, że spotyka się z próbami zakupu alkoholu przez osoby nietrzeźwe. 5,00% zna przypadki sprzedaży nieletnim alkoholu. Badani deklarowali najczęściej, że próby zakupu alkoholu przez osoby młode zdarzają się raczej rzadko (85,00%). Co więcej, 50,00% respondentów nie wie na czym polega zakaz reklamowania napojów alkoholowych w punkcie sprzedaży, wynikający z art.13[1] Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.. Idąc dalej, 85,00% ankietowanych sprzedawców napojów alkoholowych przyznaje, iż osoby niepełnoletnie podejmują próbę zakupu piwa 0%. W tym miejscu należy odwołać się do oficjalnego stanowiska Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zgodnie z którym „*sprzedaż osobom nieletnim tzw. piwa bezalkoholowego (...) będzie budzić wątpliwości wychowawcze oraz może naruszać cele ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych szczególnie wśród dzieci i młodzieży, gdyż spożywanie przez dzieci oraz młodzież piwa bezalkoholowego wyrabia nawyki konsumpcji piwa w życiu dorosłym.”* [22]

Pozytywnym jest, że w przypadku wątpliwości co do pełnoletności klienta, wszyscy sprzedawcy proszą o okazanie dokumentu potwierdzającego wiek, gdyż mają świadomość jakie kary grożą sprzedawcy za sprzedaż alkoholu osobie niepełnoletniej.

Akcentowany przez respondentów problem alkoholizmu wskazuje zatem jednoznacznie na priorytetowy kierunek działań, jaki powinien podejmować samorząd w ramach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Wobec powyższego, zasadne jest podejmowanie działań w celu eliminowania potencjalnych zagrożeń związanych z nadużywaniem alkoholu na terenie gminy. Konieczne jest prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym, szkoleniowym, informacyjnym, a także promującym różne formy zdrowego stylu życia.

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

Kluczową rolę w rozwiązywaniu problemów alkoholowych na szczeblu gminnym odgrywa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Strzelinie. Komisja

[22] PARPA, *Stanowisko PARPA w sprawie sprzedaży piwa bezalkoholowego,* Warszawa 2018, http://www.parpa.pl/index.php/aktualnosci/1178-stanowisko-parpa-ws-sprzedazy-piwa-bezalkoholowego

inicjuje i monitoruje działania związane z edukacją i profilaktyką rozwiązywania problemów alkoholowych.

Celem działań jest ograniczenie dostępności alkoholu, zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej osobom uzależnionym, podejmowanie działań w związku z podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie oraz zwiększenie zdolności osób do radzenia sobie z istniejącymi problemami alkoholowymi. Podejmowane działania mają za zadanie wsparcie osób uzależnionych i ich rodzin, kształtowanie zdrowego stylu życia oraz pomoc rodzinom w trudnych sytuacjach życiowych.

Dane z działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2018-2020 wskazują, iż na przestrzeni lat 2019-2020 zmalała liczba wniosków do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego. W roku 2018 przeprowadzono 15 kontroli punktów sprzedaży. W 2020 roku odnotowano najniższą liczbę zleceń przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych.

Tabela 23. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2018-2020

Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	**2018**	**2019**	**2020**
Posiedzenia KRPA (ogółem)	14	13	12
Przeprowadzone rozmowy motywujące	49	58	55
Kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych	15	0	0
Wnioski o leczenie odwykowe	-	-	-
Zlecenia przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych	6	8	3
Wnioski do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego	0	7	1
Postanowienia w sprawie wydania opinii na sprzedaż napojów alkoholowych	37	25	15
Szkolenia, w których uczestniczyli członkowie komisji	2	2	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GKRPA w Strzelinie

Tabela 24. Działalność profilaktyczna

Działalność profilaktyczna	
Ważniejsze oddziaływania profilaktyczne dla dzieci i młodzieży	
2019 rok	1. ***„DEBATA”***- od 20 listopada do 12 grudnia 2019 roku – 18 warsztatów dla klas VI, VII oraz VIII szkół podstawowych. 2. ***„NOE”*** – dla uczniów liceum. Łączna ilość osób- 420

Powyżej przedstawione dane wskazują, że na terenie gminy Strzelin realizowany jest szereg działań w obszarze profilaktyki uzależnień, ze szczególnym uwzględnieniem działalności profilaktycznej wśród dzieci szkolnych i młodzieży.

Narkomania

„*Narkomania staje się coraz bardziej powszechnym zjawiskiem w Polsce. Aż co piąty nastolatek spróbował marihuany, co dziesiąty – amfetaminy, natomiast co piętnasty próbował heroiny. Zjawisko narkomanii jest coraz bardziej wszechobecne. Obowiązujące w Rzeczpospolitej normy prawne nakładają wiele sankcji karnych na osoby powiązane ze środowiskiem narkomanii: na dealerów narkotyków, osoby, które je przetwarzają, wytwarzają, czerpią zyski ze sprzedaży lub są ich posiadaczami. Normy te są często interpretowane jako jedne z najbardziej restrykcyjnych w porównaniu z innymi państwami Europy. Zjawisko narkomanii to jeden z najpoważniejszych problemów społecznych, a także chorób XXI wieku. Osób zarażonych wciąż przybywa i są to w głównej mierze osoby młode*."[23]

Dane pozyskane w trakcie diagnozy zagrożeń społecznych wskazują, iż problem narkomanii jest zauważalny na terenie gminy Strzelin natomiast są to najczęściej sporadyczne przypadki. Zdecydowana większość respondentów biorących udział w badaniu nie zna osób zażywających narkotyki (79,02%), jak również miejsc, w których można dokonać zakupu tego rodzaju substancji psychoaktywnych (90,91%). Do zażywania narkotyków bądź innych substancji odurzających przyznało się 7,70% respondentów, przy czym większość zadeklarowała, że był to kilkukrotny kontakt (4,20%).

W trakcie badania ankietowego przeprowadzonego wśród uczniów pojawiły się deklaracje potwierdzające znajomość w swoim środowisku osób niepełnoletnich zażywających narkotyki. Do posiadania tego typu znajomości przyznało się 2,38% uczniów klas piątych i szóstych oraz 7,69% uczniów klas siódmych i ósmych. Zdecydowana większość uczniów szkół podstawowych nie miała dotychczas kontaktu z narkotykami. Wraz z wiekiem wzrasta również możliwość dostępu do substancji psychoaktywnych. Badani uczniowie prezentują stosunkowo dobry poziom wiedzy na temat konsekwencji zdrowotnych stosowania narkotyków, a także sankcji prawnych z tytułu ich posiadania. Niemniej jednak istnieje spora grupa osób, szczególnie wśród uczniów młodszych, która takiej wiedzy nie posiada. Z pozyskanych danych wynika, iż uczniowie szkół podstawowych mają zazwyczaj negatywny stosunek do osób zażywających narkotyki. Warto zaznaczyć, iż według uczniów szkół podstawowych rodzice

[23] Instytut Zdrowia Publicznego, Wydział Lekarski i Nauk o Zdrowiu Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, *Praca zbiorowa Zdrowie i jego uwarunkowania. Problem narkomanii i narkotyków w Polsce. Rozmiar trendy i zjawiska,* Lublin 2017, http://www.neurocentrum.pl/dcten/wp-content/uploads/nowak-starz_g3p1.pdf

oraz nauczyciele rzadko podejmują rozmowy na temat szkodliwości zażywania narkotyków/dopalaczy. Uczniowie zapytani o dostęp do narkotyków i dopalaczy w swoim środowisku najczęściej odpowiadali, że nie interesują się tym tematem.

Do zażywania tego typu substancji psychoaktywnych przyznało się 2,05% tj. 4 uczniów klas siódmych i ósmych oraz 12,87% tj. 39 uczniów szkół ponadpodstawowych. Czterech uczniów klas siódmych i ósmych przyznało, iż zdarzyło się im przebywać pod wpływem narkotyków w szkole.

Idąc dalej, 76,92% tj. 30 uczniów szkół ponadpodstawowych przyznało, iż najczęściej była to marihuana i haszysz. Dość liczne deklaracje wskazywały również na leki uspokajające i nasenne z przepisu lekarza, leki przeciwbólowe w nadmiernej ilości, alkohol razem z tabletkami oraz substancje wziewne. Trzech uczniów mających za sobą inicjacje narkotykową przyznało się do używania nieistniejącego środka psychoaktywnego (relevin) co może budzić wątpliwości.

Idąc dalej, dwóch uczniów klas siódmych i ósmych oraz siedmiu uczniów szkół ponadpodstawowych przyznało, iż miało kontakt z dopalaczami.

Problemy osób starszych, niepełnosprawność i długotrwała choroba

Dane demograficzne wskazują wyraźnie na problem starzenia się społeczeństwa na terenie gminy Strzelin. Jak wiadomo osoby starsze są bardziej narażone na choroby, co często prowadzi także do niepełnosprawności. Starość wiąże się z niższą aktywnością i sprawnością fizyczną, a w konsekwencji często z marginalizacją osób starszych jako zbiorowości. W związku z migracją ludzi młodych wzrasta ilość osób starszych, samotnie mieszkających, które często wymagają opieki. Na terenie gminy zauważalny jest problem zapewnienia opieki, który z biegiem lat może narastać. W związku z tym konieczne jest dostosowanie infrastruktury usług społecznych do potrzeb zwiększającej się społeczności osób starszych w celu umożliwienia pozostawania jak najdłużej samodzielnymi w swoim miejscu zamieszkania i aktywnymi w życiu społecznym.

Tabela 25. Podział mieszkańców ze względu na wiek

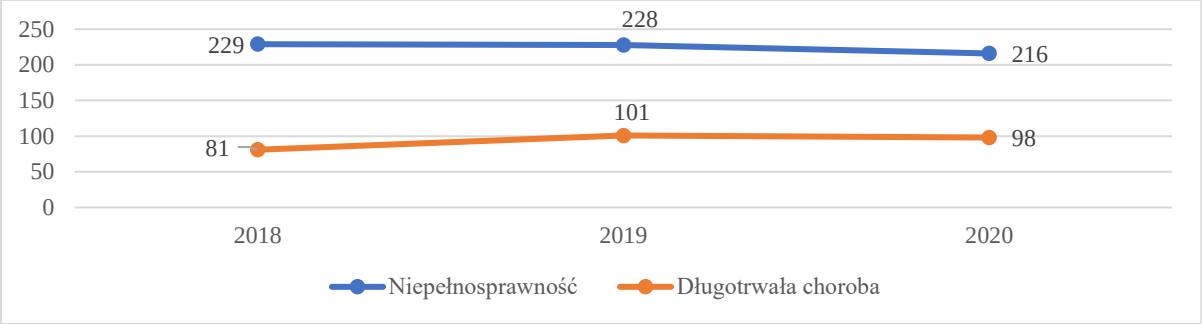
Liczba mieszkańców	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem, w tym:	**22 168**	**22 178**	**22 153**	**22 167**	**22 026**
Osoby w wieku 0-17 lat	3 825	3 875	3 865	3 895	3 868
Osoby w wieku 18-59 lat	12 890	12 712	12 571	12 369	12 176
Osoby w wieku 60 lat i więcej	5 453	5 591	5 717	5 903	5 982

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Niepełnosprawność i długotrwała lub ciężka choroba to przesłanki do udzielania pomocy przez Ośrodek Pomocy Społecznej, uprawniające między innymi do zasiłku okresowego, usług opiekuńczych, zasiłku pielęgnacyjnego czy świadczenia pielęgnacyjnego.

Zgodnie z danymi GOPS w Strzelinie, liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności na przestrzeni ostatnich lat utrzymuje się na zbliżonym poziomie, natomiast liczba odbiorców pomocy społecznej z powodu długotrwałej choroby zmalała w stosunku do 2019 roku.

Wykres 18. Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS z tytułu niepełnosprawności lub długotrwałej choroby

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Strzelinie

Ze świadczeń pomocy społecznej coraz częściej korzystają osoby w wieku senioralnym, wymagające opieki z powodu choroby lub niepełnosprawności, niemogące samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu. Wzrastają zatem wydatki na domy pomocy społecznej oraz usługi opiekuńcze.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelinie w 2020 roku przystąpił do ogólnopolskiego programu „Wspieraj Seniora", który w szczególności obejmuje pomoc w robieniu i dostarczeniu zakupów, wyprowadzenie psa na spacer czy też inne czynności, które są utrudnione z uwagi na trwającą pandemię koronawirusa.

W ramach usług opiekuńczych w 2019 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelinie realizował Program „Opieka 75+".

Pracownicy socjalni uczestniczący w badaniu ankietowym wymienili kilka problemów odnoszących się do osób niepełnosprawnych, które dostrzegają w trakcie swojej pracy. Wskazano na niedostosowaną infrastrukturę (zbyt mała ilość parkingów dla osób niepełnosprawnych, brak przystosowania budynków dla osób niepełnosprawnych) i bariery architektoniczne, brak dostępu do odpowiedniej opieki zdrowotnej i rehabilitacji oraz ubóstwo i niskie dochody. Zauważalnym problemem jest również brak miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych, problemy komunikacyjne (brak transportu) oraz brak wsparcia ze strony rodziny. 47,82% respondentów stwierdziło, że oferta gminy skierowana do osób niepełnosprawnych, w zakresie opieki, pomocy, wsparcia czy usług opiekuńczych nie jest wystarczająca. 30,43% ankietowanych było przeciwnego zdania, natomiast pozostałe 21,74% nie potrafiło jednoznacznie ocenić oferty gminy w tym zakresie.

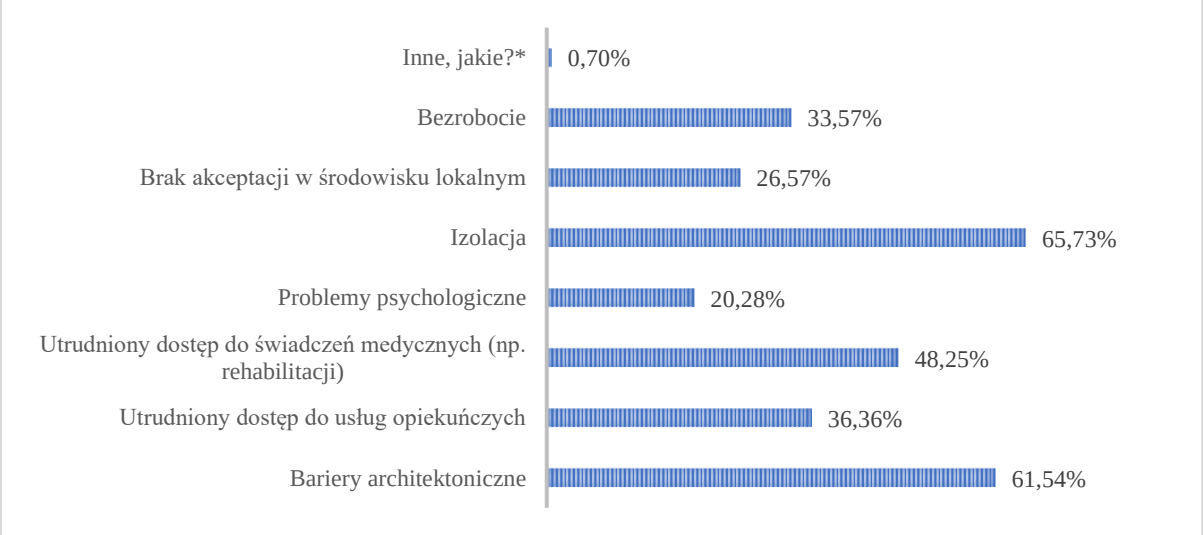
Z kolei wśród problemów dotyczących osób starszych pracownicy socjalni wymieniali najczęściej samotność, brak zainteresowania i pomocy ze strony rodziny, ubóstwo, problemy

zdrowotne i finansowe, ograniczony dostęp do wielu instytucji, brak kontaktu z innymi ludźmi, wykluczenie społeczne, niepełnosprawność, narastającą izolację, bierność, brak przystosowania osób starszych do nowości technologicznych np. e-recepty, załatwiania spraw urzędowych poprzez Internet oraz ograniczony dostęp do placówek służby zdrowia oraz rehabilitacji. 56,52% respondentów przyznało, że oferta gminy w zakresie opieki, pomocy, wsparcia i usług opiekuńczych dla osób starszych jest wystarczająca. 30,44% wyraziło zdanie przeciwne, natomiast pozostałe 13,04% nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi.

Według pracowników GOPS najbardziej podczas pandemii COVID-19 ucierpiały osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze i to do nich w pierwszej kolejności należy kierować wsparcie.

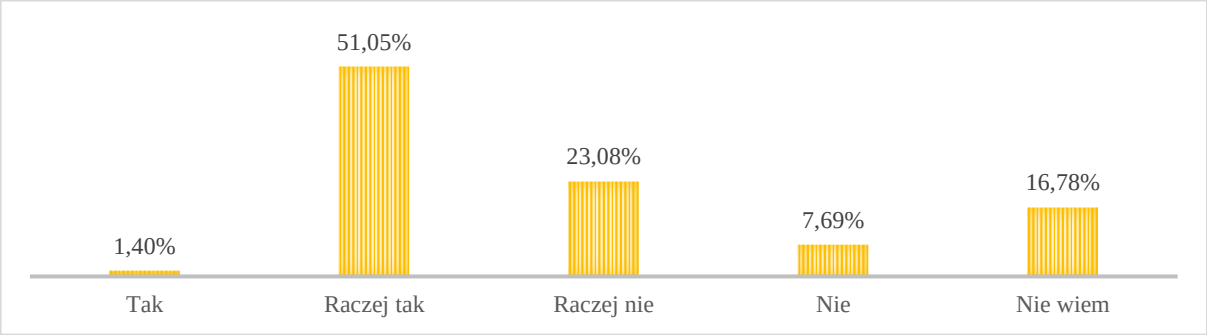
W trakcie badania ankietowego przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców gminy Strzelin wskazano kilka problemów, które ich zdaniem najbardziej dotykają osoby z niepełnosprawnościami. Większość badanych wskazało na izolację, a kolejno na bariery architektoniczne oraz utrudniony dostęp do świadczeń medycznych (np. rehabilitacji). Zwrócono również utrudniony dostęp do usług opiekuńczych, bezrobocie, brak akceptacji w środowisku lokalnym oraz problemy psychologiczne.

Wykres 19. Jakie problemy Pani/Pana zdaniem najczęściej dotykają osób niepełnosprawnych w gminie?

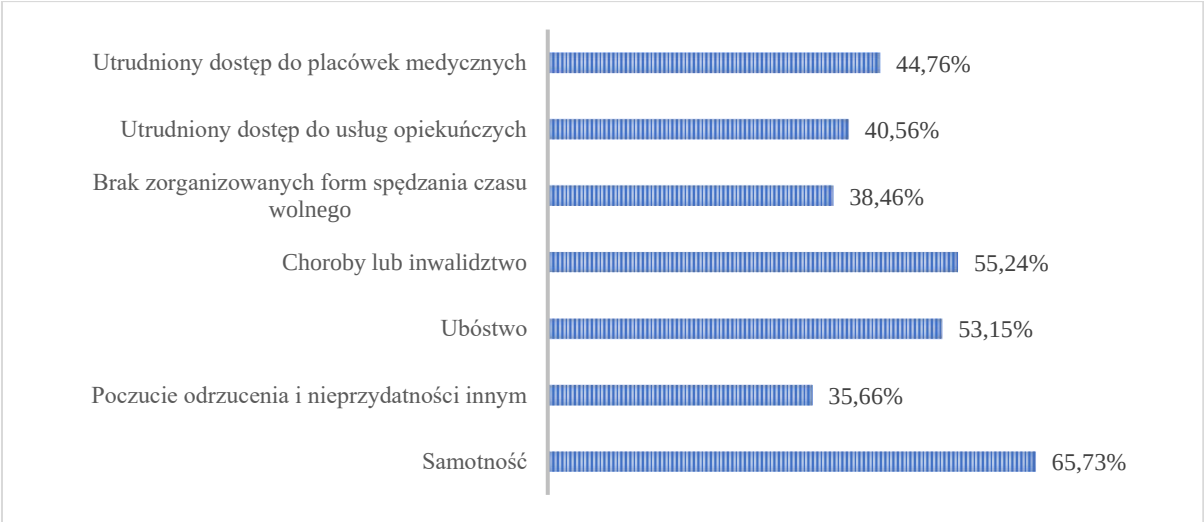
Ponadto większość respondentów tj. 51,05% przyznała, że działania podejmowane na terenie gminy Strzelin raczej uwzględniają potrzeby osób z niepełnosprawnościami.

Wykres 20. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób z niepełnosprawnościami?

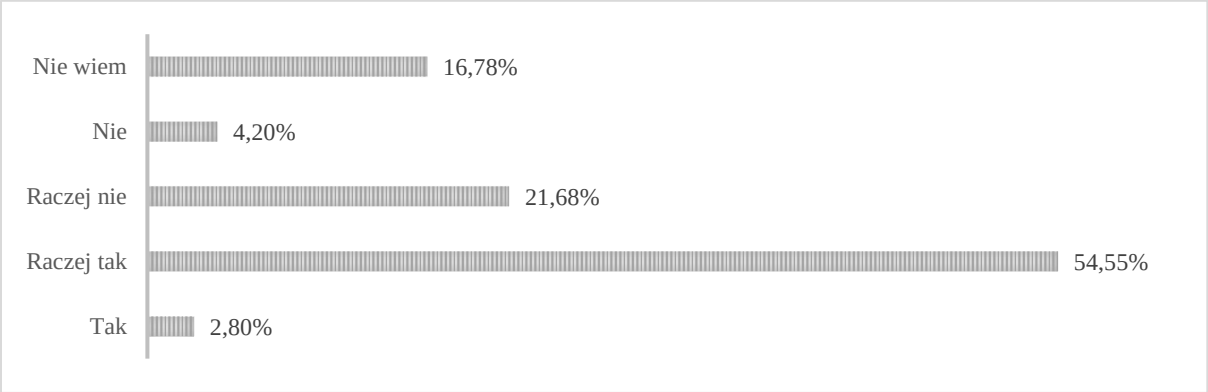
W trakcie ankietyzacji poruszono także problematykę dotyczącą osób starszych. Wśród kluczowych problemów dotykających seniorów respondenci wskazywali najczęściej samotność, choroby lub inwalidztwo, ubóstwo oraz utrudniony dostęp do placówek medycznych, jak również ograniczony dostęp do usług opiekuńczych. Zwrócono również uwagę na brak zorganizowanych form spędzania czasu wolnego oraz poczucie odrzucenia i nieprzydatności innym.

Wykres 21. Jakie problemy Pani/Pana zdaniem najczęściej dotykają osób starszych w gminie?

54,55% ankietowanych przyznało, że działania podejmowane na terenie gminy Strzelin raczej uwzględniają potrzeby osób starszych.

Wykres 22. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych?

<u>Instytucje wspomagające osoby niepełnosprawne oraz starsze na terenie gminy Strzelin:</u>

Stowarzyszenie Świętego Celestyna w Mikoszowie

Specjalistyczny ośrodek świadczący kompleksową pomoc dla osób niepełnosprawnych. To jedyny taki ośrodek w Polsce, gdzie osoby niepełnoprawne są leczone, rehabilitowane, edukowane oraz zatrudniane w działającym przy Stowarzyszeniu Zakładzie Aktywności Zawodowej. Stowarzyszenie zadbało również o rozwój umiejętności i zdolności muzycznych i ruchowych u dzieci i młodzieży niepełnosprawnej poprzez naukę gry na instrumentach, taniec oraz grę aktorską w działającym na terenie ośrodka Ognisku Muzycznym i Teatrze Tańca. Jednym z kluczowych aspektów funkcjonowania Stowarzyszenia jest Centrum Rehabilitacji i Neuropsychiatrii, w którym poza wysoce specjalistyczną opieką medyczną i rehabilitacyjną, prowadzona jest szeroko zakrojona działalność naukowo-badawcza związana z nowatorskim wykorzystaniem Klenbuterolu w leczeniu zaniku mięśni i zaburzeń ruchowych u dzieci. W związku z działalnością naukową i zdobytym przez 26 lat istnienia ośrodka doświadczeniem Stowarzyszenie organizuje również międzynarodowy wolontariat oraz lokalne i krajowe konferencje, szkolenia i sympozja.[24]

Fundacja „Przecież Jestem”

W kwietniu 2014 roku została utworzona Fundacja na rzecz dzieci i młodzieży z wadami postawy oraz niepełnosprawnością psychoruchową "Przecież Jestem".

[24] *https://celestyn.pl/stowarzyszenie/o-nas/*

Celem fundacji jest pomoc dzieciom i młodzieży z wadami postawy i niepełnosprawnością psychoruchową, poprzez rehabilitację leczniczą jak i opiekę lekarską oraz pomoc dzieciom i młodzieży wymagającym opieki paliatywnej. Fundacja zajmuje się również organizowaniem wsparcia psychologicznego rodzicom i dzieciom dotkniętym niepełnosprawnością psychoruchową.[25]

Stowarzyszenie Hospicjum Domowego- Nadzieja

„Stowarzyszenie Hospicjum Domowego - Nadzieja" powstało na początku 2011 roku w Strzelinie. Celem stowarzyszenia jest wspieranie osób chorych, samotnych i wymagających pomocy medycznej w warunkach domowych. Działalność opiera się na bezpośredniej pomocy osobom chorym, zdobywaniu leków i sprzętu medycznego oraz wsparciu duchowym. Stowarzyszenie „Nadzieja" dysponuje wykwalifikowanym personelem, w którego w skład wchodzi m.in. lekarz i pielęgniarka ale także wspierane jest przez grupę woluntariuszy, którzy pomagają w codziennym funkcjonowaniu stowarzyszenia a także uczestniczą w bezpośredniej pomocy osobom chorym. Stowarzyszenie Hospicjum Domowego - Nadzieja" również aktywnie działa w kwestii propagowania idei hospicyjnej. Organizuje imprezy na terenie gminy np. „Pola Nadziei", które mają na celu zbieranie funduszy na działalność hospicjum ale także są formą edukacji społeczeństwa i uwrażliwienia na los osób chorych i samotnych.[26]

Uniwersytet Trzeciego Wieku w Strzelinie

Organizacja prowadzi działania na rzecz emerytów:

1. kulturalno-oświatowe,
2. turystyka,
3. nauka: lektoraty (j. niemieckiego, angielskiego), wykłady z gerontologii,
4. informatyka,

[25] *https://spis.ngo.pl/237500-fundacja-na-rzecz-dzieci-i-mlodziezy-z-wadami-postawy-oraz-z-niepelnosprawnoscia-psychoruchowa-przeciez-jestem*

[26] *https://www.facebook.com/Hospicjum.Strzelin/*

5. gimnastyka.[27]

Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów Policyjnych

Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów Policyjnych od 1990 r. zrzesza policjantów przechodzących na emerytury i renty po zakończeniu służby oraz członków ich rodzin, aby działać wspólnie o godność, respektowanie praw nabytych i uprawnień.[28]

Usługi świadczone przez Powiatowy Urząd Pracy w Strzelinie dla osób niepełnosprawnych

Osoba niepełnosprawna może być zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy jako:

- bezrobotny – to osoba, która posiada ustaloną niepełnosprawność, jednak nie jest uprawniona m.in. do renty z tytułu niezdolności do pracy, renty socjalnej, zasiłku stałego.
- poszukujący pracy – to osoba, która oprócz ustalonej niepełnosprawności jest uprawniona m.in. do renty z tytułu niezdolności do pracy, renty socjalnej, zasiłku stałego.

Osoba z orzeczonym stopniem o niepełnosprawności, która jest zdolna do podjęcia zatrudnienia w co najmniej połowie wymiaru czasu pracy, posiadająca status „bezrobotnego" może skorzystać ze wszystkich usług urzędu pracy i instrumentów przewidzianych dla osoby bezrobotnej.

Ponadto, osoba niepełnosprawna zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy jako poszukująca pracy niepozostająca w zatrudnieniu może również korzystać na zasadach takich jak bezrobotni z następujących usług lub instrumentów określonych w ustawie o promocji:

- szkoleń,
- stażu,
- prac interwencyjnych,
- przygotowania zawodowego dorosłych,
- bonów szkoleniowych lub stażowych.

Dla osób niepełnosprawnych posiadających status „poszukujących pracy”, a nie pozostających w zatrudnieniu, przewidziane są usługi urzędu pracy i instrumenty finansowane

[27] *https://spis.ngo.pl/166323-stowarzyszenie-uniwersytet-trzeciego-wieku-w-strzelinie*

[28] *https://www.seirp.pl/*

ze środków PFRON. Instrumenty te są adresowane bezpośrednio do osób niepełnosprawnych, jak też do ich pracodawców.[29]

Tabela 26. Instrumenty finansowane ze środków PFRON

Uprawnienia pracodawcy zatrudniającego osobę z orzeczonym stopniem o niepełnosprawności	• Miesięczne dofinansowanie do wynagrodzenia pracownika. • Zwrot kosztów przystosowania stanowiska pracy. • Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy. • Zwrot kosztów szkolenia pracownika. • Zwrot kosztów zatrudnienia pracownika pomagającego pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy. • Zwolnienie z wpłat na PFRON. • Refundacja części wynagrodzenia lub składek na ubezpieczenia społeczne.
Uprawnienia osoby z orzeczonym stopniem o niepełnosprawności zdolnej do pracy, posiadające status „bezrobotnego" lub poszukującego pracy	• Pomoc w znalezieniu zatrudnienia (pośrednictwo pracy). • Możliwość nabycia, uzupełnienia, podniesienia kwalifikacji zawodowych oraz zdobycia doświadczenia zawodowego (szkolenia, studia podyplomowe, staż). • Pomoc w wyborze odpowiedniego miejsca pracy przy uwzględnieniu predyspozycji zawodowych i możliwości zdrowotnych oraz wymagań w danym środowisku pracy (doradcy zawodowego).
Osoby niepełnosprawne podejmujące i prowadzące działalność gospodarczą lub rolniczą	• Wsparcie finansowe na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej

[29] *https://strzelin.praca.gov.pl/dla-bezrobotnych-i-poszukujacych-pracy/dla-niepelnosprawnych*

	albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej. • Dofinansowanie do oprocentowania kredytu bankowego. • Refundacja składek ZUS.

Ubóstwo

Ubóstwo jest jednym z najważniejszych i najbardziej złożonych problemów społecznych. Jest też ściśle powiązany z zagadnieniami marginalizacji i wykluczenia społecznego. Ubóstwo gospodarstw domowych w sposób szczególny uderza w wychowujące się w nich dzieci, ponieważ ogranicza i zagraża ich prawidłowemu rozwojowi i socjalizacji. Ubóstwo staje się poważnym problemem społecznym wtedy, gdy dotyczy znacznej części społeczeństwa. Skutki biedy nie rozciągają się jedynie na jednostki nią doświadczone, ale również - zwłaszcza w sytuacji jej trwałości i pokaźnego zasięgu - na resztę społeczeństwa, w tym również na tę dobrze sytuowaną pod względem materialnym. Rodzi ona bowiem wiele niekorzystnych zjawisk, począwszy od degradacji biologicznej i społecznej ubogich oraz ich rodzin, a skończywszy na zachowaniach patologicznych takich jak np. alkoholizm, narkomania oraz przestępczość.

Ustawa o pomocy społecznej nie zawiera w swojej treści wyjaśnienia pojęcia ubóstwa. Wywnioskować można z niej, że ubóstwem jest posiadanie dochodu uprawniającego do otrzymania pomocy społecznej, a zatem każda rodzina, w której dochód na osobę nie przekracza określonego kryterium dochodowego oraz każda osoba samotnie gospodarująca, której dochód nie przekracza określonego kryterium dochodowego, żyją w ubóstwie.

Aby jednak uzyskać pomoc społeczną, oprócz ubóstwa w sytuacji życiowej wnioskodawcy musi wystąpić również co najmniej jedna z następujących okoliczności: sieroctwo, bezdomność, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, przemoc w rodzinie, potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, trudność w integracji cudzoziemców, trudność w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, alkoholizm lub narkomania, zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa, klęska żywiołowa lub ekologiczna lub inne okoliczności.

Zgodnie z danymi GOPS w Strzelinie, na przestrzeni lat 2018-2020 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa wzrosła. W 2020 roku z tego tytułu pomocy korzystały 3 rodziny.

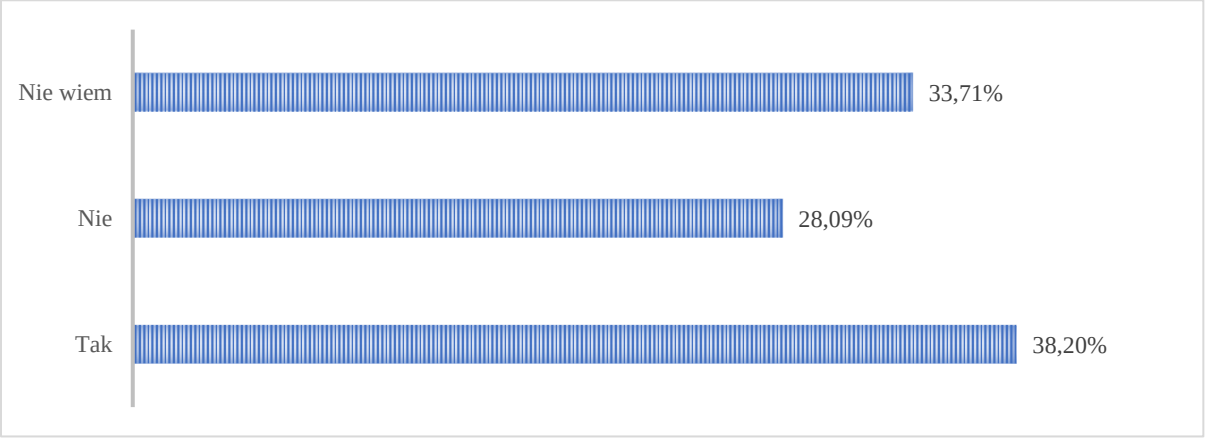
Wykres 23. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu ubóstwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Strzelinie

Uczestniczący w badaniu ankietowym nauczyciele szkół z terenu gminy Strzelin zostali zapytani, czy w szkole jest wielu uczniów, którzy potrzebują wsparcia socjalnego (np. w formie dopłat do posiłków lub dopłat wycieczek szkolnych). Ponad 38,00% respondentów udzieliło odpowiedzi twierdzącej, a kolejne 28,09% zaprzeczyło. Pozostałe 33,71% przyznało, że nie posiada wiedzy na ten temat.

Wykres 24. Czy według Pani/Pana w szkole jest dużo uczniów, którzy potrzebują wsparcia socjalnego?

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

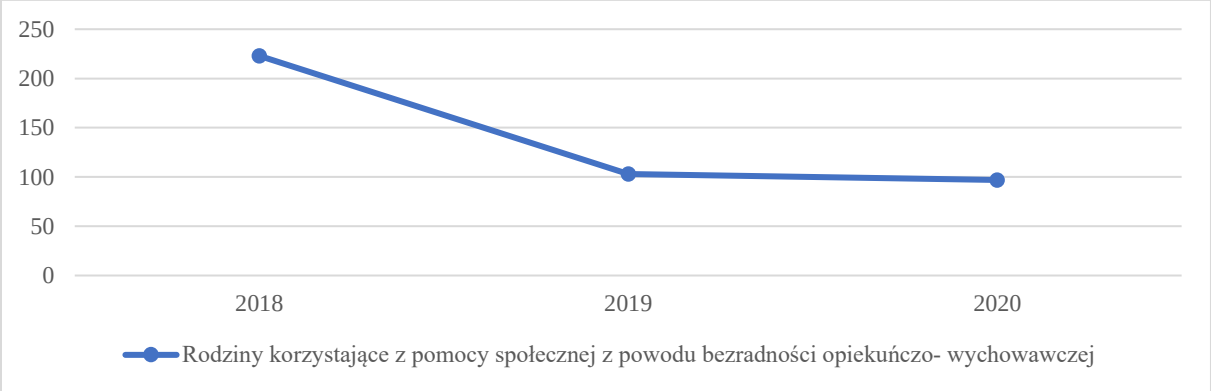
W prawidłowo funkcjonującej rodzinie dziecko poznaje właściwe wartości i przygotowuje się do pełnienia ról społecznych. Niestety w dzisiejszych trudnych czasach rodzina narażona jest na szereg negatywnych zjawisk, które wpływają w większym lub mniejszym stopniu na jej dezorganizację. Wzrastające bezrobocie, wzrost bezdomności, zakresu ubóstwa społecznego oraz patologii społecznej stwarza zagrożenie dla funkcjonalności rodziny. Co za tym idzie, dysfunkcjonalny dom rodzinny stanowi źródło frustracji, co w konsekwencji może zaburzać jego rozwój biopsychiczny i społeczny. Dysfunkcjonalność w tym aspekcie może obejmować niepowodzenia w realizacji zadań wychowawczych, kryzys małżeński oraz niepowodzenia związane z niezaspokajaniem potrzeb dziecka.[30]

Rolą rodziny jest zapewnienie dziecku opieki, gdyż z racji wieku nie jest ono w stanie samodzielnie sobie jej zapewnić oraz jego wychowanie w celu przygotowania dziecka do życia w społeczeństwie. Rodzina jednak nie zawsze prawidłowo wykonuje powyższe zadania, przepisy Ustawy o pomocy społecznej wskazują zwłaszcza na rodziny niepełne i wielodzietne. Bezradność występować może także w kwestii prowadzenia gospodarstwa domowego – problem z zapewnieniem żywności, odzieży, mieszkania itp. Bezradności tej nie należy jednak mylić z problemem posiadania przez rodzinę niewystarczających środków finansowych na zabezpieczenie tych potrzeb, gdyż w tym wypadku niezaspokojenie ich nie musi występować w parze z nieprawidłowym pełnieniem funkcji opiekuńczo-wychowawczych. O bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego powinno mówić się w odniesieniu do rodzin, które posiadają wystarczające środki finansowe na zabezpieczenie podstawowych potrzeb, lecz środkami tymi dysponują w nieodpowiedni sposób.

Analizując szczegółowe dane GOPS w Strzelinie z trzech ostatnich lat można zauważyć, iż liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności wychowawczej w roku 2020 była najniższa.

[30] Miśkowicz. M, *Problemy współczesnej rodziny w dobie promowania wartości prorodzinnych,* Łódź 2013

Wykres 25. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Strzelin

Odpowiedzi pozyskane w trakcie ankietyzacji przeprowadzonej wśród pracowników socjalnych wskazują, iż przyczyną bezradności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych jest niski poziom umiejętności wychowawczych, a kolejno uzależnienia, przemoc w rodzinie, niepełna rodzina i niskie dochody.

Przemoc w rodzinie

Pojęcie przemocy w rodzinie jest bardzo obszerne i obejmuje wiele płaszczyzn. Jedną z definicji przemocy podaje Ustawa z 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, gdzie przemoc w rodzinie należy rozumieć jako: *„jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny [*], w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”*.[31]

Ponadto, przemoc w rodzinie występuje w różnych formach i przybiera różną postać. Najczęściej, kiedy mówimy o przemocy w rodzinie wyróżniamy jej dwa rodzaje jak:

- przemoc czynną - kiedy to gniew, złość agresora skierowana jest wprost na ofiarę i podejmuje on przy tym działania krzywdzące fizycznie, psychicznie czy seksualnie.
- przemoc bierną - gdzie dochodzi do różnego rodzaju zaniedbań (psychicznych, ekonomicznych, fizycznych czy seksualnych).

Do najczęstszych form przemocy w rodzinie zalicza się:

- przemoc fizyczną, czyli każde zachowanie, którego celem jest zadanie bólu fizycznego, uszkodzenie ciała, pogorszenie zdrowia lub pozbawianie życia ofiary.
- przemoc seksualną, czyli każde zachowanie mające na celu zmuszenie ofiary do podjęcia współżycia lub niechcianych zachowań seksualnych bądź zdeprecjonowanie jej seksualności.
- przemoc psychiczną, czyli każde zachowanie, którego celem jest zmniejszenie poczucia własnej wartości, wzbudzenie w ofierze strachu oraz pozbawianie jej poczucia bezpieczeństwa i kontroli nad własnym życiem.
- przemoc ekonomiczną, czyli każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy. [32]

---

[31] http://www.niebieskalinia.pl/edukacja/podstawowe-informacje-o-przemocy/definicje/4114-przemoc-w-rodzinie-definicja-ustawowa * Ustawa jako członka rodziny definiuje *"osobę najbliższą w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.), a także inną osobę wspólnie zamieszkującą lub gospodarującą"*

[32] Chańska W., Kępka A., Kuczyńska S., Nowakowska U., *Przemoc w rodzinie a wymiar sprawiedliwości,* Fundacja Centrum Praw Kobiet, Warszawa 2005

Zasoby instytucjonalne działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelinie realizując zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w różnych jej formach stale współpracuje z Policją, Sądem, kuratorem sądowym, pedagogami wszystkich placówek szkolnych, innymi instytucjami oraz Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Współpraca dotyczy poradnictwa, interwencji i wzajemnego wsparcia oraz uzupełnienia podejmowanych działań, a także bieżącego monitorowania problemu w środowiskach przez pracowników socjalnych.

W gminie Strzelin działa Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w skład którego wchodzą m.in. przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, kuratorzy sądowi, przedstawiciele oświaty, służby zdrowia, Policji, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz organizacji pozarządowych (np. psycholodzy).

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w gminie Strzelin

W skład zespołu wchodzi 14 osób, zgodnie z zapisami ustawowymi przedstawiciele: pomocy społecznej – 2 osoby, 2 kuratorów sądowych, 3 przedstawicieli oświaty, 1 osoba z służby zdrowia, 1 osoba z poradni psychologicznej, 1 przedstawiciel Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, 2 przedstawicieli Komendy Powiatowej Policji w Strzelinie i 2 przedstawicieli organizacji pozarządowych.[33]

Analizując dane przekazane przez GOPS w Strzelinie można zauważyć, iż liczba rodzin objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego jest zdecydowanie wyższa niż w roku 2019, ale niższa niż ta w roku 2018.

[33] *Zarządzenie Burmistrza Miasta i Gminy Strzelin z dnia 11.06.2015 r. w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie*, dostęp on-line: https://www.gops-strzelin.pl/images/zarzadzenia/zarzadzanie-powolanie-zespolu.pdf

Tabela 27. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego

Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego	2018	2019	2020
Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	5	5	5
Liczba rodzin objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego	86	63	85
Liczba utworzonych Grup Roboczych	41	32	59
Liczba posiedzeń Grup Roboczych	148	134	150
Liczba rodzin objętych pomocą Grup Roboczych	86	63	85
Liczba osób objętych pomocą Grup Roboczych	89	74	96

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Strzelinie

Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty" była zdecydowanie najniższa w 2019 roku. Ponadto w 2020 roku liczba zakończonych procedur była wyższa niż w 2019 roku. W 2020 roku liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart-D" była najwyższa.

Tabela 28. Procedura "Niebieskie Karty"

Stosowanie procedury NK przez uprawnione podmioty	2018	2019	2020
Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart-A" przez pracowników socjalnych wszczynających procedurę	0	2	1
Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart-C" przez członków Zespołu Interdyscyplinarnego/ Grupy Robocze	27	18	20
Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart-D" przez członków Zespołu Interdyscyplinarnego/ Grupy Robocze	12	9	13
Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty"	86	63	85
Liczba rodzin, wobec których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty" w danym roku	41	32	59
Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty" ogółem, w tym: - w przypadku ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie - po rozstrzygnięciu o braku zasadności podejmowania działań	55 52 3	37 32 5	44 42 2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Strzelinie

Ogólna liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, na przestrzeni trzech ostatnich lat wzrosła. Osoby dotknięte problemem przemocy najczęściej korzystają z pomocy w formie poradnictwa socjalnego oraz psychologicznego.

Tabela 29. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie

	2018	2019	2020
Liczba ofiar przemocy w rodzinie (ogółem), w tym:	**104**	**100**	**170**
Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa ogółem, w tym: - psychologicznego - prawnego - socjalnego - zawodowego i rodzinnego	**20** 10 2 8 0	**32** 15 6 11 0	**75** 19 1 55 0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Strzelinie

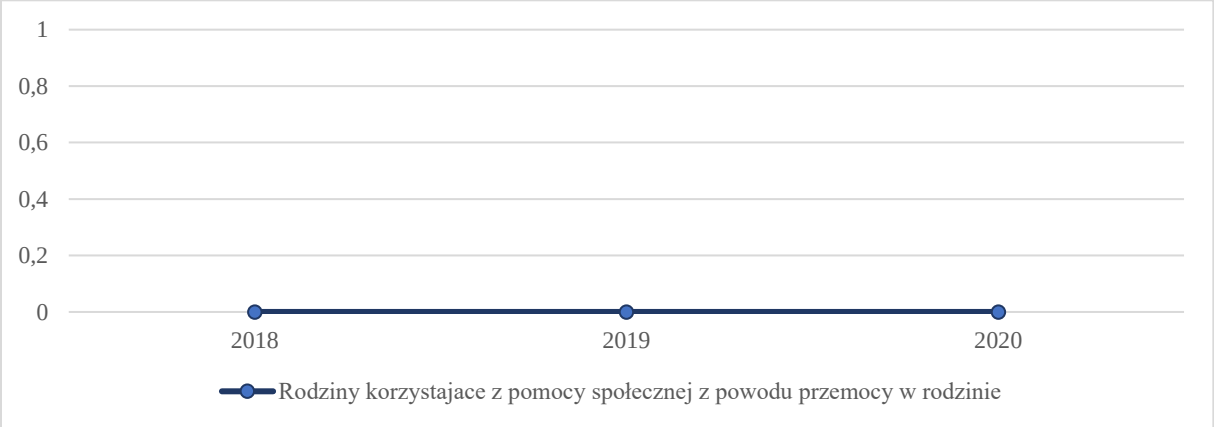
Jak wynika z pozyskanych danych ofiarami przemocy są najczęściej kobiety, natomiast mężczyźni jej sprawcami. W 2020 odnotowano największą liczbę ofiar przemocy w rodzinie.

Tabela 30. Liczba zdarzeń związanych z przemocą w rodzinie

Liczba zdarzeń związanych z przemocą w rodzinie:	2018	2019	2020
Liczba ofiar przemocy w rodzinie (ogółem), w tym:	**89**	**74**	**96**
Kobiety	50	48	54
Mężczyźni	3	3	5
Małoletni do 13 r.ż.	29	18	28
Nieletni w przedziale 13-18 lat	7	5	9
Liczba sprawców przemocy w rodzinie (ogółem), w tym:	**41**	**32**	**59**
Kobiety	2	1	5
Mężczyźni	39	31	54
Liczba sprawców przemocy w rodzinie pod wpływem alkoholu	**39**	**30**	**54**
Kobiety	2	1	5
Mężczyźni	31	29	49
Liczba dzieci obecnych podczas interwencji	**36**	**23**	**37**

Na przestrzeni lat 2018-2020 z pomocy społecznej nie korzystała żadna rodzina dotknięta problemem przemocy.

Wykres 26. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu przemocy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Strzelinie

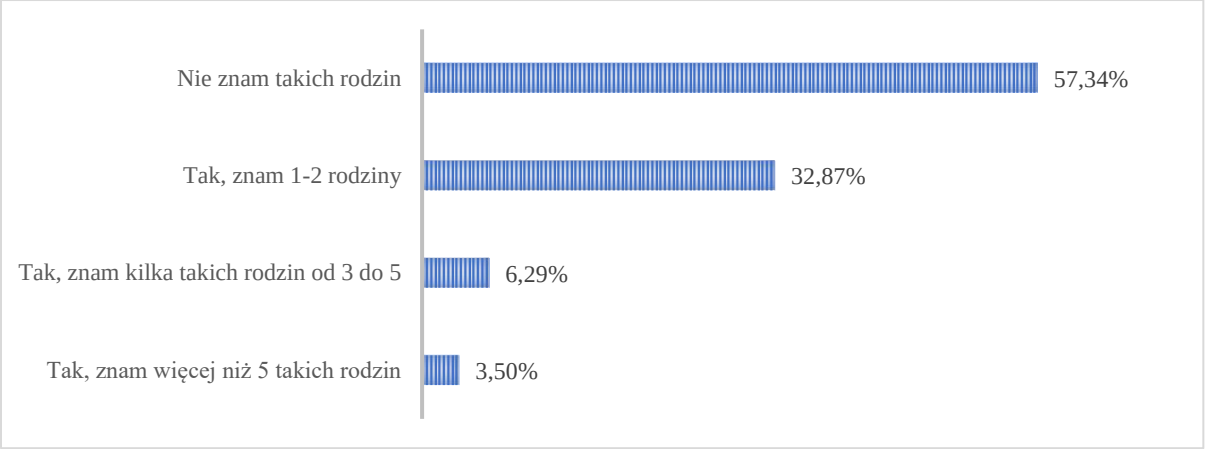
Od lipca 2020 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelinie realizuje projekt "Sztuka życia" w ramach Programu Osłonowego "Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie" edycja 2020. Projekt przygotowany przez Członków Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Strzelinie został pozytywnie oceniony przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej i otrzymał dotację celową na realizację zadań wynikających z treści projektu. Środki własne na realizację projektu zapewniła Gmina Strzelin.

Głównym celem projektu jest wdrożenie działań profilaktycznych dotyczących zagrożeń płynących z przemocy w rodzinie ze szczególnym uwzględnieniem skutków w postaci zachowań suicydalnych. Planowane działania mają na celu poprzez upowszechnianie wiedzy o tym zjawisku, promowanie niedestrukcyjnych sposobów radzenia sobie z sytuacjami kryzysowymi oraz propagowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich na terenie naszej Gminy. [34]

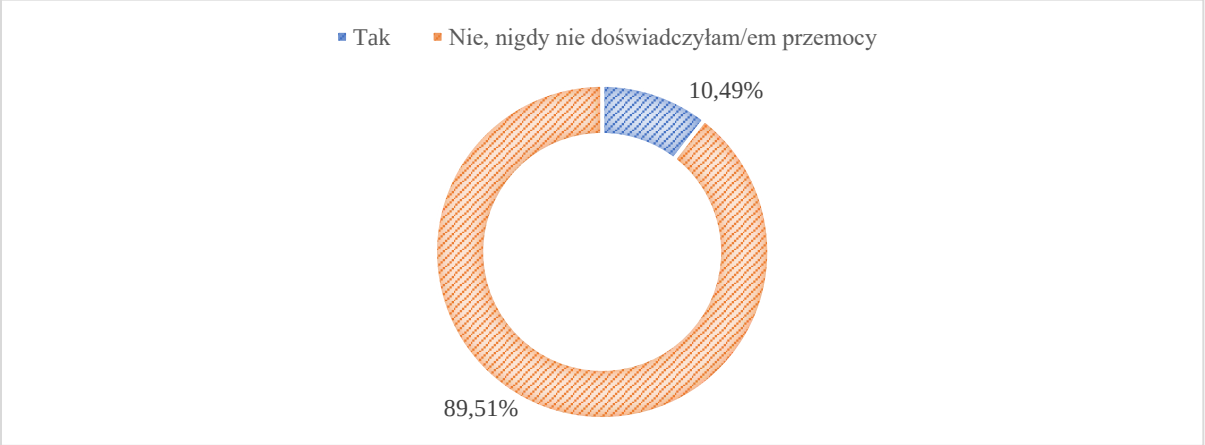
[34] *https://www.gops-strzelin.pl/informacje11/541-gminny-orodek-pomocy-spoecznej-w-strzelinie-realizuje-projekt-qsztuka-yciaq*

99,30% mieszkańców za przemoc w rodzinie uznaje bicie, szarpanie, popychanie. Jak wynika z diagnozy zagrożeń społecznych, ogółem 42,66% ankietowanych mieszkańców gminy Strzelin zna rodziny, w których stosowana jest przemoc, a 10,49% osobiście doświadczyło przemocy w rodzinie, gdzie sprawcą był najczęściej ojciec, a w dalszej były partner, mąż rodzic, brat. Tylko 16,08% badanych mieszkańców potrafi wskazać instytucje działające na terenie gminy, które pomagają osobom doświadczającym przemocy w rodzinie. Są to najczęściej Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Sąd Rodzinny i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

Wykres 27. Czy zna Pani/Pan w swoim otoczeniu rodziny, w których stosowana jest przemoc w rodzinie?

Wykres 28. Czy kiedykolwiek doświadczył/a Pan/Pani przemocy w rodzinie?

Ponadto 29,21% uczestniczących w badaniu nauczycieli przyznało, że zna kilku uczniów, którzy mogą doświadczać przemocy w rodzinie, a jeden z ankietowanych stwierdził, że jest wielu takich uczniów.

Idąc dalej, zapytano uczniów czy czują się bezpiecznie w swoim domu. Zdecydowana większość uczniów szkół podstawowych odpowiedziała twierdząco na tak zadane pytanie. Uczniowie mają zazwyczaj pełne zaufanie do swoich rodziców i dzielą się z nimi wszystkimi problemami. W ankiecie pojawiły się również pytania dotyczące oceny relacji i sposobów wychowywania rodziców w uznaniu badanych. Gdy zapytano o to, czy rodzic ma prawo uderzyć swoje dziecko; 77,38% uczniów klas piątych i szóstych oraz 73,85% uczniów klas siódmych i ósmych odpowiedziało, że rodzice nie mają prawa tego zrobić bez względu na okoliczności. W ocenie 7,69% uczniów klas siódmych i ósmych mogą w ten sposób ukarać dziecko, jeśli są ku temu powody.

Poważnym problemem pozostaje także, wciąż obecne w życiu Polaków, zjawisko agresji osób dorosłych wobec dzieci i młodzieży. W dalszym ciągu kary fizyczne stanowią często stosowaną przez rodziców metodę wychowywania dzieci. Dla niektórych osób są one formą „ostatecznego rozwiązania", po które sięga się w chwili utraty kontroli nad swoimi emocjami. Inni rodzice z kolei stosują kary fizyczne w sposób zaplanowany, wierząc w ich wychowawczą i rozwojową efektywność. Stosowanie kar fizycznych motywowane jest w tym przypadku dobrem dziecka.[35]

W związku z powyższym, w trakcie ankietyzacji skierowano część pytań bezpośrednio do rodziców i dotyczyły one stosowanych metod wychowawczych oraz sposobów reagowania na złe zachowanie dziecka. 63,64% rodziców uczestniczących w badaniu zadeklarowało, że stara się rozmawiać z dzieckiem na ten temat, a w dalszej kolejności upomina lub ostrzega przed konsekwencjami złego zachowania. Wielu rodziców stosuje także różnego rodzaju zakazy m.in. na korzystanie z urządzeń elektronicznych. Jeden z rodziców przyznał się do użycia siły fizycznej w przypadku złego zachowania dziecka.

Następnie zapytano bezpośrednio rodziców czy zdarza im się stosować wobec dzieci kary cielesne. Największy odsetek stanowili respondenci, którzy nigdy nie użyli przemocy fizycznej wobec dzieci. W przypadku rodziców, którzy przyznali się do stosowania tego typu kar przeważały natomiast deklaracje, że zdarza się to rzadko, raz na pół roku. Jeden rodzic

[35] Halemba. K, Izdebska. A, *Kary fizyczne w wychowaniu dzieci- uwarunkowania i konsekwencje, Dziecko krzywdzone nr 3(28), 2009*

potwierdził, że zdarza się im użyć siły fizycznej wobec dziecka kilka razy w miesiącu, jak również jeden przyznał, że nawet codziennie stosuje kary cielesne.

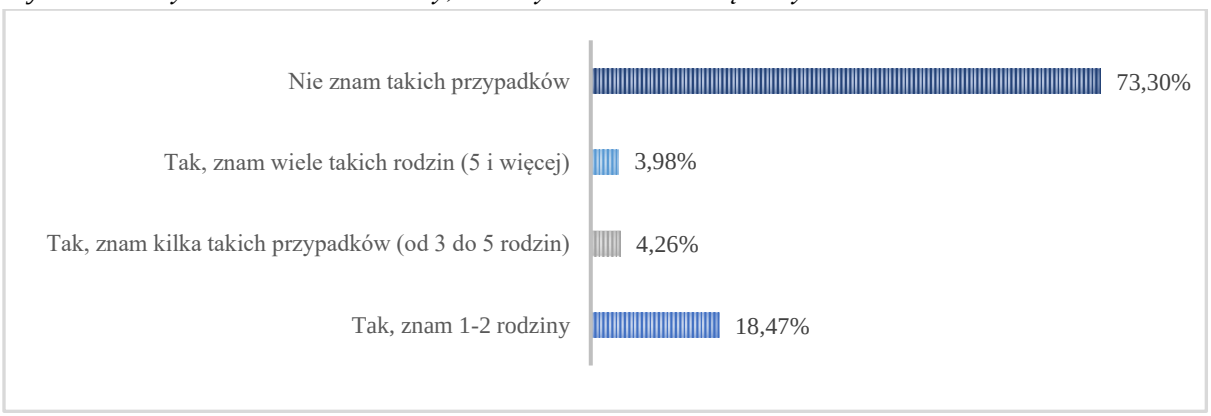
Zdecydowana większość rodziców uczniów z terenu gminy Strzelin uważa, że dziecko nie powinno się bać rodziców. Przeciwne zdanie w tym temacie wyraziło 4,55% badanych, a pozostałe 5,68% nie wyraziło swojej opinie w tym temacie.

Gdy zapytano rodziców o to czy stosowanie kar cielesnych wobec dzieci jest dopuszczalne w sytuacji kiedy na to zasłużyły, 3,13% (11 respondentów) udzieliło odpowiedzi twierdzącej.

W drodze badania okazało się również, że 66,48% ogółu badanych rodziców jest za ustawowym zakazem stosowania kar cielesnych, natomiast 19,60% wyraziło zdanie przeciwne. Pozostałe 13,92% respondentów nie umiało się określić w tym temacie.

Z pozyskanych w trakcie badania danych wynika, iż łącznie 26,70% ankietowanych zna rodziny, w których stosowane są kary cielesne wobec dzieci. Pozostałe 73,30% badanych zaprzeczyło posiadaniu takich znajomości.

Wykres 29. Czy zna Pan/Pani rodziny, w których stosowane są kary cielesne wobec dzieci?

Problemy w środowisku szkolnym

Używanie substancji psychoaktywnych

Problem uzależnień wśród młodzieży jest niezwykle trudny. Spożywanie środków psychoaktywnych związane jest z ryzykiem występowania szkód zdrowotnych, a także przyczynia się do nasilania zachowań antyspołecznych, osłabia hamulce społeczne, nasila agresję, powoduje najczęściej absencję szkolną, nieprawidłową realizację obowiązku szkolnego oraz konflikty z rówieśnikami, rodzicami i nauczycielami.

Diagnoza przeprowadzona wśród uczniów szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych z terenu gminy Strzelin, wskazuje, iż jest to problem występujący również w środowisku badanych. Jak wynika z deklaracji ankietowanych, odsetek osób, które używały substancji psychoaktywnych dynamicznie wzrasta wraz z ich wiekiem. Wśród uczniów klas piątych i szóstych, 3,57% badanych przyznało się do spożywania alkoholu. W grupie uczniów klas siódmych i ósmych 23,59% przyznało się do spożywania alkoholu, 18,97% do palenia papierosów oraz 2,05% do zażywania narkotyków. W grupie uczniów szkół ponadpodstawowych wskaźniki te były zdecydowanie wyższe.

Tabela 31. Używanie substancji psychoaktywnych przez uczniów

Substancje psychoaktywne	Uczniowie klas piątych i szóstych n = 84	Uczniowie klas siódmych i ósmych n = 195	Uczniowie szkół ponadpodstawowych n = 303
spożywanie alkoholu	3,57%	23,59%	63,37%
palenie papierosów	0,00%	18,97%	-
zażywanie narkotyków	-	2,05%	12,87%

Analizując szczegółowe dane zauważamy, że wraz z wiekiem wzrasta możliwość dostępu do używek jakimi są papierosy, alkohol czy też narkotyki. Co więcej wielu uczniów ma problem z asertywnością, gdyż jak przyznają, ich pierwszy kontakt z tego typu używkami nastąpił za namową osób trzecich. Takie sytuacje potwierdziło 23,91% uczniów klas siódmych i ósmych mających za sobą inicjację alkoholową oraz 38,46% uczniów mających za sobą inicjację nikotynową. Należy zatem rozmawiać z uczniami o asertywności i o różnych technikach odmowy w przypadku, gdy ktoś proponuje im jakąś używkę. Ważna jest tu również rola rodzica. Jak się okazało w obydwu grupach wiekowych rodzice cieszą się bardzo wysokim zaufaniem i uczniowie przyznają, że chętnie dzielą się z nimi swoimi problemami.

Ponadto wielu uczniów szkół podstawowych biorących udział w badaniu zadeklarowało, że zna osoby niepełnoletnie mające do czynienia z substancjami psychoaktywnymi.

Tabela 32. Znajomość osób niepełnoletnich zażywających substancje psychoaktywne

Znajomości osób zażywających substancje psychoaktywne	Uczniowie klas piątych i szóstych	Uczniowie klas siódmych i ósmych
spożywanie alkoholu	20,24%	48,21%
palenie papierosów	36,90%	60,00%
zażywanie narkotyków	2,38%	7,69%

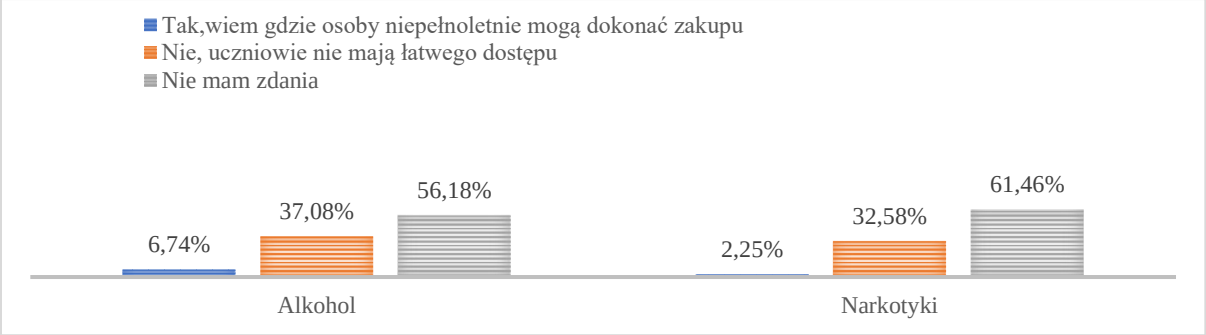
Problem używania środków psychoaktywnych przez uczniów został także poruszony w badaniu ankietowym skierowanym do nauczycieli szkół z terenu gminy Strzelin. Z odpowiedzi badanych wynika, iż problem ten jest dość mocno rozpowszechniony wśród uczniów, szczególnie w przypadku palenia papierosów i spożywania alkoholu.

Tabela 33. Czy według Pani/Pana są w szkole uczniowie, którzy mieli już kontakt z wskazanymi substancjami psychoaktywnymi?

Rodzaj substancji	Alkohol	Papierosy	Narkotyki
Według mnie wielu uczniów miało kontakt z tym rodzajem substancji	31,46%	20,22%	7,87%
W szkole jest kilku uczniów, którzy według mnie mieli kontakt z tym rodzajem substancji	47,19%	69,66%	28,09%
W naszej szkole nie ma uczniów, którzy mieli kontakt z tym rodzajem substancji	21,35%	10,11%	64,04%

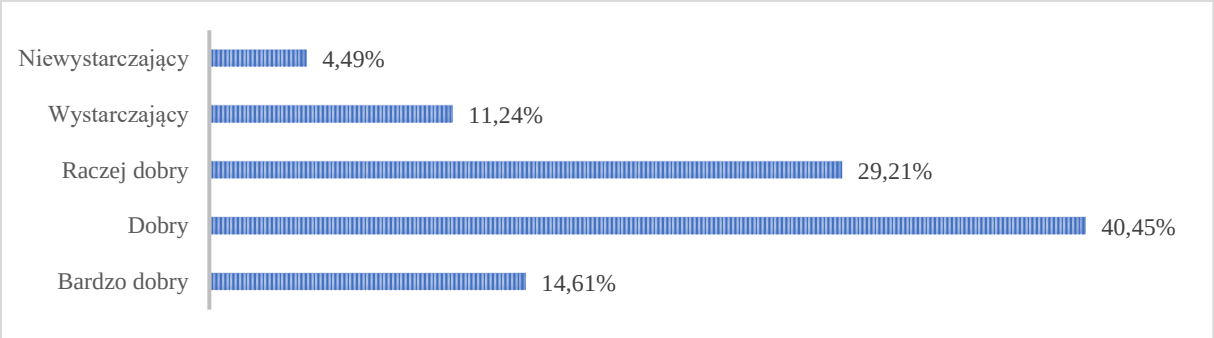
Gdy zapytano nauczycieli o dostępność środków psychoaktywnych, większość określiło ją jaką trudną lub nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi. Kilku nauczycieli przyznało natomiast, że wie gdzie osoby niepełnoletnie mogą łatwo zakupić alkohol oraz narkotyki i najczęściej wskazywali na wykorzystywanie znajomości osób starszych przez uczniów.

Wykres 30. Czy według Pani/Pana uczniowie mają łatwy dostęp do substancji psychoaktywnych?

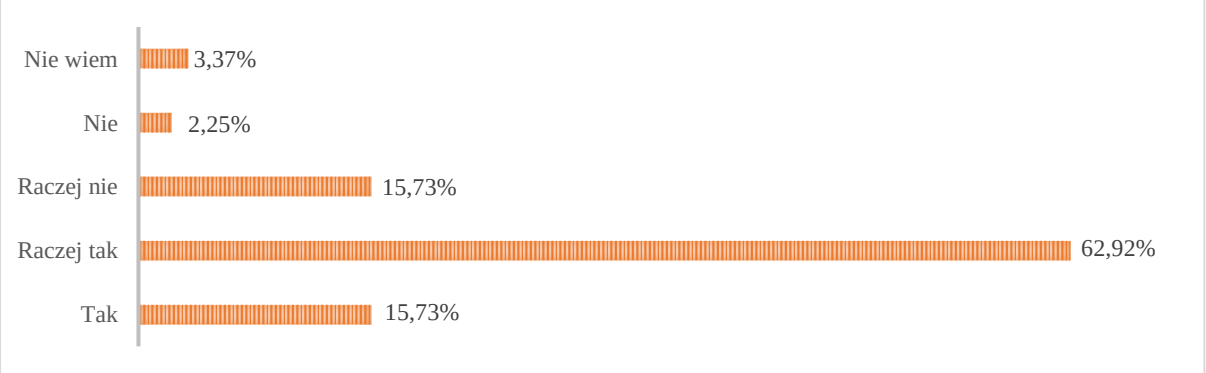
Pozytywnym jest, iż większość nauczycieli uczestniczących w badaniu, dobrze oceniło swój poziom wiedzy w zakresie rozpoznawania objawów odurzenia alkoholowego lub narkotykowego.

Wykres 31. Jak ocenia Pani/Pan swój poziom wiedzy w zakresie rozpoznawania objawów odurzenia alkoholowego lub narkotykowego?

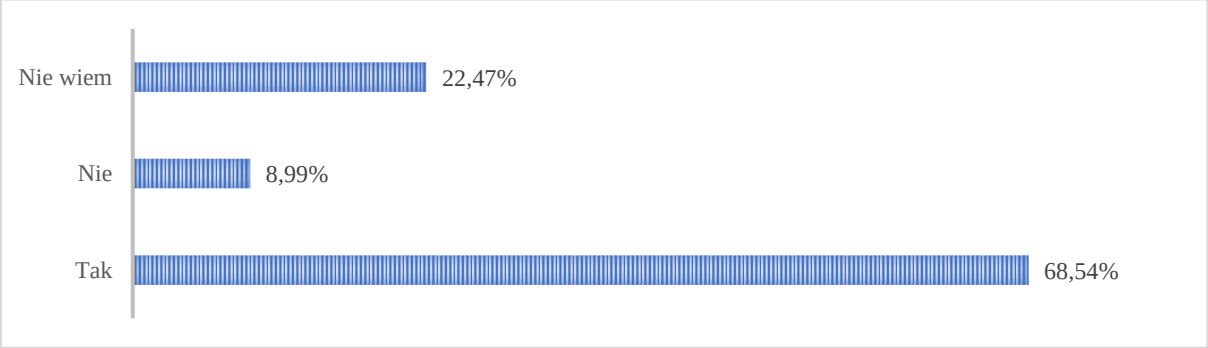
Większość nauczycieli jest zdania, że są odpowiednio przygotowani do udzielenia pomocy uczniom, którzy wykazują skłonności do podejmowania zachowań ryzykownych.

Wykres 32. Czy według Pani/Pana nauczyciele są przygotowani do udzielania pomocy uczniom, którzy wykazują skłonności do podejmowania zachowań ryzykownych?

Niepokojącym jest, iż 68,54% nauczycieli przyznało, że wśród uczniów można zaobserwować niepokojące zachowania, które mogą sugerować np. problemy depresyjne, problemy z uzależnieniem.

*Wykres 33. Czy według Pani/Pana wśród uczniów można zaobserwować niepokojące zachowania, któ*re *mogą sugerować np. problemy depresyjne, problemy z uzależnieniem?*

Zapytano również nauczycieli, czy wiedzą co to są e- narkotyki (i-dose, narkotyki dźwiękowe). 28,09% posiada wiedzę na ten temat, natomiast 71,91% respondentów nie ma pojęcia czym są e-narkotyki.

Zdecydowana większość nauczycieli tj. 69,66% przyznało również, że szkoła zapewnia odpowiedni poziom wsparcia psychologicznego dla uczniów. Odmienne zdanie w tym zakresie wyraziło 13,48% respondentów. Pozostałe 16,85% badanych nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi. W opinii zdecydowanej większości respondentów tj. 68,54% oferta zajęć pozalekcyjnych dla uczniów jest wystarczająca. Ponadto 66,29% nauczycieli było zdania, iż szkoły dysponują wystarczającą ilością miejsc w świetlicach szkolnych.

Istnieją teorie wyjaśniające powstawanie uzależnień od substancji psychoaktywnych, które wskazują na znaczącą (kierunkową) rolę uwarunkowań rodzinnych. Opierają się one na założeniu wskazującym, że nieprawidłowo funkcjonująca rodzina jest istotnym prekursorem zachowań patologicznych wychowującej się w niej młodzieży. Wzorce rodzinne mogą skutkować szybszym sięganiem po substancje psychoaktywne, niższym wiekiem eksperymentów, jak również wyborem określonej substancji.[36]

[36] Ulman. P, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego Instytut Psychologii, *Społeczne i rodzinne uwarunkowania uzależnień u dzieci i młodzieży*, 2011

W trakcie ankietyzacji przeprowadzonej wśród rodziców uczniów z terenu gminy Strzelin, oprócz pytań bezpośrednio związanych z używaniem substancji przez młodzież pojawiły się również pytania dotyczące relacji rodzinnych.

Zdecydowana większość badanych tj. 71,02% stwierdziła, że ma bardzo dobry kontakt z dzieckiem. Kolejno 27,84% przyznało, iż w zasadzie rozumie się dobrze ze swoim dzieckiem. Czworo rodziców (1,14%) przyznało, że nie ma stałego kontaktu z dzieckiem ze względu na inne obowiązki.

Większość rodziców przyznała, że ich dzieci chętnie z nimi rozmawiają na temat swoich problemów. 46,59% z nich odpowiedziało, że ich dzieci dzielą się z nimi wszystkimi swoimi problemami, a 50,85% badanych stwierdziło, iż dzieci z nimi rozmawiają, ale nie zawsze mówią o wszystkim. Pozostałe 2,59% przyznało natomiast, że dziecko nigdy nie podejmuje z nimi takich rozmów.

W drodze badania okazało się również, że zdecydowana większość rodziców tj. 90,63% ma świadomość tego jak ich dziecko spędza swój wolny czas. Pozostałe 9,37% przyznało natomiast, iż nie ma pojęcia czym zajmuje się ich dziecko w wolnym czasie.

Ponadto, 95,45% respondentów, zadeklarowało, że zna osoby (znajomych, przyjaciół) z otoczenia swojego dziecka. 4,55% zaprzeczyło posiadaniu wiedzy na temat osób z otoczenia swojego dziecka.

Zapytano rodziców ile przeciętnie czasu dziennie spędza ich dziecko przed komputerem. Najliczniejsze (51,99%) okazały się odpowiedzi wskazujące na od 1 do 3 godzin dziennie.

Następne pytanie dotyczyło znajomości problemów występujących w środowisku szkolnym. 93,75% respondentów stwierdziło, że ich dzieci nie mają żadnych problemów w szkole. Pozostałe 6,25% przyznało, iż wie o kłopotach swojego dziecka, a najczęściej wymienianymi problemami były problemy z nauką oraz rówieśnikami, brak akceptacji ze strony rówieśników i wyśmiewanie.

Zapytano również rodziców, czy zdarza się, że ich dzieci zachowują się agresywnie. Jak się okazało, 36,93% respondentów stwierdziło, iż zdarza się to rzadko, a 12,50% zadeklarowało, iż takie sytuacje występują od czasu do czasu. Czworo rodziców (1,14%) przyznało, że ich dziecko często bywa agresywne. Pozostałe 49,43% zaprzeczyło takim sytuacjom.

Problem stosowania substancji psychoaktywnych jest aktualny wśród młodzieży. Często zdarza się, że w okresie dojrzewania rodzice przestają być autorytetami dla młodych ludzi, a rolę tę przejmują rówieśnicy. Niekiedy nastolatek trafia w negatywne środowisko rówieśnicze. Chce zaimponować znajomym, sięgając po środki odurzające, nie chce odstawać od innych. Myśli, że rezygnując i asertywnie wypowiadając swoje przeciwne zdanie, będzie odrzucony przez grupę, na której mu tak bardzo zależy. Niektóre osoby poddawane są presji rówieśniczej lub traktują używanie substancji psychoaktywnych jako ucieczkę od problemów w środowisku szkolnym czy też w domu. Rolą rodziców jest ukazanie młodzieży, jakie zagrożenia niesie za sobą stosowanie substancji psychoaktywnych, a jednocześnie wskazywanie konstruktywnej drogi do radzenia sobie z problemami, zyskania akceptacji rówieśniczej, zdrowego i szczęśliwego życia pozbawionego nałogów.

Mając na uwadze powyższe, dalsza część ankietyzacji dotyczyła bezpośrednio wiedzy rodziców na temat używania substancji psychoaktywnych przez dzieci i młodzież.

Gdy zapytano rodziców czy ich dziecko pali papierosy, zdecydowana większość tj. 91,48% zaprzeczyła. 6,82% (24 osoby) odpowiedziało, że podejrzewa, iż ich dziecko pali papierosy. Pozostałe 1,70% nie miało wiedzy w tym temacie.

W przypadku pytania o upojenie alkoholowe, 90,34% respondentów udzieliło odpowiedzi przeczącej, twierdząc, że ich dzieciom nigdy nie zdarzyło się upić alkoholem. 1,42% stwierdziło, że nie posiada wiedzy w tym zakresie. Łącznie 8,23% respondentów przyznało, iż ich dziecku zdarzyło się upojenie alkoholowe. Najczęściej wskazywali na przedział 1-2 razy.

Ponadto wszyscy rodzice jednogłośnie zadeklarowali, iż ich dzieci nigdy nie używały środków odurzających- narkotyków lub dopalaczy.

W dalszej części zapytano rodziców uczniów z terenu gminy Strzelin o to, czy potrafiliby rozpoznać osobę pod wpływem narkotyków. Większość respondentów tj. 86,93% stwierdziła, iż bez problemu rozpoznałaby taką osobę. Pozostałe 13,07% przyznało, że nie potrafiłoby rozpoznać czy osoba jest pod wpływem środków odurzających.

Kolejne pytanie dotyczyło wiedzy w zakresie narkotyków, ich rodzajów i skutków zażywania. Najwyższy odsetek tj. 70,17% stanowili respondenci, którzy zadeklarowali, że wiedzą dokładnie wszystko na temat tego rodzaju substancji psychoaktywnych. Pozostałe 29,83% stwierdziło, iż tylko częściowo orientuje się w tym zakresie.

Następnie zapytano rodziców, czy w ich opinii na terenie szkół istnieje zagrożenie narkotykami. 17,05% przyznało, że taki problem występuje na terenie szkół, natomiast 18,47% stanowczo zaprzeczyło. Pozostałe 64,49% ankietowanych nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie.

W drodze badania okazało się również, że większość rodziców podejmuje rozmowy z dziećmi na temat substancji psychoaktywnych, w tym 39,49% robi to bardzo często, a 53,41% zadeklarowało, że rozmawia, ale rzadko. Pozostałe 7,10% przyznało, iż nigdy nie podejmuje takich rozmów z dziećmi.

Zadano również pytanie, czy rodzice wiedzą co to są e-narkotyki (i-dose, narkotyki dźwiękowe). Tylko 28,13% respondentów potwierdziło wiedze w tym zakresie, natomiast pozostałe 71,87% zaprzeczyło.

Kolejno zapytano rodziców czy według nich szkoła zapewnia wystarczający poziom wsparcia psychologicznego. I tak, 33,81% odpowiedziało twierdząco na tak zadane pytanie, a 20,74% miało odmienne zdanie. Pozostałe 45,45% nie wiedziało jak się ustosunkować do tak zadanego pytania.

Idąc dalej, 30,97% respondentów uważa, iż oferta zajęć pozalekcyjnych w szkole jest wystarczająca, natomiast 29,26% ma odmienne zdanie w tym temacie. Pozostałe 39,77% respondentów nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi.

Nieco niepokojącym jest wynik, iż 52,56% respondentów nie zna w swoim środowisku instytucji pomagającym osobom uzależnionym i ich rodzinom. Pozostałe 47,44% badanych rodziców przyznało, że posiada wiedzę na temat takich instytucji.

Ostatnie pytanie tej części dotyczyło działań jakie zdaniem rodziców należy podejmować w celu przeciwdziałania uzależnieniom od substancji psychoaktywnych wśród dzieci i młodzieży. Jako kluczowe respondenci wskazali organizowanie dla dzieci różnych form czasu wolnego tj. kółek zainteresowań, wycieczek, zawodów sportowych, festynów a także organizowanie dla dzieci i rodziców spotkań z pedagogiem, psychologiem, lekarzem. Następnie zdaniem rodziców należałoby organizować pogadanki na wywiadówkach, podczas spotkań rodziców z dyrektorem. 3,13% rodziców wskazało również swoje propozycje działań m. in. organizowanie spotkań z ludźmi, którzy mieli do czynienia z danym problemem (np. z osobami, które wyszły z uzależnień), spotkania z przedstawicielami instytucji, które walczą z nałogami w celu uświadamiania młodych ludzi na temat skutków ubocznych używania substancji psychoaktywnych czy też konsekwencji prawnych.

Przemoc rówieśnicza

Z przeprowadzonej diagnozy społecznej wynika, iż 21,43% uczniów klas piątych i szóstych oraz 26,15% uczniów klas siódmych i ósmych potwierdziło, że osobiście doświadczyło przemocy ze strony rówieśników. Ponadto 20,24% klas młodszych oraz 21,03% klas starszych przyznało, iż w szkole są uczniowie, przed którymi badani odczuwają lęk. Istotnym jest zatem wdrażanie projektów poświęconych profilaktyce związanej z problemami agresji i przemocy. Zazwyczaj uczniowie obserwują zjawiska przemocy rzadko, raz na pół roku. Ponadto, wraz z wiekiem badanych wzrasta częstotliwość występowania zjawisk przemocy poza terenem szkoły, jak również uczestnictwa w czynnych aktach przemocy.

Tabela 34. Zjawiska przemocy poza szkołą i uczestnictwo uczniów w aktach przemocy

	Uczniowie klas piątych i szóstych	Uczniowie klas siódmych i ósmych
Spotykanie przejawów przemocy poza szkołą	8,33%	22,56%
Czynne uczestnictwo w aktach przemocy	9,52%	14,36%

Zarówno wśród uczniów młodszych jak i starszych najczęściej spotykaną formą przemocy okazała się agresja słowna, a kolejno ośmieszanie i wulgaryzmy oraz poniżanie. I to najczęściej z tymi formami przemocy spotkali się osobiście uczniowie poszczególnych klas.

Bycie ofiarą przemocy jak i świadomość obecności w szkole osób, których się boimy, wpływa na nasze codzienne funkcjonowanie. Często prowadzi do zamykania się w sobie, wycofania, a nawet obwiniania, że to z nami jest coś nie tak, dlatego ktoś w stosunku do nas stosuje przemoc. Nauczyciele powinni zatem kontrolować, aby zjawisko przemocy nie rozprzestrzeniało się, ale też starać się rozmawiać o przemocy z uczniami, którzy jej doświadczają. Tym bardziej, że na pytanie kogo w pierwszej kolejności uczniowie powiadomią, jeśli będą świadkiem lub ofiarą przemocy, 54,76% uczniów klasy piątej i szóstej oraz 63,07% uczniów klasy siódmej i ósmej odpowiedziało, że wychowawcę, dyrektora szkoły lub pedagoga.

Nieco niepokojący okazał się wynik dotyczący poziomu wiedzy uczniów w zakresie instytucji, które świadczą pomoc dla osób dotkniętych przemocą. Jak wynika z danych, aż 64,29% uczniów klasy piątej i szóstej oraz 45,64% uczniów klas starszych nie posiada wiedzy w tym zakresie.

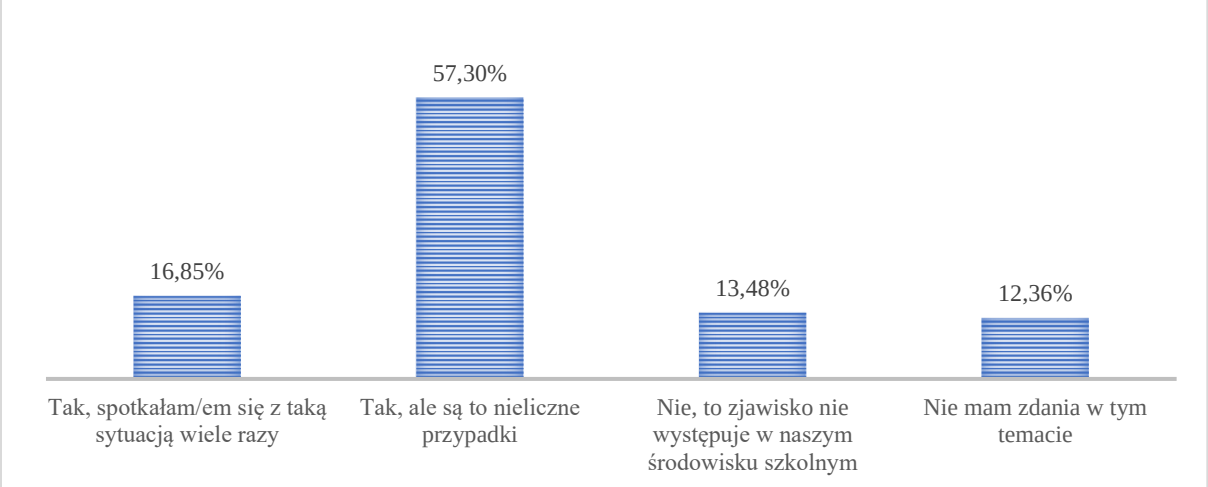
W trakcie badania ankietowego wśród uczniów zostały również poruszone zagadnienia związane z występującym coraz częściej w środowisku młodych osób zjawiskiem hejtu. Jak wynika z pozyskanych danych, zdecydowana większość ankietowanych, zarówno w młodszej jak i starszej grupie wiekowej wie na czym polega zjawisko hejtu. Ponadto wielu uczniów potwierdziło, że spotkało się z tym zjawiskiem w swoim środowisku szkolnym, w tym część doświadczyła hejtu osobiście.

Wykres 34. Zjawisko hejtu w środowisku szkolnym

	Uczniowie klas piątych i szóstych	Uczniowie klas siódmych i ósmych
Tak, doświadczyłem tego osobiście	11,90%	25,64%
Tak, ale nie doświadczyłem tego osobiście	21,43%	34,36%
Nie, to zjawisko nie występuje w naszym środowisku szkolnym	39,29%	18,46%
Nie wiem	27,38%	21,54%

Występowanie aktów agresji i przemocy wśród uczniów potwierdzają również uczestniczący w ankietyzacji nauczyciele, jednak jak twierdzi zdecydowana większość z nich są to nieliczne przypadki. Prawie wszyscy ankietowani jednogłośnie przyznali, iż wiedzą jak reagować w sytuacji wystąpienia przemocy pomiędzy uczniami.

Wykres 35. Czy w szkole spotyka się Pani/Pan z aktami agresji i przemocy wśród uczniów?

Cyberprzemoc

Cyberprzemoc jest jednym z najszybciej rozwijających się zagrożeń we współczesnym świecie. Nowoczesna technologia to nie tylko zabawa, ale także ryzyko uzależnienia, przemocy czy łatwego dostępu do nieodpowiednich treści. Internet i urządzenia mobilne zmieniły trwale nasz świat. Akty cyberprzemocy, czyli przemocy z użyciem mediów elektronicznych- choć dokonywane są w wirtualnym świecie, potrafią realnie wyrządzić bardzo dużą krzywdę.

Badani korzystając z komputera, telefonu czy tabletu najczęściej poświęcają czas na odwiedzanie stron internetowych w związku z nauką, kolejno na śledzenie portali społecznościowych oraz gry w wirtualne światy. Najrzadziej korzystają ze stron tematycznych lub zawierających fora.

Wielu ankietowanych zadeklarowało zawieranie znajomości przez Internet, a wraz z wiekiem częstotliwość takich sytuacji dość dynamicznie wzrasta. Wśród uczniów klas piątych i szóstych do tego typu działań przyznało się 32,14% badanych, a w grupie uczniów klas siódmych i ósmych 56,92%.

Zapytano więc uczniów klas siódmych i ósmych czy znają konsekwencje zawierania znajomości w Internecie. Najbardziej znaną konsekwencją wśród uczniów okazał się kontakt z internetowymi oszustami, osobami podającymi się za kogoś innego. Taką odpowiedź wskazało 86,15% badanych uczniów.

Jak wynika z przeprowadzonej diagnozy problem cyberprzemocy jest znany w środowisku szkolnym uczniów z terenu gminy Strzelin. Z pozyskanych danych wynika, że zdecydowana większość ankietowanych uczniów poszczególnych klas wie czym jest cyberprzemoc. Przejawy tego rodzaju przemocy sprawiają, że uczniowie najczęściej się przejmują i szukają pomocy. Taką odpowiedź wskazało 47,89% klas piątych i szóstych oraz 47,18% uczniów klas siódmych i ósmych. Wielu uczniów potwierdziło, że osobiście doświadczyło cyberprzemocy, gdyż ktoś nakręcił film lub zrobił im zdjęcie bez ich zgody. Wśród badanych pojawiły się również deklaracje potwierdzające szantażowanie kogoś lub oczernianie przy użyciu urządzeń elektronicznych.

Tabela 35. Zjawisko cyberprzemocy wśród uczniów

	Uczniowie klas piątych i szóstych	Uczniowie klas siódmych i ósmych
Doświadczenie cyberprzemocy	11,90%	36,92%
Stosowanie cyberprzemocy	3,57%	15,90%

Zapytano także uczniów czy znają jakieś organizacje lub serwisy internetowe, które udzielają pomocy w sytuacjach zetknięcia się z cyberprzemocą. Uzyskany wynik jest bardzo niepokojący, gdyż 73,81% uczniów klas piątych i szóstych oraz 88,72% uczniów klas siódmych i ósmych nie zna ani jednej takiej organizacji.

Idąc dalej zapytano uczniów, czy znają takie zjawiska jak: fonoholizm, nomofobia, efekt Google'a, depresja facebookowa, Jak się okazało najbardziej znana wśród uczniów klas siódmych i ósmych jest depresja facebookowa, której doświadczyło osobiście 5,13% uczniów klas siódmych i ósmych.

W drodze badania przeprowadzonego wśród rodziców uczniów okazało się, że zdecydowana większość z nich tj. 95,17% ma świadomość czym jest zjawisko cyberprzemocy. Ponadto 19,32% badanych rodziców słyszało o przypadkach stosowania cyberprzemocy w otoczeniu swojego dziecka, a dziesięcioro z nich (2,84%) przyznało, że jego dziecko osobiście doświadczyło tego rodzaju przemocy.

Z uwagi na występowanie zjawiska cyberprzemocy w środowisku szkolnym, ważne jest podejmowanie działań profilaktycznych zwiększających świadomość uczniów na temat tego rodzaju przemocy, sposobów reagowania w przypadku zetknięcia się z cyberprzemocą. Jak wskazują wyniki badania, zdecydowana większość uczniów w obydwu grupach wiekowych nie posiada wiedzy na temat instytucji udzielających pomocy w sytuacji zetknięcia się z cyberprzemocą.

Gry hazardowe

Młodzież należy do grupy, która jest w sposób szczególny narażona na podejmowanie zachowań ryzykownych, w tym nałogowy hazard. Z raportu CBOS z roku 2018 wynika, iż obecnie odsetki grających na pieniądze młodych ludzi spadły, w porównaniu z latami poprzednimi. Wśród ogółu badanych 7% gra regularnie (raz w tygodniu lub częściej) w co najmniej jedną grę na pieniądze, blisko połowa (49%) nie gra w tego typu gry w ogóle, a pozostali (44%) robią to sporadycznie. Najpopularniejszą wśród młodzieży grą typu hazardowego nadal pozostaje Lotto, w które grywa więcej niż co czwarty młody człowiek (28%).[37]

W trakcie badania nie zabrakło więc pytania dotyczących postaw badanych uczniów klas siódmych i ósmych z terenu gminy Strzelin wobec gier hazardowych.

I tak, 15,38% tj. 30 badanych uczniów przyznało, iż uczestniczyło w tego typu grach, natomiast pozostałe 84,62% zaprzeczyło.

Z pozyskanych danych wynika, iż uczniowie najczęściej potwierdzili wielorazowe uczestnictwo w poszczególnych rodzajach gier. Nieco niepokojącym, iż 30,00% z nich potwierdziło udział więcej niż 10 razy w grach na automatach w salonie gier, a 20,00% udział więcej niż 10 razy w zakładach bukmacherskich np. STS, Lotto.

[37] *CBOS, Raport Młodzież 2018, Warszawa 2019*

Wpływ pandemii COVID-19 na życie społeczno- gospodarcze

SARS-CoV-2 *(severe acute respiratory syndrome coronavirus 2)* to wirus wywołujący zespół ciężkiej ostrej niewydolności oddechowej- jednostkę chorobową nazwaną COVID-19 *(coronavirus disease-19).* Pierwsze zachorowania na COVID-19 odnotowano w grudniu 2019 roku w Chinach. W styczniu 2020 roku choroba zaczęła się szybko rozprzestrzeniać na całym obszarze Chin kontynentalnych, z epicentrum w mieście Wuhan. Wirus SARS-CoV-2 okazał się wysoce zakaźny, a przenoszony z człowieka na człowieka drogą kropelkową bardzo szybko dotarł do najbardziej odległych części świata. Już po dwóch miesiącach od wybuchu epidemii w Wuhan, COVID-19 osiągnął rozmiary pandemii, co ogłosiła Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) dnia 11 marca 2020 r.

Pierwszy przypadek zakażenia wirusem w Polsce stwierdzono 4 marca 2020 w szpitalu w Zielonej Górze, gdzie zdiagnozowano zachorowanie 66-letniego mężczyzny, który przyjechał autokarem z Niemiec. Od 14 marca obowiązywał w Polsce stan zagrożenia epidemicznego, a od 15 marca wprowadzono na granicach Polski kordon sanitarny, znacząco ograniczający ruch graniczny. Z kolei od 20 marca, zgodnie z rozporządzeniem ministra zdrowia Łukasza Szumowskiego, obowiązuje w Polsce stan epidemii.

W związku z ogłoszeniem stanu epidemii wprowadzono szereg ograniczeń i obostrzeń dotyczących życia społecznego m.in. funkcjonowania placówek oświatowych, instytucji publicznych, zakładów pracy, sklepów, lokali usługowych, mających na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się wirusa. Decyzją rządu zamknięte zostały wszystkie placówki oświatowe, szkoły, przedszkola, żłobki. Wprowadzone zostały ograniczenia w funkcjonowaniu galerii handlowych, sklepów branżowych. Zamknięto wszystkie zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, salony tatuażu i piercingu. Zawieszono również wykonywanie zabiegów rehabilitacyjnych i masaży. Zamknięte zostały hotele i inne miejsca noclegowe, kina, teatry, instytucje kultury, obiekty sportowe, sale zabaw, restauracje, puby. Wprowadzono zakaz przebywania na plażach i terenach zielonych, pełniących funkcje publiczne. Zakaz dotyczył m.in. parków, zieleńców, promenad, bulwarów, ogrodów botanicznych i zoologicznych. Wprowadzono także ograniczenia w przemieszczaniu się oraz zakaz gromadzenia się czyli m.in. organizacje imprez masowych, wesel itp. Pandemia z dnia na dzień unieruchomiła niemal jedną trzecią mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw. Ograniczenia podjęte wskutek epidemii najbardziej dotknęły branżę turystyczną, transport, przewoźników lotniczych, gastronomię, organizatorów imprez masowych, teatry, kina, branżę fashion, galerie handlowe oraz przemysł farmaceutyczny.

Według wyliczeń Centrum Analiz Ekonomicznych ponad 780 tys. pracowników w Polsce jest szczególnie narażonych na negatywne gospodarcze konsekwencje pandemii koronawirusa SARS-CoV-2, a 57% z nich stanowią kobiety. Przewiduje się ogólne pogorszenie sytuacji na rynku pracy, należy zatem skupić się na efektywnej informacji przedsiębiorców oraz sprawnej realizacji działań pomocowych w ramach dostępnych programów tarczy antykryzysowej.

W wyniku pandemii COVID-19 sytuacja w podstawowych obszarach społeczno-gospodarczych w okresie trzech kwartałów br. była gorsza niż rok wcześniej. Poniżej poziomu sprzed roku ukształtowała się m.in. produkcja sprzedana przemysłu, produkcja budowlano-montażowa oraz sprzedaż detaliczna. Zmniejszyło się przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw, wyższe niż przed rokiem było bezrobocie rejestrowane. W trzecim kwartale br. w niektórych obszarach obserwowano poprawę: wzrosła w skali roku produkcja przemysłowa i sprzedaż detaliczna; pogłębił się natomiast spadek produkcji w budownictwie.[38]

Aktualnie na całym obszarze Polski obowiązują obostrzenia, mające na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się epidemii. Sytuacja monitorowana jest w trybie ciągłym.

Na początku zapytano rodziców czy według nich pandemia wpłynęła niekorzystanie na relacje z dzieckiem. 78,13% zaprzeczyło twierdząc najczęściej, że dzięki pandemii mogą spędzać więcej czasu z dziećmi. Natomiast 21,88% wyraziło zdanie przeciwne w tym temacie uznając, iż w związku z nauką zdalną ich dzieci zbyt dużo czasu spędzają przed komputerem, mają ograniczony kontakt z rówieśnikami, zamykają się w sobie i spędzają czas samotnie.

Idąc dalej, zadano pytanie rodzicom z terenu gminy Strzelin, czy w wyniku pandemii zaobserwowali u swojego dziecka niepokojące lub problemowe zachowania. Największy odsetek tj. 46,59% zaobserwował apatię, znużenie oraz niechęć do aktywności. Następnie 29,55% przyznało, że zwiększył się poziom stresu i lęku wśród ich dzieci.

Zapytano również nauczycieli, czy w wyniku pandemii zaobserwowali u uczniów niepokojące zachowania. Łącznie 84,27% wskazało, iż najczęściej wśród uczniów można zaobserwować apatię, znużenie oraz niechęć do nauki.

---

[38] Główny Urząd Statystyczny, *Sytuacja społeczno-gospodarcza kraju – I–III kwartał 2020 r.*, https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/inne-opracowania/informacje-o-sytuacji-spoleczno-gospodarczej/sytuacja-spoleczno-gospodarcza-kraju-we-wrzesniu-2020-r-,1,101.html

Idąc dalej, zadano pytanie czy czasie trwania pandemii nauczyciele zwrócili uwagę na niepokojące zjawiska związane z zachowaniem uczniów. Najczęściej zauważalne wśród uczniów okazało się pogorszenie relacji rodzinnych. Taką odpowiedź zaznaczyło łącznie 28,09% badanych nauczycieli. Kolejno 25,84% respondentów wskazało na wzrost zjawiska cyberprzemocy wśród uczniów.

Kolejne pytanie skierowano do uczniów szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych. Jak widzimy, niezależnie od wieku badanych uczniów, największe odsetki wskazały na brak chęci do nauki. Możemy również zauważyć, iż wraz z wiekiem wzrastają wszystkie odsetki poszczególnych odpowiedzi.

Tabela 36. Odczuwanie emocji w wyniku pandemii

	Uczniowie klas piątych i szóstych		**Uczniowie klas siódmych i ósmych**		**Uczniowie szkół ponadpodstawowych**	
Czy w wyniku pandemii odczuwasz takie emocje jak:	**Tak**	**Nie**	**Tak**	**Nie**	**Tak**	**Nie**
Stres	42,86%	57,14%	45,64%	54,36%	62,71%	37,29%
Lęk	19,05%	80,95%	27,18%	72,82%	39,93%	60,07%
Znużenie, przemęczenie, brak energii	46,43%	53,57%	54,36%	45,64%	73,93%	26,07%
Brak chęci do nauki	**48,81%**	51,19%	**65,13%**	34,87%	**79,87%**	20,13%
Złość	26,19%	73,81%	34,87%	65,13%	50,17%	49,83%

Niepokojącym jest, iż niezależnie od wieku badanych, największe odsetki wskazywały, iż podczas pandemii zwiększył się czas użytkowania Internetu oraz korzystania z telefonu. Dłuższy czas, który dzieci spędzają online, niesie ze sobą większe ryzyko różnego rodzaju zagrożeń. Należy więc rozmawiać z dziećmi o zasadach, których powinny przestrzegać. Wielu uczniów przyznało również, że ma problemy ze snem i brakiem apetytu, jak również pojawiły się problemy w komunikacji rodzinnej oraz rówieśniczej. Idąc dalej, wielu uczniów przyznało, iż nauka zdalna niekorzystnie wpłynęła na ich kondycję fizyczna i zdrowie. Niezelżenie od wieku, jako lepsze, bądź niezmienne uczniowie oceniali swoje relacje w rodzinie, relacje koleżeńskie oraz wyniki w nauce.

ANALIZA MOCNYCH ORAZ SŁABYCH STRON, SZANS I ZAGROŻEŃ

Analiza SWOT jest efektywną metodą pozwalającą na identyfikację słabych i silnych stron sfery społecznej gminy Strzelin oraz szans i zagrożeń, jakie przed nią stoją.

Analiza SWOT składa się z czterech grup czynników:

- mocnych stron (z ang. strenghts) -uwarunkowań wewnętrznych, które stanową silne strony sfery społecznej i które należycie wykorzystane sprzyjać będą jej rozwojowi;
- słabych stron (z ang. weaknesses) -uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią słabe strony sfery społecznej i które nie wyeliminowane stanowić będą barierę jej rozwój;
- szans (z ang. opportunities) -uwarunkowań zewnętrznych, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności miasta, ale przy odpowiednio podętych przez nią działaniach, mogą sprzyjać rozwojowi sfery społecznej w gminie Strzelin;
- zagrożeń (z ang. threats) -uwarunkowań zewnętrznych, które także nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy, ale które mogą stanowić zagrożenia dla jej rozwoju.

Analiza SWOT jest użytecznym instrumentem pozwalającym na wielowymiarową ocenę aktualnego stanu sfery społecznej w gminie Strzelin oraz stanowi adekwatny punkt wyjścia do definiowania pożądanych kierunków rozwoju. W ten sposób przedmiotowa analiza ujawnia również obszary wymagające poprawy w funkcjonowaniu gminy, a także wskazuje na niezbędne działania, których podjęcie pomoże osiągnąć ustalone cele.

W analizie SWOT dla gminy Strzelin uwzględniono takie obszary jak:

1) ochrona zdrowia;
2) pomoc społeczna;
3) rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii;
4) rynek pracy;
5) edukacja,
6) problemy osób starszych i niepełnosprawność.

OCHRONA ZDROWIA
Mocne strony
• Relatywnie bardzo dobry dostęp do podstawowej opieki medycznej- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Strzelińskie Centrum Medyczne; Publiczny Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego, w tym: Przychodnia Rejonowo- Specjalistyczna w Strzelinie oraz Wiejski Ośrodek Zdrowia w Białym Kościele; Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Stomatologiczna w Strzelinie; Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MEDICUS" w Strzelinie; Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „PRAXI-DENT" w Strzelinie; Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Strzelinie; Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Praktyka Lekarza Rodzinnego w Strzelinie; Przychodnia lekarsko-stomatologiczna „EMA-MED". • Działalność Stacji Opieki Caritas Archidiecezji Wrocławskiej w Strzelinie. • Działalność Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Strzelinie. • Działalność Centrum Rehabilitacji i Neuropsychiatrii „Celestyn" Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Mikoszowie. • Działalność Stowarzyszenia Gramy o Życie. • Programy profilaktyczne realizowane na terenie gminy (np. akcja stomatologiczna *„Piękny Uśmiech",* profilaktyka układu krążenia, program przeciwdziałania nowotworom w uzależnieniu od alkoholu). • Funkcjonowanie 8 aptek ogólnodostępnych oraz jednego punktu aptecznego. • Stosunkowo dostatecznie oceniana przez mieszkańców oferta gminy w zakresie opieki zdrowotnej.
Słabe strony
• Ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów. • Niedostateczna wiedza społeczeństwa na temat profilaktyki i promocji zdrowia.
Szanse
• Wdrażanie unijnych standardów opieki zdrowotnej. • Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie dostępności opieki medycznej dla mieszkańców. • Dofinansowanie zakupu sprzętu medycznego ze środków Unii Europejskiej. • Prowadzenie działań profilaktycznych w obszarze zdrowia.
Zagrożenia
• Wyjazdy lekarzy specjalistów za granicę. • Brak zainteresowania profilaktyką i promocją zdrowia ze strony mieszkańców. • Utrzymująca się sytuacja epidemiologiczna. • Zapaść służby zdrowia.

POMOC SPOŁECZNA
Mocne strony
• Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. • Współpraca podmiotów realizujących zadania wspomagające pracę GOPS. • Zaangażowanie pracowników GOPS w działalność na rzecz problematyki społecznej. • Sprawny system udzielania świadczeń socjalnych (m.in. praca socjalna, świadczenia pieniężne).

- Funkcjonowanie Karty- *„Strzelińska Rodzina Trzy Plus”.*
- Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego.
- Praca Asystenta Rodziny.
- Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Słabe strony

- Często zmieniające się przepisy prawne, dużo dokumentacji a za mało czasu na pracę socjalną.
- Brak specjalistów kompleksowo zajmujących się rodziną problemową.
- Bierność klientów pomocy społecznej.

Szanse

- Malejąca ogólna liczba rodzin i osób korzystających z pomocy GOPS**.**
- Zwiększanie kompetencji osób zaangażowanych w realizację zadań w zakresie pomocy społecznej poprzez uczestnictwo w kursach, szkoleniach.
- Prowadzenie działań zapobiegających dysfunkcjom rodzin.
- Efektywna praca socjalna.

Zagrożenia

- Powiększanie się dysfunkcji rodzinnych.
- Zubożenie społeczeństwa.
- Niewystarczające finansowanie pomocy społecznej.
- Problem przemocy w rodzinie.
- Problem alkoholizmu i uzależnień.
- Niewystarczająca wiedza na temat problemów społecznych w gminie.

ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII

Mocne strony

- Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- Działalność Strzelińskiego Stowarzyszenia Trzeźwościowego Promienie w Strzelinie.
- Dostęp do stałych środków finansowych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych.
- Zapewnienie dostępu do pomocy psychologicznej rodzinom dotkniętym problemami uzależnień.
- Prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych.
- Prowadzenie działań w obszarze profilaktyki uzależnień, ze szczególnym uwzględnieniem działalności profilaktycznej wśród dzieci szkolnych i młodzieży poprzez organizację m.in. różnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci tj. obozów, półkolonii, zimowisk, zajęć na basenie.
- Zaangażowanie placówek oświatowych w działania profilaktyczne, informacyjne i edukacyjne w obszarze uzależnień wśród dzieci i młodzieży.

Słabe strony
• Wczesna inicjacja alkoholowa wśród dzieci i młodzieży (deklarowany w badaniu ankietowym wiek 11 lat). • Wysoki odsetek znajomości osób w środowisku lokalnym nadużywających alkoholu (dane pozyskane w trakcie badania ankietowego wskazują, że ponad 55,00% ankietowanych mieszkańców zna osoby nadużywające alkoholu). • Występowanie zjawiska nietrzeźwości wśród kierowców (prawie 31,00% badanych mieszkańców potwierdziło takie przypadki). • Występowanie przypadków spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży (ponad 15,00% badanych mieszkańców potwierdziło takie przypadki). • Występowanie zjawiska sprzedaży alkoholu nieletnim (ponad 32,00% badanych mieszkańców potwierdziło takie przypadki). • Brak znajomości instytucji udzielających pomocy osobom uzależnionym (tylko 24,48% ankietowanych posiada wiedzę w tym zakresie). • Współwystępowanie problemu alkoholizmu oraz przemocy w rodzinie.
Szanse
• Zwiększanie kompetencji osób zaangażowanych w realizację zadań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom poprzez uczestnictwo w kursach, szkoleniach. • Wzmożony monitoring sprzedaży alkoholu i papierosów. • Zwiększanie świadomości rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych na temat uzależnień poprzez uczestnictwo w prelekcjach, szkoleniach, spotkaniach profilaktycznych. • Zwiększanie świadomości wśród dzieci i młodzieży na temat zagrożeń uzależnieniami poprzez realizację programów, warsztatów profilaktycznych w szkołach. • Intensyfikacja działań informacyjnych w celu poszerzania wiedzy mieszkańców na temat instytucji pomocowych na terenie gminy dla osób uzależnionych i ich rodzin.
Zagrożenia
• Ograniczona ilość organizacji pozarządowych działających w obszarze uzależnień. • Wzrost liczby osób, w stosunku do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych. • Nasilenie skali zjawiska nielegalności sprzedaży napojów alkoholowych.

RYNEK PRACY
Mocne strony
• Prężnie rozwijająca się strefa inwestycyjna. • Potencjał demograficzny- znaczna liczba osób w wieku produkcyjnym. • Dostępność programów aktywizujących dla osób bezrobotnych. • Warunki sprzyjające rozwojowi przedsiębiorczości, a tym samym tworzeniu nowych miejsc pracy. • Efektywna współpraca pomiędzy władzami lokalnymi a organizacjami pozarządowymi, w zakresie przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji zawodowej.

Słabe strony
• Zmniejszająca się liczba osób pracujących. • Wzrost bezrobocia na lokalnym rynku pracy. • Spadek chęci do działania oraz zmian, w przypadku osób długotrwale bezrobotnych. • Zjawisko dziedziczenia bezrobocia. • Słaba oferta pracy dla osób niepełnosprawnych. • Niskie zarobki w stosunku do wysokości świadczeń socjalnych, co często zniechęca do podejmowania zatrudnienia.
Szanse
• Możliwość ograniczania bezrobocia dzięki środkom finansowym z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) • Upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach • Rozwój nowych przedsiębiorstw na terenie gminy. • Realizacja programów pomocowych w ramach tarczy antykryzysowej w związku z COVID-19.
Zagrożenia
• Wzrost liczby osób bezrobotnych (m.in. z powodu pogorszenia sytuacji gospodarczej w wyniku pandemii COVID-19). • Wysokie koszty pracodawców. • Zjawisko nielegalnego zatrudnienia. • Brak perspektyw zawodowych szczególnie dla ludzi młodych. • Wzrost liczby klientów pomocy społecznej.

EDUKACJA
Mocne strony
• Zwarta i równomiernie rozmieszczona sieć przedszkoli oraz szkół podstawowych. • Działalność Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Strzelinie. • Działalność czterech żłobków oraz jednego klubu dziecięcego. • Funkcjonowanie filii Państwowej Szkoły Muzycznej I stopnia w Strzelinie. • Dobra dostępność szkół ponadpodstawowych. • Działalność Strzelińskiego Centrum Sportowo- Edukacyjnego. • Funkcjonowanie filii Wyższej Szkoły Humanistyczno- Ekonomicznej w Brzegu. • Działalność 24 świetlic wiejskich. • Funkcjonowanie Kina „*Grażyna”*. • Dobrze oceniana przez mieszkańców oferta edukacyjna na terenie gminy. • Wystarczająca ilość miejsc w świetlicach szkolnych. • Dobrze oceniane przez mieszkańców działania gminy w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży.

- Dobrze rozwinięta baza sportowa i kulturalna.

Słabe strony

- Ograniczona ilość miejsc w placówkach świadczących opiekę dla dzieci do lat 3 oraz przedszkolach.
- Brak wystarczającej oferty zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży (w szczególności zajęć bezpłatnych).

Szanse

- Prowadzenie działań mających na celu podnoszenie poziomu nauczania (szkolenia kadry pedagogicznej, doposażenie placówek oświatowych w pomoce dydaktyczne i edukacyjne).
- Dostosowywanie do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferty spędzania czasu wolnego.

Zagrożenia

- Spadek poziomu nauczania (m.in. spowodowany koniecznością wprowadzenia nauki zdalnej w związku z sytuacją epidemiologiczną).
- Niechęć do kontynuacji nauki po ukończeniu szkoły średniej.

PROBLEMY OSÓB STARSZYCH, NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Mocne strony

- Zaangażowanie pracowników GOPS w pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym.
- Dostrzeganie problemów osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku lokalnym.
- Dostępność świadczeń w ramach pomocy społecznej związanych z niepełnosprawnością i długotrwałą chorobą (m.in. zasiłek okresowy, usługi opiekuńcze, zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne).
- Funkcjonowanie Powiatowego Ośrodka Wsparcia- Środowiskowy Dom Samopomocy w Strzelinie.
- Działalność Stowarzyszenia Hospicjum Domowego „*Nadzieja”*.
- Działalność Stowarzyszenia Świętego Celestyna w Mikoszowie.
- Działalność Strzelińskiego Centrum Medycznego wchodzącego w skład Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego we Wrocławiu.
- Działalność Centrum Rehabilitacji i Neuropsychiatrii „Celestyn” w Mikoszowie.
- Działalność Stowarzyszenia Emerytów i Rencistów Policyjnych.
- Działalność Stowarzyszenia Kobiet w Kuropatniku.
- Działalność Fundacji „Przecież jestem”.
- Funkcjonowanie Klubu Seniora w Strzelinie.
- Dobrze oceniane przez mieszkańców działania gminy na rzecz osób starszych.
- Dostępność programów aktywizacji zawodowej i społecznej dla osób niepełnosprawnych.

Słabe strony

- Istniejące bariery architektoniczne.
- Wykluczenie społeczne, samotność.
- Niska aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych, brak miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.

- Ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów, usług rehabilitacyjnych i opiekuńczych.
- Ograniczona oferta w zakresie organizacji form czasu wolnego.
- Utrzymujące się niekorzystne trendy demograficzne, skutkujące starzeniem się społeczeństwa.

Szanse

- Likwidowanie barier architektonicznych.
- Zwiększenie dostępu do usług rehabilitacyjnych oraz opiekuńczych.
- Realizacja programów aktywizacji zawodowej dla osób niepełnosprawnych.
- Realizacja projektów, spotkań integracyjnych, angażujących osoby niepełnosprawne w życie społeczne.
- Monitorowanie sytuacji i potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych.
- Wzrost świadomości społeczeństwa na temat sytuacji i potrzeb osób niepełnosprawnych.

Zagrożenia

- Postępujący proces starzenia się społeczeństwa.
- Niskie świadczenia pieniężne związane z niepełnosprawnością.
- Niewystarczająca oferta wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych.
- Niski poziom kwalifikacji osób niepełnosprawnych.
- Izolacja i brak akceptacji osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku lokalnym.

W trakcie badania ankietowego mieszkańcy gminy Strzelin wskazali obszary, w ramach których podejmowane działania lub oferowane przez gminę wsparcie są ich zdaniem najbardziej niezadowalające. Respondenci mieli możliwość wskazania kilku obszarów stąd suma odpowiedzi jest wyższa niż 100,00%.

Najwyższy odsetek badanych wyraził niezadowolenie z działań gminy w zakresie ochrony zdrowia (55,24%) oraz wsparcia osób starszych (34,97%). Stosunkowo nisko zostały również ocenione działania ukierunkowane na pomoc osobom niepełnosprawnym (34,97%) oraz zapewnienie odpowiedniego poziomu edukacji dzieci i młodzieży (29,37%).

Tabela 37. W jakich Pani/Pana zdaniem obszarach działania podejmowane na terenie gminy bądź oferowane wsparcie są najbardziej niezadowalające?

55,24%	Ochrona zdrowia
35,66%	Wsparcie osób starszych
34,97%	Pomoc osobom niepełnosprawnym
29,37%	Zapewnienie odpowiedniego poziomu edukacji dzieci i młodzieży
19,58%	Przeciwdziałanie alkoholizmowi
18,18%	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i ochrona ofiar przemocy w rodzinie
16,78%	Zapewnienie opieki w żłobkach
13,99%	Przeciwdziałanie narkomanii

10,49%	Ograniczanie bezrobocia
9,79%	Zapewnienie opieki przedszkolnej Przeciwdziałanie ubóstwu
8,39%	Zapobieganie bezdomności
5,59%	Wspieranie rodzin wielodzietnych
4,20%	Ochrona macierzyństwa
3,50%	Inne: Zwierzęta Więcej mieszkań dla rodzin nie zbyt bogatych Ekologia , dbałość o ekosystem Dłużej otwarte placówki przedszkolne dla pracujących rodziców

CELE STRATEGICZNE ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misja samorządu skupiona jest na wspieraniu rodziny, pomocy w rozwiązywaniu problemów związanych z uzależnieniami, przemocą domową, ubóstwem czy bezrobociem. Istotna jest także pomoc osobom niepełnosprawnym. Wypełnienie takiej misji wymaga wdrożenia celów strategicznych oraz operacyjnych wraz z kierunkami działań. Poniżej zostały one przedstawione w formie tabelarycznej. Do każdego celu operacyjnego wskazano kierunki działań zmierzające do jego realizacji, podmioty realizujące cel oraz prognozy zmian wynikające z ich realizacji.

1. CEL STRATEGICZNY- Wsparcie rodziny
1.1 Pomoc rodzinom niewydolnym wychowawczo oraz opieka nad dzieckiem
KIERUNKI DZIAŁANIA: ➢ Edukacja rodzin skupiająca się na przekazywaniu właściwego modelu dotyczącego wypełniania ról rodzicielskich; ➢ Realizacja projektów obejmujących pomoc rodzinom mającym problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych; ➢ Praca socjalna w rodzinach wychowujących dzieci; ➢ Udzielanie wsparcia rodzinom będącym w ciężkiej sytuacji materialnej z sytemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych; ➢ Organizowanie programów integracyjnych oraz szkoleniowych skierowanych dla rodzin dysfunkcyjnych, tworzenie grup samopomocowych.
1.2 Pomoc rodzinom będącym w ciężkiej sytuacji materialnej z powodu wielodzietności lub samotnego rodzicielstwa
KIERUNKI DZIAŁANIA: ➢ Organizowanie programów integracyjnych i szkoleniowych skierowanych do rodzin wielodzietnych oraz rodzin niepełnych; ➢ Zapewnienie osobom samotnie wychowującym dziecko/dzieci szerszego dostępu do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego (rodzinnego, psychologicznego, pedagogicznego oraz prawnego); ➢ Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych /niepełnych.

1.3 Zapewnianie dzieciom oraz młodzieży właściwego dostępu do kształcenia i wszechstronnego rozwoju

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży;
- Podnoszenie jakości i warunków kształcenia w placówkach oświatowych, m.in. poprzez doskonalenie kadr nauczycielskich, modernizację placówek i ich doposażenie w niezbędny sprzęt (w tym komputerowy) oraz programy edukacyjne;
- Zapewnienie pomocy specjalistycznej, wsparcia psychologicznego dla dzieci i młodzieży;
- Zapewnienie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży (poszerzanie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych).

1.4 Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia oraz zdrowego stylu życia

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej;
- Organizacja spotkań animacyjnych i aktywizacyjnych;
- Zapewnianie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, zwiększenie dostępności usług specjalistycznych.

OKRES REALIZACJI DZIAŁAŃ:

Działanie ciągłe w okresie obowiązywania Strategii 2022-2026

PODMIOTY REALIZUJĄCE:

Urząd Miasta i Gminy Strzelin, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, ośrodki zdrowia z terenu gminy, psycholodzy i terapeuci.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ:

- ✓ Liczba rodzin, które zostały objęte wsparciem z sytemu pomocy społecznej;
- ✓ Liczba rodzin mających problemy opiekuńczo - wychowawcze, którym udzielono pomocy;
- ✓ Liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej;
- ✓ Liczba rodzin, objętych wsparciem asystenta rodziny;
- ✓ Liczba rodzin wielodzietnych, korzystających z KDR;

✓ Liczba rodzin wielodzietnych, korzystających ze Strzelińskiej Karty Rodzina Trzy Plus.
PROGNOZOWANE ZMIANY: ➢ Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich; ➢ Zmniejszenie się liczby rodzin dotkniętych problemami opiekuńczo- wychowawczymi; ➢ Zwiększenie szans edukacyjnych (zarówno uczniów uzdolnionych, jak i tych mających problemy w nauce); ➢ Zwiększenie efektywności wsparcia dla osób samotnie wychowujących dzieci; ➢ Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej, uzależnień oraz zdrowego stylu życia.

Określenie wartości docelowych wskaźników realizacji zadań dla celu strategicznego nr 1

Lp.	Wskaźnik	Jednostka miary	Stan początkowy 2020	Stan docelowy 2026	Źródło danych	Częstotliwość badania
1.	Liczba rodzin, które zostały objęte wsparciem z sytemu pomocy społecznej.	rodzina	538	na tym samym poziomie	GOPS	raz w roku
2.	Liczba rodzin mających problemy opiekuńczo - wychowawcze, którym udzielono pomocy	rodzina	97	wzrost	GOPS	raz w roku
3.	Liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej	przedsięwzięcie	1	wzrost	GOPS UMIG PZLA	raz w roku
4.	Liczba rodzin, objętych wsparciem asystenta rodziny	rodzina	17	wzrost	GOPS	raz w roku
5.	Liczba rodzin wielodzietnych, korzystających z KDR	rodzina	411	wzrost	GOPS	raz w roku
6.	Liczba rodzin wielodzietnych, korzystających ze Strzelińskiej Karty Rodzina Trzy Plus	rodzina	200	wzrost	GOPS	raz w roku

2. CEL STRATEGICZNY- Przeciwdziałanie ubóstwu i bezrobociu

2.1 Wsparcie dla osób i rodzin ubogich oraz zapewnienie im bezpieczeństwa socjalnego

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- Monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców w gminie;
- Udzielanie wsparcia osobom będącym w ciężkiej sytuacji materialnej poprzez działanie pomocy finansowej i rzeczowej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej;
- Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób ubogich;
- Zaspokajanie podstawowych potrzeb dzieci pochodzących z rodzin ubogich poprzez organizowanie dożywania w szkołach, wyposażenia ich w podręczniki, pomoce szkolne czy odzież. Ponadto, zapewnianie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.

2.2 Wsparcie dla osób bezrobotnych

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- Monitorowanie skali zjawiska bezrobocia;
- Budowanie sieci współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rozwiązywania problemu bezrobocia;
- Działalność informacyjna dla osób bezrobotnych o możliwościach pomocowych, dostępnych formach wsparcia;
- Realizowanie szkoleń oraz warsztatów aktywizujących dla osób bezrobotnych;
- Organizowanie kursów mających na celu zwiększenie kwalifikacji osób bezrobotnych/ nieaktywnych zawodowo;
- Zatrudnianie bezrobotnych w ramach aktywnych form, przeciwdziałania bezrobociu (roboty publiczne, prace interwencyjne, prace społecznie użyteczne, staże, przygotowanie zawodowe itp.).
- Doradztwo zawodowe (nauka umiejętnego wykorzystania własnych zasobów);
- Szczególne wsparcie na rynku pracy osób:
  - niepełnosprawnych;
  - młodych, dopiero wkraczających na rynek pracy;
  - długotrwale bezrobotnych;
  - bezrobotnych, które utraciły zatrudnienie w wyniku pandemii Covid-19;

- Pomoc w utrzymaniu dotychczasowych miejsc pracy, wsparcie przedsiębiorców w ramach programów tzw. tarczy antykryzysowej wprowadzonej w związku z pandemią Covid-19;
- Podejmowanie działań skupiających się na pozyskaniu inwestorów mogących zapewnić nowe miejsca pracy na terenie gminy; wsparcie przedsiębiorczości;
- Organizowanie spotkań osób długotrwale bezrobotnych z potencjalnymi pracodawcami;
- Realizowanie spotkań, które mają na celu promowanie idei samozatrudnienia.

OKRES REALIZACJI DZIAŁAŃ:

Działanie ciągłe w okresie obowiązywania Strategii 2022-2026

PODMIOTY REALIZUJĄCE:

Powiatowy Urząd Pracy, Urząd Miasta i Gminy Strzelin, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, świetlice z terenu gminy.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ:

- ✓ Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu ubóstwa;
- ✓ Liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem;
- ✓ Liczba zorganizowanych szkoleń, praktyk oraz staży zawodowych;
- ✓ Liczba zorganizowanych spotkań z pracodawcami;
- ✓ Liczba opracowanych oraz realizowanych projektów dotyczących aktywizacji grup zagrożonych;
- ✓ Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia;
- ✓ Liczba osób bezrobotnych;
- ✓ Liczba osób długotrwale bezrobotnych.

PROGNOZOWANE ZMIANY:

- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób dotkniętych problemem ubóstwa;
- Zmniejszenie się liczby rodzin dotkniętych problemami ubóstwa;
- Zwiększenie się skuteczności wsparcia dla osób bezrobotnych;

- Zmniejszanie się bezrobocia poprzez wyrównywanie szans na rynku pracy czy stwarzanie możliwości nowych miejsc pracy;
- Zwiększanie się szans na rynku pracy poprzez podniesienie wiedzy i kwalifikacji w ramach kursów, szkoleń.

Określenie wartości docelowej wskaźników realizacji zadań dla celu strategicznego nr 2						
Lp.	**Wskaźnik**	**Jednostka miary**	**Stan początkowy 2020**	**Stan docelowy 2026**	**Źródło danych**	**Częstotliwość badania**
1.	Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu ubóstwa	osoba	3	spadek	GOPS	raz w roku
2.	Liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem	osoba	193	spadek	GOPS	raz w roku
3.	Liczba zorganizowanych szkoleń, staży zawodowych	szkolenie	166	wzrost	GOPS PUP	raz w roku
4.	Liczba zorganizowanych spotkań z pracodawcami	spotkanie	0	wzrost	GOPS PUP	raz w roku
5.	Liczba opracowanych oraz realizowanych projektów dotyczących aktywizacji grup zagrożonych	projekt	2	wzrost	GOPS PUP	raz w roku
6.	Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia	osoba	323	spadek	GOPS	raz w roku
7.	Liczba osób bezrobotnych	osoba	813	spadek	PUP GUS	raz w roku
8.	Liczba osób długotrwale bezrobotnych	osoba	471	spadek	PUP GUS	raz w roku

3. CEL STRATEGICZNY- Przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy w rodzinie

3.1 Wsparcie dla osób i rodzin z problemami uzależnień

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- Promowanie profilaktycznej działalności (informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej) obejmującej tematykę rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii;
- Zapewnienie dostępu do pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu/narkotyków;
- Zapewnienie wsparcia psychologicznego czy prawnego osobom uzależnionym od alkoholu/narkotyków oraz osobom współuzależnionym;
- Podejmowanie działań mających na celu tworzenie grup wsparcia dla osób dotkniętych problemami uzależnień oraz dla współuzależnionych;
- Motywowanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia (GKRPA)
- Współpraca z organizacjami pozarządowymi, które działają na rzecz osób dotkniętych problemem alkoholowym/narkomanii;
- Wsparcie działalności szkół, Policji, Ośrodków Zdrowia w profilaktyce uzależnień;
- Szkolenia dla pracowników socjalnych oraz członków GKRPA, realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania problemom uzależnień;
- Prowadzenie i udział w kampaniach edukacyjnych poświęconych tematyce uzależnień, promocja trzeźwości i zdrowego trybu życia;
- Realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w klubach sportowych, szkołach, Strzelińskim Ośrodek Kultury, świetlicach.
- Ograniczenie promocji napojów alkoholowych skierowanej do młodzieży i dzieci;
- Realizowanie okresowej diagnozy problemów społecznych mającej na celu monitorowanie skali problemu uzależnień.

3.2 Wsparcie dla rodzin, w których występuje problem przemocy w rodzinie

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- Zwiększanie skuteczności oraz dostępności pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie;
- Zagwarantowanie ochrony oraz udzielenia pomocy osobom, które doświadczają przemocy w rodzinie (m.in. pomoc materialna, prawna, zapewnienie mieszkania, opieka lekarska);
- Promowanie profilaktycznej działalności (informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej) obejmującej tematykę rozwiązywania problemów związanych z przemocą w rodzinie;
- Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej oraz rehabilitacyjnej dla sprawców przemocy w rodzinie;

- Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, które działają na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- Prowadzenie i udział w kampaniach edukacyjnych poświęconych tematyce przemocy w rodzinie;
- Zwiększanie kompetencji pracowników służb zajmujących się realizacją zadań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie (szkolenia pracowników socjalnych, ZI, GKRPA);
- Podejmowanie działań mających na celu tworzenie grup wsparcia dla osób dotkniętych problemami przemocy w rodzinie;
- Wsparcie dla dzieci z rodzin, w których obecny jest problem przemocy w rodzinie;
- Realizowanie okresowej diagnozy problemów społecznych mającej na celu monitorowanie skali problemu przemocy w rodzinie.

OKRES REALIZACJI DZIAŁAŃ:

Działanie ciągłe w okresie obowiązywania Strategii 2022-2026

PODMIOTY REALIZUJĄCE:

Urząd Miasta i Gminy Strzelin, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiazywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, psycholodzy, terapeuci, ośrodki zdrowia z terenu gminy, świetlice z terenu gminy.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ:

- ✓ Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu uzależnień;
- ✓ Liczba osób/rodzin objętych pracą socjalną;
- ✓ Liczba osób skierowanych do GKRPA;
- ✓ Liczba realizowanych działań i programów profilaktycznych;
- ✓ Liczba zrealizowanych szkoleń dla pracowników służb realizujących działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy w rodzinie;
- ✓ Liczba założonych Niebieskich Kart;
- ✓ Liczba interwencji przeprowadzonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie zakończonych założeniem Niebieskiej Karty;
- ✓ Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu występowania przemocy w rodzinie.

PROGNOZOWANE ZMIANY:

- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób dotkniętych problemem uzależniania od alkoholu/narkotyków oraz współuzależnionych;
- Zwiększanie świadomości mieszkańców na temat skali problemów, które niosą za sobą uzależnienia;
- Zmniejszenie się liczby osób uzależnionych od alkoholu/narkotyków;
- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób dotkniętych problemem przemocy w rodzinie;
- Zmniejszenie się liczby osób/rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie;
- Wzrost świadomości mieszkańców na temat problemu przemocy w rodzinie.

Określenie wartości docelowej wskaźników realizacji zadań dla celu strategicznego nr 3

Lp.	Wskaźnik	Jednostka miary	Stan początkowy 2020	Stan docelowy 2026	Źródło danych	Częstotliwość badania
1.	Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu uzależnień	osoba	3	spadek	GOPS	raz w roku
2.	Liczba osób/rodzin objętych pracą socjalną	osoba/ rodzina	21	wzrost	GOPS	raz w roku
3.	Liczba osób skierowanych do GKRPA	osoba	190	wzrost	GOPS GKRPA	raz w roku
4.	Liczba realizowanych działań i programów profilaktycznych	działanie/ program	0	wzrost	GOPS GKRPA	raz w roku
5.	Liczba zrealizowanych szkoleń dla pracowników służb realizujących działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy w rodzinie	szkolenie	0	wzrost	GOPS GKRPA	raz w roku
6.	Liczba założonych Niebieskich Kart	karta	59	spadek	ZI GOPS POLICJA	raz w roku

7.	Liczba interwencji przeprowadzonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie zakończonych założeniem Niebieskiej Karty	interwencja	96	spadek	ZI GOPS POLICJA	raz w roku
8.	Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu występowania przemocy w rodzinie	osoba	0	na tym samym poziomie	GOPS	raz w roku

4. CEL STRATEGICZNY- Wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych

4.1 Likwidacja barier architektonicznych i społecznych

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- Monitorowanie sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych, diagnoza potrzeb;
- Udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego osobom starszym i niepełnosprawnym przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Podejmowanie działań mających na celu likwidację barier architektonicznych;
- Zapewnienie dostępu do rehabilitacji i pomoc w zaopatrzeniu w sprzęt rehabilitacyjny;
- Zapewnienie pomocy psychologicznej dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin;
- Organizacja opieki wytchnieniowej dla opiekunów osób niepełnosprawnych; tworzenie placówek wsparcia dziennego;
- Wsparcie Klubu Seniora w Strzelinie;
- Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, które działają na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych;
- Podejmowanie działań polegających na organizacji aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby niepełnosprawne (imprezy, wycieczki, spotkania integracyjne).
- Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego dla osób starszych.

4.2 Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- Zapewnienie możliwości udziału osób niepełnosprawnych w kursach/szkoleniach, których celem jest zwiększanie kwalifikacji w celu podjęcia pracy;

➢ Realizacja projektów, które przewidują wsparcie na rynku pracy osób niepełnosprawnych (m.in. z PFRON).
OKRES REALIZACJI DZIAŁAŃ: Działanie ciągłe w okresie obowiązywania Strategii 2022-2026
PODMIOTY REALIZUJĄCE: Urząd Miasta i Gminy Strzelin, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, ośrodki zdrowia z terenu gminy, Powiatowy Urząd Pracy, placówki kulturalne, świetlice.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA: Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.
PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ: ✓ Liczba osób w wieku produkcyjnym; ✓ Liczba osób w wieku poprodukcyjnym; ✓ Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu niepełnosprawności; ✓ Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu długotrwałej choroby; ✓ Liczba osób niepełnosprawnych uczestniczących w szkoleniach, kursach zawodowych, stażach; ✓ Liczba inicjatyw podejmowanych na rzecz aktywizacji społecznej osób starszych; ✓ Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi.
PROGNOZOWANE ZMIANY: ➢ Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych; ➢ Wzrost świadomości mieszkańców na temat sytuacji oraz potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych; ➢ Wzrost aktywności osób niepełnosprawnych na rynku pracy i w życiu społecznym. ➢ Wzrost aktywności osób starszych w życiu społecznym.

Określenie wartości docelowej wskaźników realizacji zadań dla celu strategicznego nr 4						
Lp.	**Wskaźnik**	**Jednostka miary**	**Stan początkowy 2020**	**Stan docelowy 2026**	**Źródło danych**	**Częstotliwość badania**
1.	Liczba osób w wieku produkcyjnym	osoba	13 565	na tym samym poziomie	GUS	raz w roku
2.	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	osoba	5 190	na tym samym poziomie	GUS	raz w roku
3.	Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu niepełnosprawności	osoba	216	na tym samym poziomie	GOPS	raz w roku
4.	Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu długotrwałej choroby	osoba	98	na tym samym poziomie	GOPS	raz w roku
5.	Liczba osób niepełnosprawnych uczestniczących w szkoleniach, kursach zawodowych, stażach	osoba	3	wzrost	GOPS PUIP	raz w roku
6.	Liczba inicjatyw podejmowanych na rzecz aktywizacji społecznej osób starszych	inicjatywa	1	wzrost	GOPS UMIG	raz w roku
7.	Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi	osoba	109	wzrost	GOPS	raz w roku

MISJA ROZWOJU POLITYKI SPOŁECZNEJ GMINY

Wizja rozwiązywania problemów społecznych dla Gminy Strzelin została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów strategicznych.

Gmina Strzelin w oparciu o posiadane zasoby dąży do zaspokojenia potrzeb mieszkańców oraz rozwiązywania problemów społecznych poprzez właściwe działania administracji samorządowej, stowarzyszeń i mieszkańców. Wspierając lokalne inicjatywy, w szczególności społeczne, kulturalne i edukacyjne dąży do integracji oraz aktywizacji społeczności lokalnej.

Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Strzelin jest uświadomienie aktualnej sytuacji społecznej oraz wytyczenie kierunków zmian do budowania Gminy wspierającej i właściwie wykorzystującej aktywność oraz potencjał społeczności lokalnej, z uwzględnieniem istotnych uwarunkowań lokalnych.

Działania zaplanowane w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych uwzględniać będą takie priorytety i wartości jak:

W	**S**	P Ó Ł N O T A
A K	**T**	Y W N O Ś Ć
	R	O Z W Ó J
O C H R O N A	**Z**	D R O W I A
	E	D U K A C J A
K U	**L**	T U R A
M	**I**	E S Z K A Ń C Y
I	**N**	W E S T Y C J E

ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII

Zakłada się, że realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Strzelin przyczyni się do:

- stałej i pełnej diagnozy problemów społecznych i oceny stopnia zaspokojenia zdiagnozowanych potrzeb wraz z ich stałym monitoringiem;
- wzrostu efektywności działań w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu;
- wzrostu jakości życia lokalnej społeczności oraz atrakcyjności Gminy Strzelin jako przyjaznej dla rodzin z dziećmi i seniorów;
- zwiększenia udziału społeczności lokalnej i organizacji pozarządowych w tworzeniu lokalnych rozwiązań poprawiających jakość życia;
- poprawy dostępu do informacji o oferowanych usługach społecznych, w tym o charakterze specjalistycznym, skierowanych do różnych grup adresatów;
- poprawy dostępności i wzrostu jakości usług kulturalnych;
- budowania kapitału ludzkiego opartego na wiedzy oraz świadomego i aktywnego społeczeństwa;
- wzmocnienia funkcji integracyjnych i społecznych mieszkańców.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Środki finansowe na realizację poszczególnych celów zawartych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Strzelin, przeznaczane będą co roku, na podstawie planów budżetowych poszczególnych jednostek wyznaczonych do ich realizacji. Podstawowym źródłem finansowania działań będą środki pochodzące z budżetu gminy, jednak pełna realizacja Strategii nie będzie możliwa bez zewnętrznych źródeł finansowania. Zakłada się, iż środki na finansowanie poszczególnych działań w ramach Strategii pochodzić będą z następujących źródeł:

- środków własnych budżetu gminy,
- dotacji z budżetu państwa,
- środków z funduszy krajowych,
- środków finansowych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Tabela 38.Ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Strzelin na lata 2022-2026

Lata realizacji Strategii	Szacunkowa wielkość wydatków
2022 rok	25 940 000
2023 rok	17 100 000
2024 rok	17 100 000
2025 rok	17 100 000
2026 rok	17 100 000

Przedstawione powyżej wartości finansowe mają jedynie charakter szacunkowy i będą aktualizowane corocznie w oparciu o dostępne środki budżetu gminy oraz dostępne środki zewnętrzne.

MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

Monitorowanie, a więc stała obserwacja oraz kontrola procesów i zjawisk opisanych w Strategii Rozwiazywania Problemów Społecznych dla Miasta i Gminy Strzelin na lata 2022-2026 jest koniecznym działaniem pozwalającym w sposób racjonalny ocenić jakość zaproponowanych zmian oraz sensowności ich wdrożenia. Celem monitoringu jest regularna ocena przyjętych założeń, osiąganych rezultatów i realizowanych działań.

Proces monitorowania Strategii prowadzony będzie w sposób stały i ciągły poprzez następujące działania:

• zbieranie i analizę danych ilościowych i jakościowych wybranych mierników oceny,
• przygotowanie i przedkładanie corocznego raportu z przebiegu realizacji działań i projektów,
• ocenę osiągniętych rezultatów,
• ocenę aktualności strategii.

Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii, w tym m.in. oszacowanie możliwości zagrożeń, usprawnianie zarządzania, identyfikację słabych oraz mocnych stron czy wskazanie kierunków rozwoju i priorytetów działalności sektora publicznego.

Bazą informacji statystycznej będą przede wszystkim dane GUS oraz dane gromadzone przez jednostki i instytucje zaangażowane bezpośrednio w realizacje działań w ramach Strategii m.in. Urząd Miasta i Gminy Strzelin, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelinie, Powiatowy Urząd Pracy.

Organem odpowiedzialnym za wdrażanie, monitoring oraz ewaluację Strategii Rozwiazywania Problemów Społecznych dla gminy Strzelin będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelinie.

ZMIANY W STRATEGII

Wobec potencjalnych zmian zarówno w wymiarze ogólnokrajowym, regionalnym i lokalnym, spowodowanych czynnikami zewnętrznymi i wewnętrznymi, niniejsza Strategia może ulec pewnym zmianom bądź uzupełnieniom w drodze stosownej Uchwały Rady Miejskiej w Strzelinie.

W szczególności Strategia może zostać zmieniona czy uzupełniona na wniosek Burmistrza lub Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strzelinie. Przesłankami do wprowadzenia zmian mogą być wnioski lub sugestie funkcjonujących w Gminie organizacji społecznych, podmiotów gospodarczych, lub poszczególnym mieszkańców.

WNIOSKI I PODSUMOWANIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strzelin jest dostosowana do zidentyfikowanych w procesie badawczym potrzeb społecznych. Planowane sposoby ich zaspokajania są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania.

Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zakłada rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem. W ramach wypracowanej strategii przyjmuje się podejście nastawione przede wszystkim na: wzmocnienie postaw aktywnych; wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej; partnerskich działań instytucji i organizacji pozarządowych w stworzeniu lokalnego systemu rozwiązywania problemów społecznych.

SPIS TABEL

Tabela 1. Liczba mieszkańców gminy Strzelin w latach 2016-2020 13
Tabela 2. Ludność w wieku przedprodukcyjnym (14 lat i mniej), produkcyjnym i poprodukcyjnym 14
Tabela 3. Przyrost naturalny w latach 2016-2020 14
Tabela 4.Placówki wychowania przedszkolnego na terenie gminy 16
Tabela 5. Szkoły podstawowe na terenie gminy 17
Tabela 6. Oferta gminy w zakresie opieki nad dziećmi 19
Tabela 7. Liczba osób objętych opieką PZLA w Strzelinie 22
Tabela 8. Programy profilaktyczne realizowane na terenie gminy w latach 2018-2020 22
Tabela 9. Wykaz świadczonych usług w PZLA w Strzelinie 22
Tabela 10. Tendencje w funkcjonowaniu rodzin według PZLA w Strzelinie 24
Tabela 11. Przestępstwa odnotowane na terenie gminy w latach 2016-2020 27
Tabela 12. Liczba interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu. 28
Tabela 13. Przestępstwa na terenie gminy Strzelin 29
Tabela 14. Liczba interwencji związanych przemocy w rodzinie: 30
Tabela 15. Imprezy kulturalne na terenie gminy Strzelin w roku 2020 33
Tabela 16. Liczba osób pracujących w gminie Strzelin w latach 2017-2020 39
Tabela 17. Ocena ważności problemów społecznych występujących na terenie gminy Strzelin 42
Tabela 18. Osoby korzystające z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej 45
Tabela 19. Rodzaje świadczeń przyznanych w ramach zadań zleconych i własnych 46
Tabela 20. Powody przyznawania pomocy społecznej 46
Tabela 21. Stan bezrobocia rejestrowanego w gminie Strzelin w latach 2017-2019 48
Tabela 22. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych 50
Tabela 23. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2018-2020 54
Tabela 24. Działalność profilaktyczna 55
Tabela 25. Podział mieszkańców ze względu na wiek 58
Tabela 26. Instrumenty finansowane ze środków PFRON 65
Tabela 27. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego 73
Tabela 28. Procedura "Niebieskie Karty" 73
Tabela 29. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie 74

Tabela 30. Liczba zdarzeń związanych z przemocą w rodzinie 74
Tabela 31. Używanie substancji psychoaktywnych przez uczniów 79
Tabela 32. Znajomość osób niepełnoletnich zażywających substancje psychoaktywne 80
Tabela 33. Czy według Pani/Pana są w szkole uczniowie, którzy mieli już kontakt z wskazanymi substancjami psychoaktywnymi? 80
Tabela 34. Zjawiska przemocy poza szkołą i uczestnictwo uczniów w aktach przemocy 86
Tabela 35. Zjawisko cyberprzemocy wśród uczniów 88
Tabela 36. Odczuwanie emocji w wyniku pandemii 93
Tabela 37. W jakich Pani/Pana zdaniem obszarach działania podejmowane na terenie gminy bądź oferowane wsparcie są najbardziej niezadowalające? 100
Tabela 38.Ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Strzelin na lata 2022-2026 116

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Gmina Strzelin 12

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Podział mieszkańców na płeć- statystyki na rok 2020 13
Wykres 2. Przyrost naturalny w latach 2016-2020 15
Wykres 3. Urodzenia żywe oraz zgony na przestrzeni lat 2016-2020 15
Wykres 4. Produkcyjne grupy wieku- statystyki na rok 2020 15
Wykres 5. Jak ocenia Pani/Pan ofertę edukacyjną szkół w gminie? 19
Wykres 6. Jak ocenia Pani/Pan poziom opieki zdrowotnej w gminie? 25
Wykres 7. Jak ocenia Pani/Pan atrakcyjność i jakość oferty kulturalnej w gminie? 34
Wykres 8. Jak ocenia Pani/Pan ofertę gminy w zakresie sportu i rekreacji? 36
Wykres 9. Jak Pani/Pan ocenia działania podejmowane w gminie w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży? 36
Wykres 10. Udział zarejestrowanych osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2017-2020 39
Wykres 11. Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON w latach 2017-2020 40

Wykres 12. Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży dostrzega Pani/Pan najczęściej? *43*
Wykres 13. Jak ocenia Pani/Pan ogólne warunki życia w gminie? *43*
Wykres 14. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezrobocia *48*
Wykres 15. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezdomności *49*
Wykres 16. Czy zna Pani/Pan w swoim środowisku osoby nadużywające alkohol? *51*
Wykres 17. Jak często spożywa Pani/Pan napoje alkoholowe? *51*
Wykres 18. Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS z tytułu niepełnosprawności lub długotrwałej choroby *59*
Wykres 19. Jakie problemy Pani/Pana zdaniem najczęściej dotykają osób niepełnosprawnych w gminie? *60*
Wykres 20. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób z niepełnosprawnościami? *61*
Wykres 21. Jakie problemy Pani/Pana zdaniem najczęściej dotykają osób starszych w gminie? *61*
Wykres 22. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych? *62*
Wykres 23. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu ubóstwa *68*
Wykres 24. Czy według Pani/Pana w szkole jest dużo uczniów, którzy potrzebują wsparcia socjalnego? *68*
Wykres 25. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej *70*
Wykres 26. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu przemocy *75*
Wykres 27. Czy zna Pani/Pan w swoim otoczeniu rodziny, w których stosowana jest przemoc w rodzinie? *76*
Wykres 28. Czy kiedykolwiek doświadczył/a Pan/Pani przemocy w rodzinie? *76*
Wykres 29. Czy zna Pan/Pani rodziny, w których stosowane są kary cielesne wobec dzieci? *78*
Wykres 30. Czy według Pani/Pana uczniowie mają łatwy dostęp do substancji psychoaktywnych? *81*
Wykres 31. Jak ocenia Pani/Pan swój poziom wiedzy w zakresie rozpoznawania objawów odurzenia alkoholowego lub narkotykowego? *81*
Wykres 32. Czy według Pani/Pana nauczyciele są przygotowani do udzielania pomocy uczniom, którzy wykazują skłonności do podejmowania zachowań ryzykownych? *81*

Wykres 33. Czy według Pani/Pana wśród uczniów można zaobserwować niepokojące zachowania, które mogą sugerować np. problemy depresyjne, problemy z uzależnieniem?... 82
Wykres 34. Zjawisko hejtu w środowisku szkolnym 87
Wykres 35. Czy w szkole spotyka się Pani/Pan z aktami agresji i przemocy wśród uczniów? 87

BIBLIOGRAFIA

Spis publikacji

1. *Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju (Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development);* dostęp on-line: https://www.gov.pl/web/rozwoj/agenda-2030
2. *CBOS, Raport Młodzież 2018*, Warszawa 2019
3. Chańska W., Kępka A., Kuczyńska S., Nowakowska U., *Przemoc w rodzinie a wymiar sprawiedliwości,* Fundacja Centrum Praw Kobiet, Warszawa 2005
4. Halemba. K, Izdebska. A, *Kary fizyczne w wychowaniu dzieci- uwarunkowania i konsekwencje, Dziecko krzywdzone nr 3(28),* 2009
5. Instytut Zdrowia Publicznego, Wydział Lekarski i Nauk o Zdrowiu Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, *Praca zbiorowa Zdrowie i jego uwarunkowania. Problem narkomanii i narkotyków w Polsce. Rozmiar trendy i zjawiska,* Lublin 2017
6. Miśkowicz. M, *Problemy współczesnej rodziny w dobie promowania wartości prorodzinnych*, Łódź 2013
7. M. Porowski, *Bezdomność – obraz zjawiska i populacji ludzi bezdomnych, [w:] Pedagogika społeczna: człowiek w zmieniającym się świecie*, red. T. Pilch, I. Lepalczyk, Żak, Warszawa 1995, s. 433–434
8. *Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju;* dostęp on-line: https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/czym-jest-zarzadzanie-rozwojem
9. *Projekt Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030;* dostęp on-line: https://www.gov.pl/web/rodzina/projekt-strategii-rozwoju-kapitalu-ludzkiego-do-roku-2020--z-perspektywa-do-2030-r
10. *Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.);* dostęp on-line: https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/informacje-o-strategii-na-rzecz-odpowiedzialnego-rozwoju
11. *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Strzelińskim na lata 2021-2026,* dostęp on-line: https://powiatstrzelinski.pl/aktualnosci/ogloszenie-konsultacji-spolecznych-w-sprawie-projektu-strategii-rozwiazywania-problemow-spolecznych-dla-powiatu-strzelinskiego-na-lata-2021-2026-z-organizacjami-pozarzadowymi-oraz-podmiotami-wymienionymi-w-art-3-ust-3-ustawy-o-dzialalnosci-pozytku-publicz.html
12. *Strategia Rozwoju Gminy Strzelin na lata 2016-2022,* dostęp on-line: https://bip.gmstrzelin.finn.pl/bipkod/026/005

13. *Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030,* dostęp on-line: http://www.umwd.dolnyslask.pl/fileadmin/user_upload/Rozwoj_regionalny/SRWD/projekt_strategii/SRWD_2030.pdf
14. PARPA, *Stanowisko PARPA w sprawie sprzedaży piwa bezalkoholowego*, Warszawa 2018, http://www.parpa.pl/index.php/aktualnosci/1178-stanowisko-parpa-ws-sprzedazy-piwa-bezalkoholowego

Źródła internetowe

1. *https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/kategoria/620#*
2. *https://www.facebook.com/Hospicjum.Strzelin/*
3. *https://www.gov.pl*
4. *http://www.parpa.pl*
5. *https://www.polskawliczbach.pl*
6. *https://powiatstrzelinski.pl/aktualnosci/ogloszenie-konsultacji-spolecznych-w-sprawie-projektu-strategii-rozwiazywania-problemow-spolecznych-dla-powiatu-strzelinskiego-na-lata-2021-2026-z-organizacjami-pozarzadowymi-oraz-podmiotami-wymienionymi-w-art-3-ust-3-ustawy-o-dzialalnosci-pozytku-publicz.html*
7. *https://www.seirp.pl/*
8. *https://www.strzelin.pl/asp/pl_start.asp?typ=14&menu=145&strona=1&sub=45*
9. *https://www.strzelin.pl/asp/pl_start.asp?typ=14&menu=155&strona=1&sub=44*
10. *https://strzelin.praca.gov.pl/dla-bezrobotnych-i-poszukujacych-pracy/dla-niepelnosprawnych*
11. *https://spis.ngo.pl/166323-stowarzyszenie-uniwersytet-trzeciego-wieku-w-strzelinie*
12. *https://spis.ngo.pl/237500-fundacja-na-rzecz-dzieci-i-mlodziezy-z-wadami-postawy-oraz-z-niepelnosprawnoscia-psychoruchowa-przeciez-jestem*
13. *http://www.szpitalstrzelin.pl/podstrony-O-Szpitalu-92.html*